

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Socratis Scholastici Ecclesiasticae Historiae Liber VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

- XLIII. Quot & quanta mala passi sunt Barbari, qui Joanni tyranno suppetias tulerant.
- XLIV. Quomodo Valentinianus Junior Eudoxiam Theodosii filiam duxit uxorem.
- XLV. Quomodo Proclus Episcopus Imperatori persuasit, ut Joannis corpus ab exilio transferret Constantinopolim, & in Ecclesia Apostolorum deponeret.
- XLVI. De Morte Pauli Novatianorum Episcopi, & de Marciano ejus successore.
- XLVII. Quomodo Imperator Theodosius uxorem suam Eudoxiam misit Hierosolimam.
- XLVIII. De Thalassio Cæsareæ Cappadociæ Episcopo.

SOCRATIS ΣΩΚΡΑΤΟΥ
SCHOLASTICI ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ECCLESIASTICÆ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
HISTORIÆ ΒΙΒΛΙΟΝ η'.
LIBER VII.

CAPUT PRIMUM.

Κεφ. α'.

Quomodo post obitum Imp. Arcadij, Theodosio ejus filio octo annos nato, Anthemius Praefectus summam imperii administravit.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀρκάδιος τελευτῆσαι ἐκέλευσε καταλιπεῖν υἱὸν θεοδόσιον ὀκτώετον, ἀνθίμιον δὲ παρὰ τοὺς τοῦ βασιλέως διοικῆσαι ποιῆσαι.

Mortuo igitur Imperatore Arcadio Calendis Maji, Basilio & Philippo Consulibus, Honorius quidem frater ejus Occidentis partes gubernabat: Orientis vero imperium sub ditione fuit Theodosii Junioris ejus filii, qui tunc temporis octo annos natus erat. Anthemius vero Praefectus Pratorio, summam rerum sub illo administrabat. Erat hic nepos Philippi illius, qui regnante Constancio Paulum Episcopum Ecclesiā expulerat, & Macedonium ejus loco introduxerat. Idem Constantinopolim magnis undique mœnibus cinxit. Omnium potro sui temporis prudentissimus & habitus est & re vera fuit. Nihil unquam inconsulto gerere solitus: sed de rebus agendis cum plurimis familiarium consultabat: praesertim vero cum Troilo Sophista, qui praequam quod illi amicitia conjunctus erat, civilium quoque rerum peritiā Anthemio par existimabatur. Quam ob causam Troili consilio cuncta propemodum gererantur.

Τὸ δὲ βασιλεὺς ἀρκάδιος τελευτῆσαι ἐκέλευσε καταλιπεῖν υἱὸν θεοδόσιον ὀκτώετον, ἀνθίμιον δὲ παρὰ τοὺς τοῦ βασιλέως διοικῆσαι ποιῆσαι. Ἡ δὲ πρώτη τῶν μετὰ τὴν βασιλείαν ἀδελφῶν τὰ ἐπιπέπρακτα μέρη τῆς ἡμετέρας ἐκείνου θεοδόσιον ὀκτώετον τῆς ἐξουσίας ἐπέθηκε. ἀνθίμιος δὲ τῆς ἡμετέρας τῆς διοικήσεως ποιητὴς τῶν ὀλίγων ἐπέθηκε. Ἡ δὲ κωνσταντινὴ ἐκελευσθεῖς τῆς ἐκείνου ἀντιπροσώπου δὲ μακεδόνων μεγάλα τείχη τῆς κωνσταντινῆς πόλεως ἐπέθηκε. φρονημάτων δὲ τῶν τότε ἀπὸ τῶν ἐξουσιῶν ἡμετέρας ἐπέθηκε. ἀλλὰ ἀνεκοινεῖτο πολλοῖς τῶν γνωσθέντων πρὸς τὸν βασιλέα, μάλιστα δὲ τῶν περὶ τὸν τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἐπέθηκε. Ἡ δὲ κωνσταντινὴ τῶν ἀνθίμιου ἐπέθηκε. Ἡ δὲ διὸ σχεδὸν πάντα τῆς διοικήσεως ἐπέθηκε.

Κεφ. β΄.

CAPUT II.

Περὶ ἄττικῆς τῆς κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπου, ἐποιοῦστος τὸ ἱδρυθῆναι.

De Attico Constantinopolitano Episcopo, quibus moribus fuerit praeclatus.

Τὸ δὲ τῶν βασιλέων ὄγδοον ἔτος ἄγχι τῆς κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς φθάσαντες ἐπομένης, μὲν τὸ πολὺ πεπαιδευθεὶς, εὐλαβὴς τε καὶ φρονιμῶς διὰ καὶ τὰς ἐκκλησίας Ἰππὶ αὐτῆς συνέειπεν εἰς μέγα Ἰππιδναί, ἔργον μόνον ἔδωκεν οἰκίαις τῆς πίστεως συνεκράτει, ἀλλὰ καὶ ἔδωκεν αἰρεσιώτας τῆς φρονίσει κατέληπτε καὶ σὺλθεν μὲν αὐτῶς ἑδραμῶς ἠρέτο. Φοβέει δὲ Ἰππικερῶν, αὐτῶς αὐτοῖς πρῶτον ἑαυτὸν ἐπεδείκνυεν ἀλλὰ μὴν ἔτε λόγων ἡμέλει ἐποίησε γὰρ αὐτῶν παλαιῶν ἀναγνώσματα, διανυθεύων ἐν αὐτοῖς διὰ καὶ ἔδωκεν Ἰππικερῶν τῶν φιλοσόφων ἢ σοφιστῶν ἢ τῶν ἐντυγχάνουσι χαλεπὸς τὸ ἐπαγωγὸς καὶ τοῖς λυπευμένοις συνεύγναζε καὶ ἀπλῶς καὶ τὸν διπλόστον, τοῖς πᾶσι πάντα ἐγένετο καὶ πρῶτον μὲν ἠνίκα ἐν τῷ πρῶτῳ ἐπέειπε ἐτάθητο, ἐκμαθῶν ἔς καὶ ἐποίησε λόγους, ἐπὶ ἐκκλησίας ἐδίδασκε μὲν ὅτι ταῦτα σὺ τῆς φιλοπονίας καὶ παρρησίας ἰησοῦ μὲν, ἔξ αὐτῶν ἔχοντες καὶ πανηγυρικῶς ἐργῶν τῶν διδασκαλιῶν ἐποίητο, ἔμην τοῖς τοῖς ἦσαν οἱ λόγοι, ἡς καὶ αὐτῶν τῶν ἀκροατῶν ἀπεδάξασθε, ἢ γραφῆς ἀπὸ διδασκῶν αὐτῶν μὲν ἦτες αὐτῶν καὶ ἡσπτε καὶ παιδεύσεως, διποχεῶν εἰρήδω ἰησοῦ μὲν μηνὸς ἄξια Ἰππὶ τῶν αὐτῶν χροῦν ἐγένετο, διηγήσεται.

Interim vero dum Imperator Theodosius octavum ætatis annum ageret, Atticus tertium Episcopatus sui transgens annum, celeberrimus habebatur. Vir, ut jam dixi, præter magnam quæ in illo fuit, eruditionem, pietate quoque ac prudentiâ excellens. Unde etiam Ecclesiæ sub ejus Pontificatu maximum incrementum cepere. Neque enim solum domesticos fidei tuebatur: verum etiam hæreticos admiratione prudentiæ suæ percellerat. Et eos quidem nullatenus vexare cupiebat: sed cum eos terrere aggressus fuisset, mitem se posthac & placidum erga ipsos ostendebat. Neque vero doctrinæ studia neglexit. Et enim in Veterum libris multum operæ posuit, noctes insomnes in eorum lectione traducens. Proinde Philosophorum ac Sophistarum sermonibus, tanquam re nova, minime terrebar. Erat præterea in colloquiis urbanus, & ad alliciendo hominum animos aptissimus. Gemitabat cum dolentibus: denique exemplo Apostoli, omnia omnibus factus est. Et antea quidem cum adhuc in Presbyterii gradu esset constitutus, orationes à se compositas quas memoriter didicerat, in Ecclesia recitabat. Postea vero ex laboris assiduitate fiduciam nactus, ex tempore loqui & panegyricam concionandi rationem lectari cepit. Nec tamen ejus conciones hujusmodi fuerunt, ut ab auditoribus vel plausu exciperentur, vel scriptis mandarentur. Sed de ejus ingenio & moribus atq; eruditione, ista sufficiant. Nunc res memoratu dignas quæ illius temporibus contigerunt, exponere aggrediar.

Κεφ. γ΄.

CAPUT III.

Περὶ θεοδοσίου καὶ ἀγαπέτου, τῶν ἐν σινάδοις ἐπιθεσθέντων.

De Theodosio & Agapeto Synodorum Episcopis.

Ἐν σινάδῳ πόλει τῆς πακαλιανῆς φρυγίας, θεοδοσίου πῆς ἐπισκόπος ἦν, ὃς ἔδωκεν ἐν αὐτῇ αἰρετικῶς, πολλοὶ δὲ ἐν αὐτῇ ὄντες ἐτύγχανον τῆς μακεδονιῶν ἰησοῦκίας, συνίοντες ἐδίδωκεν ἔξελάντων αὐτῶς ἔμνον τῆς πόλεως, ἀλλὰ

Synadis quæ Phrygiæ Pacatiæ Urbis est, Theodosius quidam fuit Episcopus. Hic hæreticos quorum in ea civitate ingens erat multitudo ex Macedonianorum secta, acriter persequabatur: eos non ex urbe solum, Uu ij

verum etiam ex agris expellens. Id autem agebat, non ex more orthodoxæ Ecclesiæ, quæ persecutionem exercere non solet, nec rectæ fidei studio incitatus: sed avaritiæ obnoxius, pecunias ex hæreticis colligere cupiebat. Omnia igitur molitus est adversus eos qui Macedonianam sectam sequebantur, Clericorum suorum manus armans, & diversis machinationibus eos appetens: adeo ut iudiciorum etiam nexibus eos adstringere non cessaret. Præcipue vero Episcopum illorum, cui nomen erat Agapetus, variis affecit molestiis. Verum quoniam rectores Provinciæ ad puniendos hæreticos haudquamam eis sufficere videbantur, Constantinopolim profectus, edicta Præfectorum Prætorio flagitavit. Dum Theodosius hujus rei causa Constantinopoli moram faceret, Agapetus qui Macedonianæ sectæ præerat, ut dixi, prudens iniit consilium. Communicata enim re cum universo Clero, & populo, qui sub ipso erat ad concionem vocato, persuasit ut consubstantialis fidem amplecterentur. Quo confecto, protinus cum ingenti multitudine, immo vero cum universo populo recta ad Ecclesiam tendit. Cumque orationem celebrasset, cathedram in qua Theodosius sedere consueverat, occupavit. Adunatoque populo fidem consubstantialis deinceps prædicans, Ecclesiarum quæ ad Synnadensem Episcopatum pertinent, compos factus est. His ad hunc modum gestis, haud multo post adest Theodosius Præfecturæ auxilium secum adducens: ignarusque eorum quæ gesta fuerant, confestim ad Ecclesiam pergit. Unde ab omnibus simul expulsus, iterum Constantinopolim regressus est. Ibi coram Attico Episcopo casum suum deploravit; quod inique Episcopatu pulsus fuisset. Porro Atticus rem ex utilitate Ecclesiæ cessisse considerans, ipsum quidem Theodosium verbis consolatus est, monens ut patienti animo quietum vitæ genus amplecteretur, & publica commoda privatis rationibus anteferet. Agapeto vero scribit, ut Episcopatum retineat, nec molesti quidquam ex offensione Theodosii sibi eventurum suspicetur.

Ἀδὴ κ' τῶν ἀγρῶν καὶ τὸ ἐπίοι, ὅσα ἐπέ-
διόκειν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ, ἔτε μὲν
λω τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀλλὰ Φιλαργυροῦ
πάθει δ' ἐλθῶν, ἐκ τῶν αἰρετικῶν χρημα-
συλλέγειν ἐσπείραζεν διὸ πάντα ὅκνησε
τῶν τὰ μακεδονίᾳ φρονηῶν, τὰς χεῖρας
ἔξοπλίζων τῶν ὑφ' αὐτῷ κληρικῶν καὶ
ρίαις κατ' αὐτῶν χρέμματα μηχαναῖς
τῆ δικαστηρίου αὐτῆς πρὸς δεσμεύειν ἀπὸ
λαλοῦ μάλιστα ἢ τὸν ἐπίσκοπον αὐτῶν
ὄνομα ἦν ἀγαπήτος, διαφόρως ἐταρῶν
ἐπεὶ δὴ ἢ οἱ τῆς ἐπαρχίας ἀρχιερεῖς, ἐπε-
μῶς ἔξαρκῆν ἀπὸ πρὸς τιμωρίαν ἐδοκίμα-
ἀναδραμῶν ἐπὶ τὴν κωνσταντινέπολιν, ἐπα-
ρχικῶν πρὸς αἰσμάτων ἐδέετο ὅτι ὅσα ἐπὶ
δόσιον ἐν τῇ κωνσταντίνῃ πόλει δια τῆς
παρεῖλκεν, ὁ ἀγαπήτος ὁν πρὸς αὐτῶν
μακεδονίᾳ ἰρηστικῆς ἐφίλω, ἐπὶ ἀγαπῶν
θεν ἀπόνοιαν βελούσα μὲν ἢ ἄλλα
αὐτῆ κλήρω παντὶ, ἢ πρὸς καλεσάμεν
τὸν ὑπ' αὐτῶν λαόν, πείθει τὴν τῆ ὁμοσπον-
σιν πρὸς δ' ἐξάσας ἢ τὸ καλασάσας, ἐπε-
ὡς εἶχε σὺ πληθεὶ πολλῶ, μάλιστα ἢ
παντὶ τῷ λαῷ, ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν ἀρμυ-
ἐν χῆν τε ἐπιτέλεσας, καταλαμείναντα ἰρ-
νον ἐν ᾧ εἰώθει ὁ θεοδόσιον πρὸς αὐτῶν
ἐνώσας ἢ τὸν λαόν, ἢ τῆ λοιπῆ τῆ ὁμο-
σίαι πᾶν διδάσκων, τῶν ὑπὸ σὺν ἀδ' αὐτῶν
σιῶν ἐγκρατῆς ἐγγεῖτο τέτων ἔτι ἡρωμῶν
ἐφίσα) μετ' ἐ πολὺ θεοδόσιον, τῆ ἐπι-
χικῆν βοῦθειαν ἐπαγόμμος ἐδ' εἶτε τῶν
νομῶν εἰδῶς, ὡς εἶχεν ἐπὶ τῷ ἐκκλη-
ἐχῶρει ἔξαλαθείς ἢ ἔξ αὐτῆς πρὸς αὐτῶν
ὄμῃ, αὐτῆς ἐπὶ τὴν κωνσταντινέπολιν πα-
ἐπορεύετο ἡρωμῶν τε ἐν αὐτῇ, ἐπὶ τῆ
σκοπεύει τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπωδύμεν
πρὸς αὐτῶν εἰ τῆς ἐπισκοπῆς ἐκκλησίαις
λικὸς ἢ γνῆς πρὸς αὐτῶν λυσιτέλει δὲ
ἐκκλησίαι, τὸν μὲν θεοδόσιον λόγῳ πα-
μυθῆσατο, πείσας ἀνεξικακῶς τὸν ἰσχυ-
βίον ἀπαύρατος, πρὸς κρῖνεν τὰ καὶ
ἰδίων διδάσας· γράφει τῆ τῶ ἀγαπῶν
ἐχῶρει τ' ἐπισκοπῆς, μηδ' ἐν ἐκ τῆς θεο-
λύπης ἀναρῶν ὑφορέμμεν.

A

Κεφ. δ'.

CAPUT IV.

Πειρ' ἰαθῆτο ὃν τῷ θίῳ βαπτισματι ἰουδαίου ἀσθενῆτος ὑπὸ ἀττικῆς ἑπίσκοπου.

De Iudæo paralytico, qui ab Attico Episcopo in Baptismo sanatus est.

Εἰ μὴν ἐν τῷτο χρόνῳ ἐπὶ τῷ ἀπικῆ
χρόνῳ τῆ ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἕτε ἰθαυ-
ματων ἰαμάτων, ἢ τῷ χρόνῳ τῶτον κατὰ-
ξασι ἀμοιροῦς ἢ ἰουδαίου γὰρ πῶς ἀσθεν-
ῆτος ὢν ἐν πολλῶν ἐτῶν, ἐπὶ κλίνης κατέκειτο
κῆρας ἰατρικῆς εἰς αὐτὸν γυμνασείσης, ἔ-
πασης ἰουδαϊκῆς εὐχῆς ἔδεν ἐπ' αὐτῷ δῆμο-
θείσης, τέλ' ὡς εὐρέχει τῷ χριστιανικῷ
βαπτισματι, τῷ μόνῳ ἀληθινῷ ἰατρῷ χη-
σαδὲ πειθόσας τῷτο κατὰφανῆς τῷ ἰσοπό-
πῳ ἀπικῷ ταχίως ἐγένετο καθηχέσας ἐν
αὐτῷ, κ' τὴν εἰς Χεῖσον ἐλπίδα εὐαγγελισά-
μῃς κομῶν ἡναι σὺ τῇ κλίνῃ κεκοίθει ἐπὶ
τόφω ληθῆλον ὃ ἰσθαλυτικός ἰουδαίου ἐ-
κκεκμηῖ πίσει το βαπτισμα δεξάμενος, ἀπὸ
το κολυμῆθρας τῆ βαπτισθῆρις ἀναληφθεῖς,
ἐδύε ἀπὸ ἡλακτῶ τῆ νοσήματι, κ' τῆ λοιπῆ
ἐν τοῖς ὑγαίνεσιν ἢν ταύτῳ τὴν ἰσθεσίαν
ἢ τῆ Χεῖσε δῶνάμεις καὶ ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις
καιροῖς δεξάμ τοῖς ἀνθρώποις ἠθέλησε δι' ἢν
ἐλλῆνες μὴ πολλοὶ πεισθῆσαι ἐβαπτισθη-
σαν ἰουδαίους ἢ καίπερ σημεῖα ἠεῖσας, ἔδ' ε
τὰ γινώμενα σημεῖα ὡς ἰσθαυμάτως τοιαῦτα
μῦν ἐν τῷ τῆ Χεῖσε τοῖς ἀνθρώποις ὑπῆρ-
χε χρῆσα.

ET hoc quidem inter cætera emolu-
mentum, temporibus Attici accessit
Ecclesiæ. Sed nec miraculis aut sanatio-
nibus eadem tempora caruerunt. Iu-
dæus enim quidam plures jam per annos
paralyticus in lecto jacebat. Qui cum
omnia Medicorum remedia frustra ex-
pertus esset, nec ullæ Judæorum pre-
ces opem ipsi adferre potuissent, tandem
ad Christianorum Baptismum confugit,
hunc solum verum ac salutarem sibi
medicum fore sperans. Ea res Attico
confestim renuntiata est. Hic igitur
cum primis fidei rudimentis hominem
instituisset, spemque in Christum ei an-
nuntiasset, cum in lecto jacentem ad Ba-
ptisterium deferri iussit. Tum Judæus
paralyticus sincerâ fide Baptismum susci-
piens, simulatque ex Baptisterii fonte le-
vatus est, morbo penitus caruit, ac dein-
ceps sanus permanfit. Hanc mirabi-
lem curationem Christi, potentia nostris
etiam temporibus ostendere dignata
est: quæ quidem effecit ut multi Gentili-
um suscepta fide ad Baptismum accede-
rent. Judæi vero licet miracula requi-
rant, tamen ne presentibus quidem mi-
raculis adducti sunt ad fidem. Hujus-
modi beneficia Christus hominibus
conferebat.

Κεφ. ε'.

CAP. V.

Ὅπως ἐσθλατίσθ' ἢ ἰουδαίων, ναυατιανῶν πρεσβυτέρῳ, ἀτίσῃ τῷ ἰσοδοξάντων αὐτῷ.

De Quomodo Sabbatius Novatianorum Presbyter ex Iudæo, a fidei sue consortibus defecerit.

Ποιοὶ ἢ παρ' ἔδ' ἐν ταῦτα πθέρμοι,
τῇ αὐτῶν μοχθηρία ἐχόλαζον ἔγδ
μῆσι ἰουδαίοις τοῖς γινώμοις τερασίοις ἠπί-
σει, ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ φιλέντες ἐκείνοις ἀκολα-
θεῖν, ἐθαμίλλα αὐτοῖς φεροντες ἠλέχθη-
σαν καθάπερ μὲν ἐν ἔ μικρῶν ἐμπερ-
σθεν ἐμπεδῆμεν, μὴ βελομέι ὃν τῷ οἰ-
κείῳ τὰ γμαπ τῆ πρεσβυτερείου μένειν, ἰθα-
σκοπῆν ἢ ἰσθ' ἀσθῆς ἀπειθῶν, ὑπὸ ὅδ' ἀν-
τῆς χρόνος τῆς ναυατιανῶν ἐκκλησίας ἀνε-
χώρησε, πρὸ φασιν τὴν ἀσθῆτηρσιν τῆ
ἰουδαϊκῆ πάρα ποιεῖμῃ ὡς ἀσθῆτῶν

Perique tamen ista pro nihilo du-
centes, in nequitia sua persistenterunt.
Neque enim Iudæi solum hic quæ fie-
bant prodigiis fidem accommodare no-
luerunt: sed & ij qui Iudæos imitari stu-
dent, idem cum illis tentire deprehensi
sunt. Sabbatius certe, cujus paulo antea
mentionem fecimus, cum intra Pres-
byterii gradum se continere nolleret, sed
jam inde ab initio Episcopatum ambi-
ret, his temporibus ab Ecclesia Nova-
tianorum recessit, Paschæ Iudæici ob-
servationem pratendens. Nam cum in
U u iij

quodam civitatis loco qui Xerolophus A nuncupatur, ubi nunc est forum Arcadii, separatim ab Episcopo suo Sisinnio collectas celebraret, facinus aggressus est multis periculis obnoxium. Etenim die quodam conventus Ecclesiastici, cum capitulum quoddam Evangelii legeret, in quo dicitur: erat autem dies festus qui dicitur Judæorum Pascha: ipse de suo adjecit quæ nec uspiam sunt scripta, nec unquam audita: ista videlicet, Maledictus qui extra azyma celebraverit Pascha. Hoc auditum emanavit ad multos. Et quicumque simpliciores erant ex laicis Novatianorum, hac arte decepti, ad illum se contulerunt. Sed nihil ipsi profuit hoc commentum. Fal- sitas enim illa infelicem exitum sortita est. Si quidem paulo post cum Sab- batiis festum diem ex anticipata opinione celebraret, multi que ad eum concurrerent, & solenni pervigilio in Ecclesia pernoctarent, tumultus qui- dam ac terror demoniacus repente eos corripuit; quasi Sisinnius ipsorum Epi- scopus cum ingenti hominum multitu- dine in ipsos impetum faceret. Orta- que ex eo, ut fieri solet, perturbatione, noctu in angusto loco conclusi, semeti- ipsos obriverunt: adeo ut plusquam se- ptuaginta ex illis interierint. Ob hanc causam multi à Sabbatii partibus defece- runt. Nonnulli tamen quorum animos agrestis illa occupaverat opinio, cum eo mantere. Verum qua ratione Sabbatius violata sacramenti religione ad Episcopa- tum pervenerit, dicemus paulo post.

ἐν τῷ Ἐπισκόπῳ ἑαυτῆ σισννίῳ ἐν τόπῳ τῆς πόλεως, ὃ ἀρεσωνυμία ξηρόλοφου, ἐν ᾧ νῦν ἡ ἀγορὰ δρεκαδίας ὀνομάζεται, πρὸς ἅμα ἐτόλμησε πολλῶν κηδύνων ἀξίων ἐν ἡμέ- ρῃ γὰρ σωάξεως, τῆς εὐαγγελίας ἀποκρυφῶς ἀναγνώσκων ἐν ᾧ λέλεκε, ὅτι ἦν ἡ ἑορτὴ ἡ λεγομένη τῶν ἰσδαίων πάσχα, περιε- σι τὰ μηδαμῶς μίτε γεγραμμένα, μηδὲ ἀκωδῆτα πόλις ἐστὶ τὰ ταῦτα Ἐπισκόπου, φησὶν, ὃ ἐξω ἀζύμων τὸ πάσχα ποι- σας τῆτο ἀκωδῆν, διεδόθη εἰς εὐν πολλῶν καὶ σωμαρπάδειτες οἱ ἀκίεροι τῶν πα- νααλιανῶν λαϊκῶν, πρὸς αὐτὸν ἐρχο- μένῃ ἀπὸ τῆς θεοφισμαθῆ εἰς κα- τὰ τὸ τέλος αὐτῶν τῆς πλαστογραφίας κα- τέστρεψε μὲν ἔ πολὺ γὰρ τὴν ἐκ τῶν ψευδῶς εορτῆν ἐπετέλει καὶ συνέρρεον τῶν αὐτὸν δὲ ἔβας πολλοὶ καὶ τῶν δὲ ἔβας πα- νυχίδα ποιούτων, θόρυβος πρὸς δαίμονες ἐπέπεσε εἰς αὐτὰς, ὡς ἀρα σισννίῳ αὐ- τῶν Ἐπίσκοπος σὺ πολλῶν πληθει ἐρχο- κατ' αὐτῶν καὶ ταραχῆς γηρομένης, κα- εἰκός, ἐν νυκτὶ καὶ σενῶ τόπῳ ἀποκλιθε- τες, ἑαυτὰς συνέτριψαν ὡς ἀποκλιθε- αὐτῶν ὑπὲρ εὐν ἑβδομηκοντα ἀνθρώπων τῆτο γηρομένοι, πολλὰς τῆς σαββαίου ἀπὸ- σης ἐπὶ αὐτῶν παρέμεναν, τῆ ἀρχαῖα πρὸς ἡμεῖς κηδόμενοι ἀλλὰ σαββαίου ὡς ἐπὶ τὴν ἐπίσκοπον παρήλθεν ἐπισκοπῆν, κρόν ὑστερον λέξομεν,

CAP. VI.

De iis qui Arianorum sectæ eo tem- pore præfuerunt.

DOrotheus vero Arianae factionis D Episcopus, quem ex Antiochena sede Constantinopolim ab Arianis trans- latum fuisse supra retulimus, cum cen- tum ac novendecim vixisset annos, ex hac luce migravit, Honorio septimum & Theodosio Augusto iterum Confuli- bus, die octavo Idus Novembris. Post hunc Arianae sectæ præfuit Barba. Hu- jus temporibus, Arianorum religio felici quodam fato, duos disertissimos viros habuit, utrumque Presbyteri

Κεφ. 5.

Περὶ τῶν πρὸς ἄτων τληκαῦτα ἡ τῶν ἀρειανῶν εὐρε-

ΔΩρόθεος δὲ ὁ τῆς δρειανῆς πρὸς θεοσκείας, ὃν ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ ἐπι- κωνσταντινέπολιν μετεινήχθη ἀπὸ τῶν δρει- νῶν ὡς ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν, ἐκεί- πρὸς τοῖς δεκαεννέα ἐπίκαις ἐτη, ἐπέλα- σεν ἐν ὑπαλαίᾳ ὀνωρὶς τὸ ἑβδομον καὶ δευ- τέρου, τῆ ἐκτῆ τῆς νεαυτῆς ἡμέρας μὲν ἡ τῆτον τῆς δρειανῆς δρειανῆς πρὸς ἡμεῖς βάεβας ἐπὶ τῆς δὲ τῆς βα- δύο ἀνδρῶν ἐλλογίμων ἡ τῶν δρειανῶν σκεία ἡ ὑψυχε, τῶν ἀξίαν τῆ πρὸς ἡμεῖς

ἐχόντων πμόθεο· θάτερον ὄνομα τῷ ἑτέρῳ
 γεώργιο· ἀλλὰ γεώργιο μὲν μάλλον τῶν
 ἑλληνικῶν καθάρθῳκει παιδῶσιν Τιμό-
 θεο· ἢ πάλιν τὰ ἱεραῖα σκεῖτο γράμματα· καὶ
 μὴ καὶ τὰ δρισηδέας καὶ πλάτων· αἰεὶ μὲν
 χεῖρας εἶχεν ὁ γεώργιο· πμόθεο· ἢ τὸν ὠ-
 ρεῖον ἀνέπειεν· καὶ δημοσίᾳ τὰ ἱεραῖα ἐξ-
 μωσίου γράμματα, ἐδὲ τῆς ἑβραίων γλώσ-
 σης ἀμοιβῶν ἦν καὶ τιμόθεο μὲν ἢ δὴ παρ-
 τερον, τῆς ψαθυριανῶν θρησκείας ἦν γεώρ-
 γιο· ἢ ὑπὸ βαβυλῶν χειροκρήνη· τῷ δὴ τι-
 μοθεῷ καὶ αὐτὸς ὀρίετο χηνα, καὶ ἔγνω ὅπως
 τοῖς ἐπερωτώσιν ἔτοιμο· ἦν δὲ ποικίλος,
 διαλύων ὅσα ἀσαφῆ καὶ τὰ θεῖα εὐρίσκοι-
 τολόγια· πάντα γὰρ τὸν ὠρεῖον ἐκάλει,
 ὡς ἀληθῆ μαρτυροῦν τῷ ὑπὸ αὐτῶν λεγομέ-
 νων· θαυμάσαι ἐν μοι ἔπεισι, πῶς ἔτοι οἱ
 ἀνδρες τῆ δρισηδῶν θρησκεία παρήμεναν,
 ὧν ὁ μὲν τὸν πλάτωνα αἰεὶ μὲν χεῖρας εἶχεν
 ὁ δὲ τὸν ὠρεῖον ἀνέπειεν· ἐδὲ γὰρ πλάτων
 τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον αἴτιον, ὡς αὐτὸς ὀνο-
 μάσειν εἶωθεν, δόχην ὑπαρξέως εἰληφέναι
 φησὶ· ἔστω ὠρεῖος σωμαδίον πάντα γὰρ ὀμο-
 λογεῖ τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ· πλὴν εἰ καὶ τῆ ἑαυτῶν
 ὀκλήσια παρήμεναν, ἀλλ' ὅμως τῶν δριση-
 δῶν θρησκείαν λεληθῶτος ἐπὶ τὸ κρείσσον με-
 τήσαν πολλὰς γὰρ τῶν δρισηδῶν βλασφημιῶν
 ταῖς οἰκείαις διδασκαλίαις ἐξέβαλλον· ἀλ-
 λά πᾶσι μὲν τῶν τοιαῦτα εἰρησῶ· ὅσα εἰς
 μακρῶν ἢ καὶ σιανῶν τῶ ναυαλιανῶν ἐπισκό-
 πῳ τελεθῆσαν· ἐν τῇ αὐτῇ ὑπαδεία,
 χειροκρήνηται χεῖρας αὐτοῦ, πᾶσι ἔμικρον ὕψ-
 ος λέξομεν.

A dignitate decoratum. Horum alter Ti-
 motheus, alter Georgius dicebatur. Sed
 Georgius quidem Græcorum disciplinis
 magis erat excultus. Timotheus vero
 in sacris literis plus operæ posuerat. Et
 Georgius quidem Aristotelis & Platonis
 libros assidue habebat in manibus. Ti-
 motheus autem Origenem adamabat;
 & cum sacras literas publice exponeret,
 Hebraicæ quoque linguæ ignarus non
 erat. Ac prius quidem Psathyrianorum
 sectæ adhererat Timotheus. Georgius
 vero à Barba ordinatus fuerat. Cum hoc
 Timotheo ipse quoque sum colloquutus,
 reque ipsa perpexi, quàm paratus esset
 & expeditus ad respondendum interro-
 gantibus, dum obscuriora loca quæ in
 sacris reperiuntur oraculis explanaret.
 Porro Origenem tanquam certissimum
 testem eorum quæ diceret, perpetuo
 laudabat. Ac mihi quidem mirari su-
 bit, quonam modo viri isti in Ariana se-
 cta perseveraverint; quorum alter Pla-
 tonis assidue terebat libros; alter Orige-
 nem semper in ore habebat. Etenim nec
 Plato secundam ac tertiam causam, ut
 ipse quidem nominare solet, existendi
 initium cepisse dicit; Et Origenes passim
 in suis libris filium patri coæternum esse
 confitetur. Verum licet illi in sua per-
 manserint Ecclesia, Arianorum tamen
 sectam sensim ad meliorem frugem re-
 duxerunt. Multas quippe Arii impietas
 atque blasphemias suis prædicationi-
 bus penitus eliminaverunt. Sed de his
 hæcenus. Non multo post Sifinnio
 Novatianorum Episcopo iisdem Con-
 sulibus mortuo, ordinatus est Chrysan-
 thus, de quo infra dicturi sumus.

Κεφ. ζ.

D

CAPUT VII.

Quomodo Cyrillus Theophilo Alexandria Episcopo successerit.

Μετ' ἔ πολὺ ἢ καὶ θεοφίλο· ὁ τῆς ἀλε-
 ξανδρείας ἐπίσκοπος, ληθαργικῶς
 πάθει πεπεσὼν, ἐτελεύτησεν ἐν ὑπαδεία
 ὀνομασθέντι ἐν τῇ θεοδοσίᾳ τὸ πέμπτον, τῇ
 πεντηκονταεκάτῃ ἑξαβερῆς μηνός· ἐπιμά-
 χος ἢ ἡρομέτης καὶ ἐνταῦθα τῆς ἐπισκο-
 πῆς, οἱ μὲν ἐζήτησαν ἐνθεροδιῆσαι τιμό-
 θεον ἀρχιδιάκονον· οἱ δὲ κύριλλον, ὃς ἦν
 ἀδελφιδῆς θεοφίλου· σάσεως ἢ διατέτο

Aliquanto post Theophilus quo-
 que Alexandrinus Episcopus,
 morbo veterni correptus, extremum di-
 em obiit, Honorio nonum & Theodo-
 sio quintum Consulibus, Idibus Octo-
 bris. Ortaque etiam illic de Episcopatu
 contentione, alii quidem Timotheum
 Archidiaconum, alii vero Cyrillum
 fororis Theophili filium in ea sede col-
 locare studebant. Cumque ob id mota

τὸ ὄνομα τῶν πρῶτων βασιλέων, αἰδόμενος
 μὴν, ἀποπέμπεσθαι δ' ἔν ὁμῶς τὸν μαρθεῖαν
 ἐβλέπετο μαρθεῖαν ἢ ἀληθῶς θεοφιλῆς ἀν-
 θρωπῶν, εὐχαῖς προσέκειτο, δι' ὧν εὐρίσκει
 τὸν πατέρα τῆς μάγῶν γρομόδρον δόλον· τῶν ἔν
 βασιλείῃ, μὴ παύσει, ἐφη, βασιλεῦ ἀλλ' εἰς-
 ἰθὺς ὅτε τῆς φωνῆς ἀκῆσαι, ὀρύξας τὸν
 δόλον εὐρίσκει· ἔγδοτόν τε φθέγγε, ἀλλὰ
 ἀνθρώπων κατὰ σκευὴν τῆτο ποιεῖ πειθεῖ τῶ
 μαρθεῖαν ὁ πρῶτος βασιλεὺς, καὶ αὐτῶς εἰσῆκει
 τὸν οἰκίσκον, ὅπως ἦν τὸ ἀσέβητον πύρ· ἐπειδὴ ἢ
 αὐτῶς ἀκῆσαι τῆς φωνῆς, ὀρύξας τὸν τό-
 πον ἐκείνου καὶ ὁ προσπέμπων τὴν νομιθεῖ-
 σαν Θεῶν φωνῶν, ἐξηλέγετο· περὶ οὗτος ἔν
 γρομόδρον ὁ βασιλεὺς, τὸ τῆς μάγῶν γρο-
 μῶν ἀπεδέκατωσε τῆς γρομῶν, εἶπεν τῶ μα-
 ρθεῖαν, ἔθθα ἀν βάλωτο κλίξεν ἐκκλησίας ἐκ
 τῆς πατρῴας πύρσας ὁ χριστιανισμὸς ἐπλάινε-
 το· τότε μὴν ἐν μαρθεῖαν ἀποχωρήσας τῆς
 πρῶτων, αὐτῶς ἐπὶ τὴν κωνσταντῖνα πόλιν ἐπαν-
 ἦκε· ὅσα εἰς μακρὸν ἢ πάλιν προσέβηαι
 ἔπεν ἀνισπέμπετο· αὐτῶς τε οἱ μάγοι σκευά-
 ρας ἐπενόητο, ὅπως ἀν μηδαμῶς τὸν ἀνδρα
 προσδέχοιτο ὁ βασιλεὺς ἐπενόησαν τε δυσ-
 κῶδῶν πᾶν κατὰ σκευὴν, ὅθεν ὁ βασιλεὺς
 εἰσῆκει προσέρχεται διαβολῆς τῆς ἐξῶν, ὡς
 ἀργαυτῶν οἱ τῶ χριστιανισμῶ σιωπῆσαι εἰρ-
 γασατο· ὡς ἢ ὁ βασιλεὺς ἤδη προστέρον
 κατὰ τῆς ἐξῶν ὅδῶ μάγῶν, προσδαίοντες
 ἀεὶ ἵπται ὅδῶ δρασάναις, αὐτῶς δὲ αὐτῶ
 ἀνισπέμπετο οἱ τῆς κακῆς ὁδμῆς ποιηταί· διό
 καὶ αὐτῶς πολλὰς αὐτῶν ἐπιμῶρησας μαρ-
 θεῖαν ἢ δια πλείον· ἦγε πμῆς καὶ ἠγάπα-
 μῶν ῥωμαῖκῶν, καὶ τὴν πρὸς αὐτῶς φιλίαν ἢ-
 ἀπῆλθε μικρὸν ἢ ἐδέησε καὶ χριστιανισμῶ ἀν-
 τὶν πῆσαν δεδωκότος ἑτέρων ἢ μαρθεῖαν, σὺν
 ἀδελφῶ ἀπὸ σκόπῶν περὶ δ· ἀμφὼ γὰρ
 τὸν ὄχλον δαίμονα τῶ ὑπὸ βασιλέως ἀπῆ-
 λασαν, πρῶταις καὶ προσδουχαῖς χολάσαν-
 τες· καὶ ὁ ἰσθγιέρδης μὴν ἐφθασε τελευτήσαι,
 πρῶτον τελευτῶν χριστιανισμῶ εἰς τὸν γόν αὐτῶ
 βασιλεῖν ἦκεν ἢ βασιλεία ἐφ' ἑαί μετῶ
 ἑν ῥωμαῖων ἢ πρῶτων ἀπονδῶν διελύθησαν,
 καὶ ὀλίγον ὑπερὸν λέξομεν.

A hoc enim nomine vocabatur rex Persa-
 rum; licet Marutham reverentia pro-
 sequeretur, dimittere tamen in animo
 habebat. At Maruthas vere Deo acce-
 ptus, orationibus vacabat: quarum sub-
 sidio fraudem Magorum detexit. Ita-
 que regem adiens: Noli, inquit, ὁ rex
 amplius deludi. Sed ingressus, postquam
 vocem audieris, effossa humo fraudem
 deprehendes. Non enim loquitur ignis,
 sed hominum fraus & machinatio istud
 facit. Rex Maruthæ morem gerens,
 denuo in ædiculam ingressus est, in qua
 ignis perpetuo ardens servabatur. Cum-
 que eandem vocem iterum audisset, lo-
 cum effodi iussit. Tum is qui vocem il-
 lam emittebat, quæ Dei esse putabatur,
 deprehensus est. Itaque rex ira inflam-
 matus, gentem Magorum decimatio-
 nis supplicio addixit. Quo factò Ma-
 ruthæ permisit, ut ubicunque vellet, Ec-
 clesias ædificaret. Exinde apud Persas
 Christiana religio latius propagata est,
 Maruthas vero tunc quidem è Perside
 discedens, Constantinopolim reversus
 est. Sed non longo post tempore legatus
 iterum missus est ad Persas. Atque ite-
 rum Magi fraudes ac dolos excogita-
 runt, ne rex ullo pacto eum admitteret.
 Tetrum enim factorem machinatione
 quadam excitavit eo loci, quo rex pro-
 cedere solitus erat: cumque à Christianis
 excitatum esse calumniati sunt. Sed
 cum rex, utpote qui suspectos jam du-
 dum habebat Magos, factoris hujus au-
 ctorem diligentius investigaret, rursus
 deprehensum est, pestiferi illius odoris
 artifices Magos esse. Rursus ergo mul-
 tos ex illis supplicio affecit; Marutham
 vero majore adhuc in honore habuit. Et
 Romanos quidem deinceps dilexit, co-
 rumque amicitiam amplexus est. Pa-
 rum autem abfuit quin ipse Christianus
 fieret, cum Maruthas unà cum Abda
 Persidis Episcopo alterum etiam mira-
 culum edidisset. Ambo siquidem demo-
 nem quo regis filius vexabatur, depule-
 runt, cum prius jejuniis ac precibus in-
 cubuissent. Verùm Isdigerdes quidem
 antequam perfecte Christianus esset,
 morte præventus est. Regnum vero ad
 filium ejus Vararanem devenit, cujus
 temporibus solutum est fœdus inter Ro-
 manos & Persas, ut paulo post dicturi su-
 mus.

CAPUT IX.

Quintum temporis Antiochia & Roma fuerint Episcopi.

Isdem fere temporibus, Antiochia mortuo Flaviano Porphyrius Episcopatum suscepit. Post quem Alexander eidem Ecclesie praeuit. Romae vero cum Damasus octodecim annis Episcopatum tenuisset, Siricius in eius locum successit. Qui cum per annos quindecim eam Ecclesiam gubernasset, Anastasius triennio eandem sedem obtinuit. Anastasium deinde excepit Innocentius: qui quidem primus Novatianos Romae degentes persequi cepit, multasque eis Ecclesias ademitt.

Κεφ. θ.

Οἱ κατὰ τὸς δευτέρους χρόνος ἐν ἀντιοχείᾳ καὶ Ῥώμῃ ἐπισκοπήσαντες.

Πρὸς τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ τὴν ἀντιοχείαν Φλαβιανὸς τελευτήσας, πορφύριος τὴν ἐπισκοπὴν διεδέξατο· μετὰ δὲ πορφύριον αὐτὸς ἀλέξανδρος τὸ ἐκείνου ἐκκλησίας πρῶτος ἦν· τὴν Ῥωμαίων δὲ ἀμαθὸν ἐπιδικασάμενος ἐτη τὴν ἐπισκοπὴν κρατήσας, περικύβητος δέξατο· περικύβητος δὲ ἐτη κρατήσας, ἀναστάσιος ἐπιετήσας τὴν ἐκκλησίαν ἐκλήθη· μετὰ δὲ ἀναστάσιον ἰννοκέντιος ὡς πρῶτος ὅν ἐν Ῥώμῃ ναυαλιανὸς ἐλαύνειν ἤρξατο, πολλὰς τε αὐτῶν ἐκκλησίας ἀφείλετο.

CAP. X.

Qualiter Roma eo tempore in Barbarorum potestatem venerit, Alaricho eam vastante.

Sub idem tempus Roma quoque à Barbaris capta est. Etenim Alarichus quidam Barbarus, qui foederatus erat Romanorum, & qui Imperatori Theodosio in bello contra Eugenium tyrannum auxilio fuerat, eaque de causa dignitatibus Romanis fuerat honoratus, felicitatem suam non tulit. Sed imperium quidem arripere haudquaquam constituit. Constantinopoli vero decedens, ad Occidentis partes transgressus est. Cumque in Illyricum pervenisset, late cuncta vastare cepit. Porro transeunti obstiterunt Theffali circa ostia Penei fluminis, unde per montem Pindum iter est versus Nicopolim Epiri. Commissaque pugna, tria circiter millia ex ejus exercitu peremerunt. Post hæc Barbari qui cum illo erant, quidquid obvium fuisset, igni ferroque vastantes, ad extremum Romam quoque ipsam occuparunt. Eamque depopulati, maximam partem admirandorum illic operum incendio consumperunt: pecuniam vero direptam inter se dividerunt. Multos quoque Senatorii Ordinis, variis affectos suppliciis interemerunt. Alarichus vero imperio illudens, Attalum quendam Imperatorem nuncupavit. Quem cum uno die satellitibus stipatum tanquam

Κεφ. ι.

Ὡς κατὰ τὸνδε τὸν χρόνον ἡ Ῥώμη ὑπὸ βαρβάρων ἤρξατο ἀλαρχῆν καὶ αὐτὴν πορθέσασθαι.

ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον, καὶ Ῥώμη ὑπὸ βαρβάρων ἀλώσασθαι, σιωπῆσιν ἀλαρχῆσθαι γὰρ πρὸς βαρβάρους, ὑποπασθῆσθαι ἡ Ῥωμαίοις, ἢ τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ ἐκ τῆς ἐν γῆν τῆς τυραννὸς πόλεμον συμμαχίας, ἢ διατετορομαϊκῆς ἀξίας τιμηθείς, οὐκ ἐπέστη τὴν εὐτυχιαν ἀλλὰ βασιλεύειν μετὰ πρῶτον λέλο· ἀναχωρήσας δὲ τῆς κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ τὰ ἐσπέριμα μέρη διεκασίτησεν· μετὰ δὲ ἐπὶ τὰ ἰλλυριῶν, ἐνθὺς παρὰ ἀνέπεπε διαβαίνοντι ἢ αὐτῶν, ἐπιπέλοι ἀντέστησαν καὶ τὰς ἐκβολὰς ἐπιπέποιον τῆς ἡπείρου διακασίτησιν ἐπὶ καὶ συμπελάσας, καὶ περικύβητος ἀνείλον οἱ Θεοδοσίος μετὰ δὲ ταῦτα πᾶν τὸ ἀπὸ τῆς ἀστυνομιᾶς οἱ σὺν αὐτῶν, τέλει καὶ τὴν Ῥώμη κατέλαβον καὶ πορθέσαντες αὐτὴν, μετὰ πολλὰ τῶν θαυμασίων ἐκείνων διαμαρτυριῶν κατέκαυσαν τὰ ἱερὰ καὶ ἀστυνομιᾶς ἐλάβον καὶ πολλὰς τῆς ἀστυνομιᾶς βελίας διαφόρους δίκαις ὑποπασθῆσαστες, ἀπώλεσαν κατὰ παλαιῶν τῆς βουσιλείας, ἀναδείκνυσσι βασιλείαν, οὐκ ἀπάλαν ὁν μίαν μὲν ἡμέραν, ὡς βασιλείαν

δορυφορέμῳ παρῖνα ἐκέλευε τῷ ᾧ
ἀλλῶ, ἐν δ' ἄλλῃ τὰξί Φαίνεαυ παρεσκευά-
σεν ἑ ταῦτα κατὰ πρᾶξά μῳ, εἰς φυγὴν
ἐρεάτη, φήμης αὐτὸν ἐν φόβῳ κατὰ σήσασης,
ὡς εἴη ὁ βασιλεὺς Θεοδοσίῳ δυνάμιν δο-
σεύας τὴν ἀπὸ πολεμήσεσαν· τὰ μὲν ἐν
τῷ φήμης εἰκὴν πεπλασμένα· ἀληθῶς γὰρ ἡ
δυνάμεις ἐπορεύετο κακῶν τὴν φήμῳ ἐχ'
καμείνας, ἀλλ' ὡς ἔφην, ἀποδ' εἰς ὄχρῳ
κεγῆ) ᾧ ὡς ἀπιόντι αὐτῷ ἐπὶ τὴν ῥώμῳ, ἐν-
λαθεῖς πρὸς ἀπὴ μοναχὸς τὸν βίον, παρήνει μὴ
ἐπιχαίρειν ἐν τηλικατοῖς κακοῖς, μὴ ᾧ χαί-
ρειν Φοινῆς καὶ αἵμασι· ὁ ᾧ, εἰς ἐγὼ, ἔφη, ἐθε-
λωσῆς ἐπιτάσκει πορεύεσθαι ἀλλὰ πρὸς καθ'
ἐκείνην ὁχλῆ μοι βασιανίζων, καὶ λέγων· ἀπιθι
τῷ ῥωμαίων πόρθηθαι πόλιν· τοσαῦτα μὲν
καὶ εἶ τῆς.

A Imperatorem procedere jussisset, postri-
die servili habitu prodire fecit. Et cum
ista gessisset, repente fugam arripuit,
rumore quodam perterretactus, quasi
Imperator Theodosius exercitum ad-
versus ipsum pugnaturum misisset. Ne-
que vero falsus hic rumor fuit. Re vera
enim adventabat exercitus. Verum
ille famam ejus non sustinens, in fugam
se conjecit, ut dixi. Fertur porro virum
quendam venerabilem, professione
Monachum, cum dum Romam profici-
feretur, monuisse ne tot ac tantis late-
retur malis, neve cædē ac sanguine de-
lectaretur. Cui Alarichus: Ego, inquit,
non sponte eò proficiscor: sed nescio
quis me quotidie sollicitat ac stimulat,
ita dicens: Perge urbem Romam vastaturus.
Verum, de hoc satis superque sit
dictum.

Κεφ. ια΄.

Περὶ τῶν ἐν ῥώμῃ ἐπισκοπιῶντων.

CAPUT XI.

De Episcopis urbis Romæ.

ΜΕτὰ τὸ Ἰννοκένιον, Ζώσιμος τῆς ἐν ῥώμῃ
ἐκκλησίας ἐπὶ δύο ἔτη ἐσώθησε καὶ
μὴ τῶν δ' ἐξονοφάτιον ἔτη τρία τῆς ἐκκλη-
σίας σπύριον, ὃν κελεῖται διεδέξατο, καὶ εὐ-
καλεῖται τὰς ἐν ῥώμῃ ναυαλιανῶν ἐκκλη-
σίας ἀφείλετο, καὶ τὸν ἐπίσκοπον αὐτῶν ῥεσ-
κέλαν, καὶ οἰκίας ἐν σπύριον σωμαίην
κατακαῖν· ἀρχὴ γὰρ τῆς, ναυαλιανοὶ με-
γαλῶς ἐπὶ τῆς ῥώμης ἤθησαν, ἐκκλησίας
πλείστας ἔχοντες, καὶ λαὸν πολὺν σωμαίην
ἔχοντες· ἀλλ' ὁ φόβος καὶ τῶν ἡψησῶ, τῆς
ῥωμαίων ἐπισκοπῆς ὁμοίως τῇ ἀλεξανδρέων
πρὸς τῆς ἱεροσωμῆς, ἐπὶ δυναστείαν ἤδη πα-
ραπρηθέσης· καὶ διατάτο, εἰς εὐδὸ ὁμο-
φροσύνης οἱ ἐπίσκοποι ἐπ' ἀδείας σωμαίην
ἀσπασίως χάρησαν· ἀλλὰ πάντα λαβόντες
αὐτῶν, μόνον διὰ τὴν ὁμοφροσύνην ἐπαι-
νήσαν αὐτὰς· ἐμὴν οἱ ἐν κωνσταντίνῃ πόλει
τὸ πεπλάσθαι· ἀλλὰ μὴ τῶ σέργειν αὐ-
τὰς, καὶ εὐδὸν πόλεως σωμαίην εἶσαν, ὡς δὴ
παρῖνα ἤδη ταῦτα ἰκανῶς ἔφην.

POST Innocentium Zosimus Roma-
nam Ecclesiam per Biennium admi-
nistravit. Quo mortuo Bonifacius tri-
bus annis eidem Ecclesie præfuit. Huic
deinde successit Celestinus. Et hic quo-
que Novatianis Ecclesias quas Romæ
habebant, ademit & Rusticulam eorum
Episcopum clam in privatis ædibus ple-
bem colligere compulit. Etenim ad id
usque temporis Novatiani Romæ
plurimum floruerant, cum multas ibi
Ecclesias possiderent, & maximam po-
puli multitudinem in eis colligerent.
Sed invidia quoque istos attrivit: cum
Episcopatus Romanus perinde atque
Alexandrinus, ultra sacerdotii fines pro-
gressus, jam olim in dominationem de-
generasset. Et ob hanc causam Epi-
scopi Romani, ne illos quidem qui cum
ipsis in fide consentiebant, libere con-
ventus agere siverunt: sed illos ob con-
fessionem fidei laudantes, omnibus tam-
en bonis spoliarent. At Constantino-
politani Episcopi, ab hoc morbo immu-
nes fuere. Non enim solum Novatianos
intra urbem conventus agere sinebant,
verum etiam singulari amore eos com-
plectebantur, ut jam antea abunde
dixi.

CAPUT XII.

De Chrysantho Novatianorum apud Constantinopolim Episcopo.

POst mortem Sifinnii Chrysanthus ad Episcopatum vi pertractus est. Erat hic filius Marciani, ejus qui ante Sifinnium Episcopus fuerat Novatianorum. Ceterum ab incunte etate in palatio militaverat. Postea vero regnante Theodosio seniore, Consularis Italiae factus, atque exinde Vicarius Britanniarum constitutus, ex utraque administratione maximam gloriam retulerat. Cum vero jam etate provecior Constantinopolim venisset, & Praefectus urbis fieri illic ambiret, invitus Episcopatum suscipere compulsum est. Nam cum Sifinnius jam jam moriturus est, mentionem illius fecisset tanquam ad Episcopatum regendum idonei, plebs Novatianorum Sifinnii verba pro lege ducens, invitum illum per vim trahere aggressa est. Sed cum Chrysanthus fuga se subduxisset, Sabbatius opportunum sibi tempus evenisse ratus quo Ecclesiam potiretur, ab obscuris quibusdam Episcopis ad id comparatis, manus sibi fecit imponi, spreta religione jurisjurandi quo sese olim adstrinxerat. Porro inter eos qui Sabbatium ordinarunt, fuit etiam Hermogenes, qui ob libros suos plenos impietatis, ab ipso Sabbatio addita imprecatione fuerat excommunicatus. Verum is conatus ei non successit. Populus enim importuna ejus ambitione offensus, utpote qui Episcopus occupandi causa nihil non ageret, omni studio Chrysanthum investigavit. Quem cum in Bithynia latentem deprehendisset, vi pertractum ad Episcopatum promovit. Fuit hic vir prudentia simul ac modestia singulari. Ejusque opera Novatianorum Ecclesiae Constantinopoli plurimum aucta sunt & conservata. Hic primus aurum pauperibus ex propria pecunia distribuit. Ab Ecclesiis autem nihil accepit praeter duos panes Eulogiarum, singulis diebus dominicis. Ceterum Ecclesiae suae promovendae adeo studiosus fuit, ut Ablabium inter omnes sui temporis disertissimum Rhetorem, & schola Troili Sophistae abriperet, & Presbyterum

Κεφ. ΙΒ΄.

Περὶ χρυσάνθου ἑπισκόπου ἐκωνσταντίνου πόλεως ἑπισκόπου.

ΣΙφίννιος ὁ τελευτήσας, χρυσάνθου καθαικλύθη εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ὡς ἡγὸς μὴ ἂν μαρκιανῆ τὴν χρομῆν ναυακίου ἐπισκόπου παρ' οἰωνίαν ἐκ νέας ἡλικίας ἐπὶ τῆ βασιλείᾳ θεοδοσίου βασιλέως, ὑπακούσας τῆς ἰταλίας χρομῆν, μετατάξας ἡ βρετανικῶν νήσων καλασας, ἐπαμάθη ἐπὶ ταῖς διοικήσεσι παρὰ τῆς ἰταλίας καὶ καλασῶν τὴν κωνσταντινούπολιν, ἀποδιδὼν ἡ ἐπαρχίαν χρομῆν πόλεως, εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ἀκων εἰκλύθη σισιννίου ἡ ἐκ τῆς τελευτήσας μνήαν αὐτῆς ὡς ἐπιηδῆς παρὰ τὴν ἐπισκοπὴν ποιησαμένη, ὁ ναυακίου λαὸς ὡς νόμον τὴν ἐκείνης φωνὴν λαέων, καὶ ἀκων βιαίως ἐλκεν ἐπεχειρεῖν τὴν χρομῆν φυγόντι, καὶ ἐπὶ τῆς νημεσίας εὐρηκέναι εὐκαιρεῖν, ἐν ᾧ τῶν ἐκκλησιῶν ἐγκρατῆς γήνηται, καὶ ἀσκιάζει χρομῆν ἐπιθέσθαι αὐτῶν πινὰς ἀσήμες, τὸν ὄρκον ὁμομῶκει παρ' ἑδὲν θεῶν ἐν τῆς χρομῆν ἡσασα αὐτῶν ἢν καὶ ἐρμηνεύσας ἐπὶ βλασφημίας συζητήσασιν ἡ αὐτῶν καὶ ἄλλας ἐκκεκλήρητο ἡ μὴ αὐτῶν σκοπὸς τέλει ἐδέξατο μισήσας ἡ αὐτῶν λαὸς τὸ ὑσέρπον, ὅτι πάντας σκοποὶ ἡ παρ' εἰσδύσαι εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ἐπαρτί, παρ' αὐτῶν ἐχρήσθη ἀνερωθῆναι τὸν χρυσάνθου ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς ἐκωνσταντίνου παρ' ἐβαλλάντο ὁ αὐτῆς φροσῆν ἐν ταῦτα καὶ σάφους, καὶ πρὸς ἄλλους, ὑπῆρχε καὶ σφόδρα τὰς ναυακίων ἐκκλησίας ἐν τῆ κωνσταντίνου συνεκρήτησέν τε καὶ ἡξήσας καὶ παρὰ τῆς πτωχοῖς οἰκοθεν χρομῆν διένεμναι τῶν ἐκκλησιῶν ἑδὲν ἐδέξατο, παρ' αὐτῶν κλεικῆν δύο ἀρτας τῶν εὐλογιῶν ἐπαρ' ἑδὲν ἡ ἐπὶ τὴν αὐτῆς ἐκκλησίαν παρ' αὐτῶν, ὡς ἐ ἀβλαβίον τὸν αὐτῆς ναυακίων ῥήτορα, ἡ ἑφίσε τῶν αὐτῶν ἑδὲν, καὶ παρὰ τὴν τε παρ' ἐδὲν τῶν

περὶ τῆς ἀλεξανδρείας ἐπιγραφῆς καὶ περιουσιῶν καὶ
σωτηριῶν φέρει· ἀλλ' ἀβλάβιος μὴν ὕσε-
ρον τὸ ἐν νικαίᾳ τῶν ναυαλιανῶν ἐκκλησίας
ἐπίσκοπος καλεῖται, ἐν ταύτῃ καὶ θριψιδύων
ἐν ταύτῃ.

Κεφ. ιγ'.

Περὶ τῆς ἀλεξανδρείας ἡρωμένους μάχης μετὰ κυρίλλου καὶ
ἡρακλίου τῆς ἐπισκοπῆς κυρίλλου ἀπὸ τῶν ὑπαρχῶν
ἀρέστην ἀναφορᾶς.

ΥΠὸ τὸν αὐτὸν τέτον χρόνον, καὶ τὸ ἰσ-
δαίων ἐθνη τῆς ἀλεξανδρείας ἐξελθῆ-
ται ὑπὸ τῆς ἐπισκοπῆς κυρίλλου συνέβη, δι' αἰ-
τίαν τοιαύτην· ὁ ἀλεξανδρεὺν δὴμῶν, πλεόν
τῶν ἄλλων δὴμων, χαίρει ταῖς σάσεσιν εἰ δὲ
πλήρη παροφείσεως ἐπλάθει, εἰς ἀφόρητα
καὶ ἀσφόδρα κακὰ δίχα γνάμματος, ἔπαυ-
σαι τὸ ὄρησι· ἔτυχε ἵ τότε σασιάζειν αὐτὸ τὸ
πῆθος παρὰ ἑαυτὸ, ἔ δι' ἀναγκαίαν πᾶ-
σα φασαν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐπιπολάζον ἀπά-
σιαι πόλεσι κακόν. φημι δὴ τὸ παρὰ τὸν
ἡρώδη ὄρησι· ἐπεὶ δὴ ἐν ἡμέρᾳ σαββά-
του ὄρησι πλείονας ὄχλους συνήθριζε,
τὰ παρὰ τὸν ἀργεῖναι ἐν αὐτῇ, μὴ τῆ ἀκροά-
σῃ τῆνομεν, ἀλλὰ τοῖς θεατικαῖς χολάζειν,
ἐπιμαχος τοῖς δὴμῶν μέρεσιν ἡμέρα καλε-
σῆ καὶ τετὸν πᾶσι ὑπάρχον τῆς ἀλε-
ξανδρείας ἐν ταῖς καλασιάνῃ, ἔδεν ἡπὸν ἔ-
μῆσαι οἱ παρὰ τοῖς ἑτέροις μέρεσι ἀνιπα-
θῆσαι καὶ μὴν πολέμοιοι πᾶσι καὶ τοῖς χει-
μαρῶν καθέσῳτες, ἐπὶ τὸ πλεόν διασῶν ὄρη-
σι ἐκπεπολέμων καὶ ἑαυτῶν καὶ δὴ τότε
ἡρώδης τῆς ἀλεξανδρείας ἐπάρχης πολίθειαν
ἐπὶ θεάτω ποιῆσιν, ἔτω ἵ ὀνομάζειν εἰώ-
θασιν τὰς δημοτικὰς διαλυπώσας, παρήσαν ἔ-
πὶ ἐπισκοπῆς κυρίλλου οἱ παρὰ τὸν ἡρώδη
καὶ τῆς ἀλεξανδρείας ἐπάρχης διαλυπώσας γυναιβε-
ρῆσαι ἵ ἐν αὐτοῖς πᾶσι ἀνὴρ ὀνομασθῆναι ἱεραξ,
ὁ γαμμάτων μὴν τῶν περὶ τὸν διδάσκαλος
τῆς ἀκροαθῆς ἐπισκοπῆς κυρίλλου
καθέσῳ, ἔπεὶ τὸ κρέτος ἐν ταῖς διδασκα-
λίαις αὐτῶν εἶρειν ἵν παρὰ αὐτοῖς τῆτον τοῖ-
νον τῶν ἱερακα τὸ πᾶσι τῶν ἰσδαίων ἐν τῷ
θεάτω θεασάμενοι, καλεῖσῳ ἐνθυς, ὡς ἔ δι'
ἔδεν ἄλλο παρὰ τῆς τῶ θεάτω, ἡ ἡσάσῳ
τῶ δὴμῶ ἐμῶν ὀρέσης ἵ καὶ παρῶτερον
ἡρώδης τῶν διωασίαν τῶν ἐπισκοπῶν,
ἐπὶ παρῶν τοῦ πολὺ τῆς ἐξουσίας τῶν ἐν

A ordinaret. Cujus etiam conciones ele-
gantes simul & acres circumferuntur.
Verum Ablabius postea Nicæ Novat-
ianorum Episcopus fuit, eodemque
tempore illic Rhetoricam docuit.

CAP. XIII.

De pugna inter Christianos & Judæos Alex-
andriæ facta, & de Cyrilli Episcopi adver-
sus Præfectum Orestem similitate.

SUB idem tempus Judæorum gens ab
Episcopo Cyrillo Alexandria ejecta
est hanc ob causam. Alexandrinus po-
pulus supra quam cæteri omnes, sedition-
ibus delectatur: ac si forte anam na-
ctus fuerit, ad intoleranda facinora pro-
rumpere solet. Neque enim impetum
comprimit nisi sanguine effuso Contigit
autem tunc temporis, ut plebs illic inter
se tumultuaretur, non ex aliqua gravi ac
necessaria occasione, sed ob malum
quod in omnibus prope civitatibus ino-
levit, studium scilicet in spectandis salt-
atoribus. Nam cum die Sabbati Pan-
tomimus quidam saltare solitus, maxi-
mam populi multitudinem congrega-
ret, eo quod Judæi tum feriantes, non
audiendæ legi, sed scenicis spectaculis
vacarent, is dies populi factiones inter
se committere consueverat. Ac tamenti
à Præfecto Alexandria id aliquatenus re-
pressum fuisset, nihilominus Judæi con-
trariæ factionis hominibus infensi esse
perseverarunt: & præterquam quod per-
petui sunt hostes Christianorum, tum
Pantomimorum causâ multo magis iis-
dem infesti existiterunt. Itaque cum
Orestes Præfectus Alexandria, πολιτείαν
in theatro celebraret, sic autem voca-
re solent publicas dispositiones, adfue-
runt illic etiam fautores Cyrilli, ut quid
à Præfecto dispositum esset cognoscer-
ent. Inter hos quidam fuit nomine
Hierax, humilioris literaturæ magi-
ster: qui Cyrilli ferventissimus erat au-
ditor: & in ejus concionibus plausus
excitare solitus. Hunc igitur Hieracem
in theatro conspicatus Judæorum popu-
lus, contestim exclamavit, non aliam
ob causam eum in theatrum venisse,
quam ut populum ad seditionem conci-
taret. Orestes vero jampridem invisa erat
Episcoporum dominatio, tum quod
Episcopi de potestate eorum, qui ad
X x iij

regendas Provincias ab Imperatore missi
 erant plurimum decernerent, tum quod
 Cyrillus actus suos explorare vellet. Cor-
 ruptum igitur Hieracem, publice in
 theatro tormentis subiecit. Quo cogno-
 to Cyrillus Judæorum Primates ad se ac-
 cerfit, malumque eis minatur, nisi adver-
 sus Christianos tumultuari desinant. At
 plebs Judæorum compertis ejusmodi
 minis, majore adhuc pertinacia exarsit,
 multasque in perniciem Christianorum
 fraudes machinati sunt. Quarum præ-
 cipuam, & quæ in causa fuit ut Judæi
 Alexandria pellerentur, hoc loco com-
 memorabo. Signo inter se dato ut
 unusquisque ipsorum annulum ex cor-
 tice furculi palmei gestaret, nocturnâ
 pugnâ Christianos aggredi statuunt.
 Quadam igitur nocte viros ad id com-
 paratos mittunt, qui per universas urbis
 regiones proclamant, Ecclesiam quæ
 Alexandri dicitur, incendio consumi.
 Eâre auditâ Christiani alius aliunde ac-
 currunt, ut Ecclesiam servent. Tum
 Judæi impetu in illos facti, eadem
 faciunt, à suis quidem qui annullos offen-
 debant, manus abstinentes: Christia-
 nos vero quotquot inciderant, ob-
 truncantes. Orto mox die, hujus
 sceleris auctores minime latuerunt.
 Commotus ea re Cyrillus, cum ingen-
 ti multitudine ad Synagogas Judæo-
 rum profectus, sic enim vocantur eor-
 um oratoria: eas quidem ademit Judæis,
 ipsos vero urbe expulit, facultates quoque
 eorum diripi à plebe permittens. Ita-
 que Judæi, qui jam inde ab Alexan-
 driæ Macedonis temporibus urbem illam
 incoluerant, tum nudi omnes ex ea
 emigrarunt, & alii aliò dispersi sunt. Ex
 his Adamantius quidam Medicinæ
 Professor, Constantinopolim profectus,
 ad Episcopum Atticum confugit:
 cumque Christianorum religionem
 professus fuisset, postmodum Alexan-
 driam reversus, in ea urbe do-
 micilium fixit. At Præfectus Ale-
 xandriæ Orestes hoc factum permo-
 leste tulit, incredibili dolore affe-
 ctus, quod tanta civitas repente tot
 incolarum multitudine viduata esset.
 Proinde rem gestam ad Imperato-
 rem retulit. Sed & Cyrillus Judæo-
 rum scelera principi per literas si-
 gnificavit: atque interim reconcili-
 anda amicitia causâ internuntios ad
 Orestem misit. Id enim populus Ale-
 xandrinus ipsum facere compulerat.

Βασιλέως ἀρχὴν τῆς αἰγυπτῶν μάστιγος ὅτι
 ἐποπτεύειν αὐτὰς τὰς διαλύσεις κυριλλῶν
 ἐβέλετο ἀρπάσας ἐν τὸν ἱερακα δημοσίᾳ
 τῶν θεάτρῳ βασιάνους ἐπέβαλε τὸ το γένος
 κυριλλος, μεταπίμπει ἔδῃ ἰσδαίων πρε-
 τεύοντας, καὶ ὅσα εἰκός, εἰ μὴ παύσαιτο
 χριστιανῶν σασιζοίτες, διηπίλινσε τὸ δὲ πῆ-
 ρον τῶν ἰσδαίων τ' ἀπὸ φλῆς αἰδοόμενον, Φι-
 λονήκοτερον γένος ἢ μηχανὰς ἐπένοον ἔπι
 βλάβη τῶν χριστιανῶν, ὡν τὴν κορυφαὶ ἀπὸ τῆς
 αἰπῆς ἔξελαθῆναι αὐτὸς τ' ἀλεξάνδρειας
 γρομῆν, διηγήσασθαι σιωθεμα δ' ὄντες εἰσι
 Βίσις, δακτυλίς φόρμα ἐν Φοίνικῳ γένει
 Φλοῖς θαλλῶν, νικητομαχίαν τῶν χριστιανῶν
 ἐπενόησαν ἔσθ' ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν, κηρύσσον
 τὰ κλίματα τ' πόλεως πᾶσι παρὰ σκῆπτρον
 βοῶντας, ὡς ἡ ἐπ' ὄνομα ἀλεξάνδρου ἐκλι-
 σία πυρκαϊαί τοῦ τῆτος ἀλέξανδρου χριστιανῶν
 ἄλλος ἀλλαχθεν σιωθετέρεχεν, ὡς τὴν ἐκλι-
 σίαν ἀποσώθῃτες· οἷτε ἰσδαῖοι ἐν τῆς ἐπι-
 τοῦ, καὶ ἀπέσφαθον, ἀλλήλων μὲν ἀπεχόμενοι,
 δακτυλίς ἔδῃ δακτυλίς τις ἡ ἀποσώθῃτες
 τῶν χριστιανῶν ἀναίρετες· γρομῆς ἡ κη-
 ρος, ὅτι ἐλάθανον οἱ τὸ ἀγῶν ἐργασίαν
 ἐφ' ὃ κινήσεις ὁ κυριλλῶν, σιω πολλὰ πῆθος
 ἔπι τὰς σωμαγωγὰς τῶν ἰσδαίων ἀπὸ γρο-
 μῆρος, ἔτο γὰρ ἔδῃ ἐν κηρύσσον ἀπὸ ὄνομα ἐπ'
 τόπας, τὰς μὴν ἀφαιρέται ἔδῃ ἔξελαι
 τ' πόλεως, καὶ τὰς ἐπὶ αὐτῶν διαπαρῆται
 ὑπὸ ἔπι πῆθος ἀφείς· οἱ μὴν ἐν ἰσδαῖοι, ἐν τῶν
 ἀλεξάνδρου ἔξελαι μακεδόνῳ χροῖνον οἰκιστῆς
 τὴν πόλιν, τότε αὐτῆς γυμνοὶ ἀπαιεῖς ἀπα-
 νέησαν, ἔξελαι ἀλλοὶ ἀλλαχθ' διεσπάρησαν ἀ-
 δαμάνιος ἡ ἰατρικῶν λόγων ἑσθ' ἔπι τῶν
 κωνσταντίνης πόλιν ὀρμήσας, καὶ τῶν ἔπι τῶν
 πρὸ σφύτων ἀπικῶν, ἐπαρῆ γλαμῆρος τε χρο-
 σιανίξιν, αὐθις ὑστέρῳ χροῖνον τὴν ἀλεξάνδρου
 ἔπι κησεν ὁ τοῖνον τ' ἀλεξάνδρου ἐπαρῆ ὀρ-
 σης, σφόδρα ἐπὶ τῶν γρομῆρων ἐχαλεπνέη
 πένθος μέγα ἐπῆθε, τῆλικαὶ τῶν πόλιν ἐπὶ
 ἀρδῶν ἔσθ' ἐπὶ τῶν ἐκ κενωθῆναι ἀπὸ τῶν δυνά-
 τα γρομῆρα ἀνέφερε βασιλεῖ κυριλλῶν ἔπι
 αὐτὸς τὰς ἰσδαίων πλημμελείας γνωσῆται
 καθιστῶν βασιλεῖ, ἔξελαι ἡπὸν καὶ ἀπὸ Φλοῖς
 ἀπὸ ὀρέσιν ἐπὶ σφύτων ἔξελαι τῆτος γὰρ ὁ λαὸς τῶν
 ἀλεξάνδρου αὐτὸν ποιῆν καὶ ἰατρικῶν

ἐπεὶ δὲ τῶν Φιλίας λόγος ὀρέσσης ἔπαυσε... ἐδέχθη, τὴν βίβλον τῆς εὐαγγελίων ὁ κύριλλος...

A Cumque Orestes sermones de amicitia redintegrande minime admitteret, Evangeliorum codicem protendit Cyrillus, ejus reverentia pudorem se Orestis incussurum existimans. Sed cum Orestes ne hac quidem ratione emolliretur, verum inter ipsum ac Cyrillum bellum implacabile perseveraret, hujusmodi quidpiam postea contigit.

Κεφ. ιδ΄.

Ἐκείνο κατὰ τὴν παλαιάν μοναχίαν εἰς ἀλεξάνδρειαν ὑπὲρ κυρίλλου κατέβησαν, ἁπλοῦς τὸν ὑπαρχον ἱερέως ἐσαΐαζον.

CAP. XIV.

Quomodo Nitriae Monachi, Cyrilli causa Alexandriam ingressi, seditionem contra Praefectum Orestem concitarunt.

Τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς νιτρίας μοναχῶν βίβλους, ἐνθερμον ἔχοντες φρόνημα διὰ τοῦ θεοφίλου δεξάμενοι, ὅτε αὐτὸς ἐκείνῳ κτλ...

Quidam ex Monachis qui in Nitriae montibus habitabant, ferventiore animo praediti, jam inde a Theophili temporibus, qui eos injuste adversus Dioscorum fratresque ejus armaverat, tum quoque acri zelo incensi, pro Cyrillo fortiter pugnare instituerunt. Egressi igitur ex monasteriis circiter quingenta viri, in urbem veniunt, & Praefectum observant in vehiculo procedentem. Ad quem accedentes, immolatorem eum appellant & paganum, multisque aliis contumeliis afficiunt. Ille suspicatus infidias sibi parari a Cyrillo, exclamavit Christianum se esse, & Constantinopoli ab Attico Episcopo baptizatum. Sed cum Monachi verbis illius non attendent, quidam ex illis, Ammonius nomine, jacto lapide Orestem percussit in capite. Quo vulnere ipse quidem totus cruore conspersus est: Apparitores vero omnes, paucis exceptis, recedentes, alius alio diffugiunt, seque intra urbem occultant, mortem ex jactu lapidum formidantes. Inter haec Alexandrinorum populus accurrit, opem Praefecto laturus adversus Monachos. Et alios quidem omnes in fugam vertunt: Ammonium vero comprehensum sistunt Praefecto. Qui ex praescripto legum publice tormentis hominem subjiciens, eo usque excruciauit, quoad vitam ei adimeret. Nec multo post quae gesta essent principibus significavit. Cyrillus quoque contraria ejus relationi nuntiavit. Ammonii vero corpus receptum, in Ecclesia quadam deposuit, cum mutato nomine Thaumadium appellans. Quin etiam Martyrem illum vocari iussit, magnitudinem animi illius

collectoque religiosorum hominum A
 cætu, haud abfimilem Monachis in
 solitudine degentibus vivendi rationem
 sectabatur. Talem enim illum fuisse
 equidem deprehendi, quales Mona-
 chos in solitudine degentes esse oportere
 Evagrius scribit. Quippe omnia illo-
 rum instituta assidue imitabatur: con-
 tinuum jejunium, studium parce loquen-
 di, abstinentiam ab esu animalium. Vi-
 no quoque & oleo rarius utebatur. Pau-
 perum vero præcipuam curam ac solici-
 tudinem gessit. In carceribus deten-
 tos impigre invisebat: pro multis etiam
 intercedebat apud iudices: qui quidem B
 ob eximiam viri pietatem libenter ei
 obtemperabant. Sed quid attinet pro-
 lixum de illo sermonem texere? Unum
 ejus factum impræsentiarum commemo-
 rabo, dignum plane quod literarum
 monumentis mandetur. Impostor qui-
 dam Judæus, Christianum se esse simu-
 lans, sæpius fuerat baptizatus, & hujus-
 modi fraude multas pecunias collegerat.
 Ubi vero multas Christianorum
 sectas hac arte circumvenisset: nam
 & Arianorum & Macedonianorum
 baptismum susceperat: non habens
 amplius quos deciperet, tandem ad C
 Paulum Novatianorum Episcopum ac-
 cessit: seque baptismi percipiendi
 desiderio flagrare affirmans, ut per
 ipsius manus illum susciperet obsecra-
 vit. Ille Judæi quidem voluntatem ac
 studium laudavit: sed baptismum ei te
 daturum negavit, priusquam rudimen-
 tis fidei institutus fuisset, & complu-
 res adhæc dies jejuniis vacasset. At
 Judæus qui præter animi sui sententiam
 jejunare compellebatur, eo acrius in-
 stabat, ut baptismum donaretur. Paulus
 igitur cum eum instantem atque urgen-
 tem prolixiore morâ nollet offendere,
 parat res ad baptismum necessarias. D
 Cumque candidam vestem Judæo emis-
 set, & alveum baptisterii aquâ jussisset
 impleri, Judæum eo tanquam baptizatu-
 rus adduxit. Verum arcana quædam Dei
 vis atque potentia aquam subito fecit
 evanescere. Cum vero Episcopus & hi
 qui aderant, nihil ejusmodi quale tunc
 factum fuerat, suspicati, aquam per sub-
 jectum meatum effluxisse crederent,
 quâ etiam emitti consueverat, alveum
 denuo implent, meatibus undique dili-
 genter obstructis. Cumq; iterum Judæus
 ad fontem adductus esset, iterum aqua
 penitus evanuit. Tum Paulus: aut

καὶ συστήταμενος ἀνδρῶν ἀπερδαίων μοναχῶν
 εἶον, ἐκ ἀλλοιότερον τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ μοναχῶν
 διελέλειτοῖστον γὰρ αὐτὸν ἐγὼ καλεῖσθαι αὐ-
 οῖες ὁ ἐνάξιος φησὶ δὲν εἶναι οὗτ' ἐν ταῖς
 ἐρήμοις διατεθῆσθαι μοναχῆς πάντα
 ἐκείνης μιμήμενος διελέλθ', τὴν σωεχὴν
 σεῖαν, τὸ ὄλβια φθέγγεας, τὴν δόσχην τῶν ἐμ-
 ψύχων τὰ πολλὰ ἢ οἶνε κ' ἐλαίαι ἀπενεχθῆναι
 ἀλλὰ μὴν κ' ἀεὶ οὗτ' πτωχῆς ἀπερδαίον
 καὶ πῆς ἀλλοῦ, ἐγγύεσθ' οὗτ' ἐν Φυλακαῖς ἀ-
 κνωσ' ἐπεσκέπτεσθ' ὑπὲρ πολλῶν ἢ καὶ οὗτ' ἀ-
 χολῆς παρεκάλεσθ', οἱ ἔτοιμῶς ὑπὸν
 δια τὴν προσεῖσαν ἐνλαβείαν τῷ ἀνδρὶ
 τί με δεῖ μηκύνῃ τὰ κατ' αὐτὸν ἐρχομαι
 λέξων πᾶσ' ἅμα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἡμε-
 ρων, ἀξίον τ' ἐν γραφῆς ἀπαρδῶσθαι μὴ
 ἰσδαίον πῆς ἀπαρδῶν χριστιανῶν ὑποκει-
 μενῶν, πολλὰ κ' ἐκαπὶ ζέσθ', ἔδ' ἀπὸ ταύτης
 τῆς τέχνης, χρήματα σωελέγθ' ὡς ἴπ' οὗ-
 λας αἱρέσεις τῆ τέχνη ἠπάτησ' ἐρδῶσθαι
 νῶν κ' μακεδονιῶν ἐδ' ἐξαλο βαπτισμα
 κέπεχων ἐς ἀπαρδῶσθαι, τέλ' ἠκακ' ἀπε-
 τὸν ναυαλιῶν Ἐπισκοπον Παυλον κ' ἔβα-
 πτίσμαθ' Ἐπιθυμῶν εἶπῶν, δια τῆς αὐτῆς
 χερσῆς παρεκάλεσθ' τέτ' ἐτυχεῖν ὁ ἴδ' ἀπερδῶ-
 λα μὴν αὐτῆς τὴν προσαίρεσιν' ἐπερτερον δ'
 ἐφη δ' ὡσθ' τὸ βαπτισμα, εἰ μὴ κατ' ἡγεῖται
 ἀεὶ τ' πίσεως λογον, μὴ ἔνθεσθαι χολῶσθαι
 ἡμέρας πολλὰς' ὅ ἐν ἰσδαίον ἀπαρδῶσθαι
 ἡμερῶν ἀναγκαζομένη, ἀπερδαίον
 ἐνέκειλο, βαπτισθῆναι ἀπαρδῶσθαι ἐπὶ
 Παυλῶν Ἐπιθυμῶν λυπεῖν οὐκ ἐπὶ ἐσθ' ἴ-
 λοτῆ παρρηκῆ, ἐντεσπίζει τὰ πρὸς τὸ βα-
 πτίσμα' ἐδ' ἦτα τε αὐτῶν λαμπρῶν ἀντιστα-
 σῶσθαι, κ' τὴν κολυμῆσθαι ἔβαπτισθῆναι
 ραθῆναι κελεύσας, ἠγγεῖπ' αὐτὸν τὸν ἰσδαίον
 ὡς βαπτισθῶν αὐτὸν' Θεὸς δέ πῆς αἰρέσθαι
 δυναμὶς ἀφανὲς τὸ ὕδωρ καλῆσθαι ἐπὶ
 τε Ἐπισκοπῶν κ' οἱ παρρηκῆς ἐδ' ἐν ὑποκει-
 σῶσθαι οἶον ἐγγεῖτο, ὑπερδῶσθαι ἐκρεῖσθαι
 ὕδωρ δια τῆ ὑποκειμένης πόρε, ὅθεν κ' εἰσθῶ-
 σθαι αὐτὸ ἐκπέμπειν, πάλιν ἐπληρῆσθαι
 λυμῆσθαι ἀκερῶσθαι, πανταχῶσθαι τῆ
 ἐκρεῖσθαι αὐτῆς ἀσφαλισθῶσθαι αὐτῆς
 προσαγομένη αὐτῆ ἔνθεσθαι, αὐτῆς ἀφ-
 νὲς τὸ ὕδωρ ἐγγεῖτο' τότε δὴ ὁ Παυλῶν

κακοργεῖς, ἔφη, ὁ ἄνθρωπε, ἢ ἀγνοῶν ἤδη ἔ...

A imposturam facis, ὁ homo, aut ignarus jam antea baptismum suscepisti. Hujus ergo miraculi spectandi causa cum ingens hominum concursus fieret, quidam Judæum agnoscens, cum ipsum esse comperit, qui ab Attico Episcopo jam antea fuisset baptizatus. Hoc itaque miraculum à Paulo Novatianorum Episcopo perpetratum est.

Κεφ. ιγ'

CAPUT XVIII.

οἱ βασιλεῖς πᾶσι περιεὶν ἰσθμῶν τελευτήσαντες, αἱ μὲν δὲ...

B Quomodo post obitum Isidger dis regis Persarum, ruptum est fœdus inter Romanos & Persas: & commisso certamine Persæ superati sunt.

Τοῦ δὲ βασιλέως πρῶτον ἰσθμῶν, ὃς ἔδου κεί χριστιανὸς ἐδάμωξ ἐδίωκε, τε...

C Aeterum apud Persas mortuo Isidgerde rege, qui Christianos illic degentes nullatenus fuerat persecutus, filius ejus Vararanes cum successionis jure regnum obtinisset, Magorum consilio inductus, Christianos graviter exagitavit, supplicia ac tormenta Persica eis infligens. Itaque Christiani qui Persidam incolabant, necessitate constricti ad Romanos confugiunt, orantes ne ipsos funditus, deleri paterentur. Et Atticus quidem Episcopus supplicantes benevole excepit: omnique studio nitentur ut pro viriliparte eis succurreret. Imperatori etiam Theodosio ea quæ acciderant significavit. Forte eodem tempore alia quoque simultatis causa Romanis adversus Persas intercedebat: tum quod Persæ aurifollos quos mercede conductos à Romanis acceperant, restituere nollent; tum quòd merces Romanis mercatoribus abstulissent. Ad hanc igitur simultatem, Christianorum quoque illic degentium ad Romanos confugium accessit. Statim enim res Persarum legatos misit, qui fugitivos repeterent. Sed Romani eos qui ad se confugerant, nullatenus prodere iustinuerunt: non solum tanquam supplices eos tueri cupientes, verum etiam Christianæ religionis causa quidvis agere parati. Quamobrem bellum cum Persis gerere malebant, quàm pati ut Christiani misere interirent. Rupto igitur ob eam causam pacis fœdere, bellum grave conflatum est; de quo pauca obiter perstringere non incongruum fuerit. Imperator Romanus misit prior partem exercitus, cui præerat Arda-barius. Qui per Armeniam in Persidem irrumpens, unam ex ejus Provinciis,

Azazem dictam, vastavit. Huic Narfæus regis Persarum dux cum exercitu Persico occurrit. Commissoque prælio victus aufugit. Postea vero per Mesopotamiam in Romanorum Provincias omnibus præfidiis destitutas, ex improviso irruere constituit, eoque modo Romanos ulcisci, commodius id sibi fore arbitratus. Verum hoc Narfæi consilium Romanorum ducem non latuit. Proinde Azazem celerrime deprædatus, ipse quoque in Mesopotamiam proficiscitur. Quamobrem Narfæus licet maximis copiis instructus, in Romanorum tamen ditionem invadere non potuit. Itaque cum Nisibim venisset: est autem hæc Persicæ ditionis civitas in confinio utriusque Imperii sita; Ardaburio mandavit, ut de bello gerendo inter se paciscerentur, diemque ac locum pugnae constituerent. Ardaburius vero iis qui venerant ita respondit. Renuntiate hæc Narfæo: Non quando tu volueris, pugnaturi sunt Imperatores Romani. Porro Imperator animadvertens Persam omnes regni sui vires ad hoc bellum comparasse, tota spe victoriæ in Deum collocata, ingentes præterea copias supplementi loco destinavit. Imperatorem vero propterea quod in Deo fidem suam posuisset, præsens ab eo accepisse beneficium, hinc maxime apparuit. Cum cives Constantinopolitani anxii essent, & de eventu belli dubii ancipitesque hærent, Angeli Dei quibusdam viris Constantinopolim privati negotii causa proficiscentibus in Bithymia visi, nuntiare eos jubent Constantinopolitanis, ut bono animo essent, Deumque precarentur, & confiderent victores fore Romanos. Se enim hujus belli moderatores à Deo missos esse ajebant. Hoc audito, non solum civitas confirmata est, verum etiam militibus audacia accessit. Quoniam igitur, ut jam dixi, bellum ex Armeniorum regione in Mesopotamiam translatum fuerat, Romani quidem Persas intra urbem Nisibim conclusos obsederunt: turresque ex ligno fabricatas, quæ machinis quibusdam progrediebantur, mœnibus admoverunt, multosque eorum qui è muro pugnabant & ad ferendam opem accurrerant, trucidarent. Rex autem Persarum Vararanes, cum & regionem Imperii sui Azazem vastatam esse, suos intra urbem Nisibim conclusos oppugnari audisset, ipse quidè cum omnibus

ἀζαζηνὴν καλεῖσθαι ἐπὶ ὁρθεὶ ἀπὸ τῆς ἀπὸ
ναρσαῖο ἔσθλητος ἔπεισὼν βασιλέως
σὺ δυνάμει πρὸς τὴν συμβαλὼν ἡγεμονίαν
θεῖς. Φυγὴ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν τελευσίαν, διὰ
μεσοποταμίας εἰς τὸν ῥωμαίων χώραν ἀφύ-
λακτον ἔσαν, ἀπεσπίως ἐμβαλεῖν, καὶ τῆς
τὸν τετόπον ἀμύναδος ῥωμαίους ἐμνητὸν ῥο-
μαίους ῥαβηγὸν ἢ βελήναρσαῖς διέλαθε ῥα-
φραγῶν ἔσθης ἐν τῷ τάχος τὴν ἀζαζηνὴν ἐπὶ
τὴν μεσοποταμίαν ἡ ἀλλοῦς ἐπορεύθη διότι
ναρσαῖος ἔαυτὸς πολλὴν ὄψασκευάσας δι-
ναμιν, ὁμῶς ἐκίχουσεν εἰς τὴν ῥωμαίων ἐμ-
βαλεῖν καταλασθῶν τὴν νίσιβιν, πόλιν ἣν αὐτὸς
μεθόριος, πέρσας ἀνήκεσα, ἐν ταύτης τῆς
δαβερὶφ ἐδήλα, καὶ σιωθῆκας ποιεῖσθαι τὸν
λεμον, ὅριστα τετόπον καὶ ἡμέραν τὴν συμβα-
λῆν ὅ ἣ τοῖς ἐλθεῖν, ἀπαγείλας, ἔσθης, ναρ-
σαῖω ἔχ' ὅτε σὺ θέλης, πολέμησιν ῥωμαίων
βασιλείς πάσῃ ἣ δυνάμει ὄψασκευάσας
τὸν πέρσιν ἐνοῶν ὁ βασιλεὺς, θεῶ τὴν ὄψιν
πολέμῃ ἀναθεῖς ἐλπίδα, μεγίστην πρὸς ἐξ-
πέσφλε δυνάμει ὅπ ἣ πρὸς τὸν βασιλεὺς
ἐυθύς ἐνρετὸ τὴν παρ' αὐτῆς ἐνεργεσίαν, ἐπὶ
γέσθης δὴ ἄλλον τῆν ἐκ κωνσταντίνης πόλιν ἐν ἀ-
βνία ὄντα, ἣ ἐν ἀμφιβολία τ' ἐν τῷ πολέμῳ
τύχης καθεσῶτων, ἀγγελοῖ θεῶ ἀπὸ τὴν
θυμῶν τοῖς ἐπὶ τὴν κωνσταντίνης πόλιν κατ' ἐ-
κείαν χρεῖαν ποδορῆοις ὁφθέντες, ἀπαγεί-
λεν ἐκείλθον, θάρρειν τε ἣ ἐνχεῖσθαι, καὶ πρ-
σεύειν θεῶ ὡς ῥωμαῖοι νικῆσων αὐτῶν
βραβυλῶν ἔ πολέμῃ πεπέμφθαι ὄψης
θεῶ ἔφασκον τῆτος ἀνασθῶν, ἐμνητὸν
πόλιν ἐπέρρωσεν, ἀλλὰ καὶ ὄψης ἔσθης
θαρσαλεῶν ἔργασατο ἐπὶ τῶν, ἐ-
ξέφλω, ἐπὶ τὴν μεσοποταμίαν ἐν τῆς δυν-
νίων χώρας ὁ πόλεμῳ μεθῆκετο, αἰ ῥο-
μαῖοι ὄψης ἐν τῆ νίσιβων πόλιν καταλα-
σθῶν πέρσας ἐπολιόρκεν πύργους τῆς
λίνας συμπῆξαντες, ἐν μηχανῆς τῆς
δίζοντας ὄψης τῶν τοῖς τείχεσι, καὶ πρ-
λῆς τειχομαχῶντας τῶν ἀμύναδος ὄψης
δόντων ἀνήκεν βαρβαρῶν δὲ ὁ πέρσων βα-
σιλεὺς, πυθόμενῳ καὶ τῶν ὄψης ἀζα-
ζηνὴν χώραν πεπορθησῶν, καὶ πρ-
κείδων ὄψης συγκληθεῖσθαι ἐν τῆ νίσιβ-
νὴν πόλιν, πάσῃ μὲν δυνάμει δι' αὐτῶν

ἀπὸ τῆν ῥωμαίων δυνάμιν, **Σαρακηνὸς ἐκάλει-**
σε **αὐτὸς** **βοήθειαν,** **ὃν** **ἦρχεν** **ἀλαμάνδαρος,**
αὐτὸς **ἡγεναὶ** **καὶ** **πολεμικός** **ὄστις** **πολλὰς** **μυ-**
ριαδας **τῶν** **Σαρακηνῶν** **ἐπαγόμηνος,** **θάρ-**
ρῆν **ἔλεγε** **τῷ** **πρῶτῳ** **βασιλεῖ** **ὄχι** **εἰς** **μακρὴν**
ἢ **αὐτῷ** **ῥωμαίους** **τὸ** **πρῶτον** **ἐπισηλῆ-**
τε, **καὶ** **τὴν** **ἐν** **συρίᾳ** **πρῶτον** **ἀνιόχου** **καὶ**
μὴν **τέλῃ** **αὐτῷ** **τὰ** **τῆς** **ἐπαρχείας** **διεδέ-**
ξατο **Θεὸς** **γὰρ** **τοῖς** **Σαρακηνῶν** **ἀλογον** **φό-**
βον **ἐπέβαλε** **καὶ** **νομίσαντες** **ἴπνευαν** **αὐτοῖς** **ῥω-**
μαίων **δυνάμιν,** **ἐν** **δορυβῶ** **ἡγεμόνοι,** **ὄχι** **β**
ἐχθρὸς **ὅποι** **φύγωσιν,** **εἰς** **τὸν** **πόταμον** **εὐφρά-**
την **ἐν** **σποῖ** **ἔρριπον** **ἑαυτὰς** **εἰς** **ὃν** **πρὸς** **τὰς** **δέ-**
κα **μυριαδας** **ἀνδρῶν** **πυγόμενοι** **διεφθάρη-**
σαν **τὸ** **μὲν** **ἐν,** **τοιοῦτο** **οἱ** **ἢ** **τὴν** **νίσιδον** **πο-**
λιορκεῖες **ῥωμαῖοι,** **πυθόμενοι** **ὡς** **ὁ** **βασιλεὺς**
πρῶτον **πλήθος** **ἐλεφάντων** **ἐπάγοιτο,** **πρὸς** **εἰς**
ἡγεμόνοι, **πάσας** **τὰς** **τῆς** **πολιορκίας** **μηχα-**
νας **ἐμπήσαντες,** **εἰς** **ὅδῃ** **οἰκείας** **ἐπεχώρησαν**
τόπος **ὅσαι** **μὴν** **ἐν** **συμβολῇ** **μετααὐτὰ**
γεγῆσιν, **καὶ** **ὅπως** **δρῶντες** **ἑτέρῳ** **τῶν**
ῥωμαίων **στρατηγῶν,** **τὸν** **ἡγεμόνα** **τοῦ** **πρῶ-**
τον **μονομαχίας** **ἀπέκλειεν,** **ἢ** **ὅπως** **δρῶν-**
τες **ἐπὶ** **τῶν** **ἡγεμόνων** **στρατηγῶν** **τῶν** **πρῶ-**
τον **ἐν** **δορυβῶ** **ἀνείλεν,** **ἢ** **πινά** **τρόπον** **βιβα-**
νός **ἀλλῶ** **ῥωμαίων** **στρατηγῶν,** **τὰς** **ὑπολει-**
πείσας **τῶν** **Σαρακηνῶν** **καθηλώσας,** **πρῶ-**
τον **ἐν** **μοιδοκῶ,** **ἵνα** **μὴ** **πολύ** **τὸ** **πρῶτον** **κείμενα**
παρεκλάινω **δοκῶ.**

A copiiis contra Romanos proficisci con-
stituit. Sed Romanorum exercitum re-
formidans, Saracenorum auxilium im-
ploravit; quibus tum præerat Alamun-
darus, vir fortis ac bellicosus. Qui
cum innumerabilem Saracenorum
multitudinem secum adduxisset, regem
Perfarum fidenti animo esse iussit. Quin
etiam brevi Romanos ei se captivos ex-
hibiturum, & Antiochiam Syriæ tradi-
turum spondebat. Verum hanc ejus
pollicitationem destituit eventus. Deus
enim inanem quendam terrorem injecit
Saracenis. Qui cum Romanorum ex-
ercitum contra se irruere existimarent,
perturbati, nec quo fugerent, reperien-
tes, sese in fluvium Euphratem armati ut
erant, præcipitarunt. Ibi centum circiter
hominum millia aquis submersa interie-
runt. Et hæc quidem ad hunc modum
contigere. At Romani qui Nisibim obfi-
debant, cum accepissent regem Perfarum
plurimos secum Elefantos adducere,
metu perculli; universas machinas qui-
bus in obsidione usi fuerant, incēderunt,
& in regionem suam reversi sunt. Quæ
verò prælia postmodum facta sint, &
quemadmodum Arcobindus alter Ro-
manæ militiæ Magister fortissimum Per-
farum singulari certamine interemerit:
aut quæ ratione Ardeburius septem no-
biles Perfarum duces insidiis circum-
ventos occiderit: aut quomodo Vitia-
nus alius Romanorum Dux reliquas
Saracenorum copias profligarit, præ-
termittendum cenſeo, ne à proposito
longius digredi videar.

Κεφ. ιθ.

CAPUT XIX.

Περὶ παλλαδίου τοῦ ταχυδρόμου.

De Palladio Cursore.

D

ΤΑ μὲντοι ἡγεμόνα, ταχέως τῷ βασιλεῖ
δορυβῶ ἐγνωρίζετο ὅπως δὲ ὁ βασι-
λεὺς τὰ πρῶτα ῥωγόμενα ταχέως ἐμάνθανε,
δηνηθῆναι ἠτύχησεν ἀνδρὸς ἡγεναίης ψυ-
χὴν τε καὶ σῶμα, ὄνομα ἦν αὐτῷ παλλάδιος.
ὅστις τοσούτοι ἰππεύων ἦλθον, ὡς ἐν τρισὶν
ἡμέραις καλαμαζάνην ἐξ ἰσπύρας τὰς ὀρίζον-
τας τὴν χώραν ῥωμαίων τὴν πρῶτον, καὶ αὐτὸς
ἐν σοσάταις ἐπὶ τὴν κωνσταντίνου πόλιν πρῶτον
ἡγεναὺς δέεσθε ἢ ὅστις ὁ ἀνὴρ ταχύτατα καὶ
ἐν πάσι τὰ τὸ οἰκημένης μέρη, ἐνθα αὐτὸν

Porro res gestæ Imperatori Theo-
dosio nuntiabantur. Quonam au-
tem modo ea quæ tam distitis in locis
agebantur, Imperator velociter didice-
rit, exponam. Felici quodam fato nactus
est virum, animi simul & corporis vigo-
re præditum, Palladium nomine. Hic
tanta velocitate equos publicos agita-
bat, ut intra tridui spatium ad ea loca
perveniret, quæ Perfarum ac Romano-
rum regionem determinant, ac rursus
totidem diebus Constantinopolim redi-
ret. Alias præterea orbis partes in quas
ab Imperatore missus fuerat, idem ille

Y y iij

vir celerrime transcurrerebat. Itaque qui-
dam è numero disertorum, non inscite
de illo ita dixit aliquando : Hic vir Im-
perium Romanum per se latissimum, ce-
leritate sua angustissimum videri facit. I-
pse etiam Persarum rex stupore percel-
lebatur, cum de viro illo hæc audiret.
Sed de Palladio satis dictum sit.

ὁ αὐτοκράτωρ ἀπέστειλε καὶ πόλε τῶν ἑλλη-
νων πρὸς αὐτὸν τοιοῦτον λόγον ἐπέειπε· ὁ
ὄντι ὁ ἀνὴρ μεγάλῳ ἔσαν τὴν ῥωμαίων δε-
χρῆν, μικρὰν ἐδείξε τῇ ταχυήτι καὶ ἐπὶ τῆ
ἢ καὶ ὁ περσῶν βασιλεὺς, ταῦτα αὐτὸν ἔει-
πε πρὸς τὸν βασιλεὺς· ἀλλὰ αὐτὸν μὴ δὴ πα-
λαδίξ τοσαῦτα εἰρήσῳ.

CAP. XX.

Κεφ. κ'.

Quomodo Persæ rursus ingenti pralio vi-
cti sint à Romanis.

Ὅπως πάλιν οἱ πέρσαι κατὰ κράτος ὑπὸ ῥωμαίων
ἠτλήθησαν.

Æterum Imperator Romanus Con-
stantinopoli degens, de victoria
tam aperte à Deo donata certior factus,
adeo tamen benignus fuit, ut quamvis
Romani rem feliciter gessissent, pacem
nihilominus amplecteretur. Mittit igitur
Helionem, virum quem plurimi faciebat,
cum mandatis ut cum Persis pa-
cis fœdus componeret. Qui cum in Me-
topotamiam venisset, ad eum locum ubi
Romani securitatis suæ causâ fossam
duxerant, legatum de pace faciendâ
præmisit Maximinum quendam, virum
tacundiâ pollentem, qui Ardaburii Ma-
gistri militum erat affessor. Hic cum ad
regem Persarum venisset, se pacis com-
ponendæ causâ missum esse dixit non ab
Imperatore Romano, sed à ducibus illius.
Imperatorem enim hujus belli peni-
tus ignarum esse affirmabat; & post-
quam illud resciverit, facile contemp-
turum. Et cum Persarum rex legationem
illam libenter amplecti vellet: exerci-
tus enim ejus annonæ penuria preme-
batur: milites qui apud Persas immorta-
les vocantur: sunt autem decem millia
fortissimorum virorum; ad regem acce-
dentes, pacem non prius admittendam
esse dixerunt, quàm ipsi Romanos tum
maxime incautos aggressi essent. Eorum
consiliis obsecutus rex, oratorem qui-
dem in abdito loco conclusum custodiri
jubet: Immortales vero illos misit, qui
Romanis insidias struerent. Qui
cum ad destinatum locum pervenis-
sent, in duas turmas divisi, partem
quandam exercitus Romani circumve-
nire statuerunt. At Romani unam tan-
tum Persarum turmâ cernentes, ad eam
excipiendâ se comparabant. Altera ve-
ro turma ab eis minime conspiciebatur.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν ῥωμαίων ἐν τῇ κα-
σαντίνῃ πόλει διατείνων, γνῶς τε τῶν
ἐναργῶς ἐκ Θεοῦ ἀσφαχεθεῖσαν νίκῃ, ἔπει-
θ' ἠν ἀγαθός, ὡς ἔδ' ἐὺλυχῶς προεξέστη τῶν
ὑπ' αὐτῶν, ὁμοῦς εἰρήνῃ ἀπαλάσσειν πέμπει
ἐν ἡλίω, ἀνδρᾶ ἐν πάντῳ δια πρῶτος ἡγῆ-
ρήνῃ ἀπέσταλκε πρὸς τὸν περσῶν ἐπιεικταμένον
ἡρόμνρον ἢ ἡλίω ἐν μεσοποταμίᾳ, ἵνα
τὴν τάφρον οἱ ῥωμαῖοι πρὸς οἰκίαν φυλα-
κὴν ἐπεποιήσω, πέμπει πρὸς εὐνήν αὐτὸν
ρήνης μαξιμίον, ἀνδρᾶ ἐλλόγιμον, ὃς ἔ-
στρατηγὸς δὲ ἀδελφεὸς συγκαθεστῶν ἔσται
ἄλλῳ τὸν τῶν περσῶν βασιλεῖα ἡρόμνρον,
αὐτὸν εἰρήνης πεπέμφθαι ἔλεγε, ἢ ἄλλῳ τῷ
βασιλεὺς ῥωμαίων, ἀλλὰ ἄλλῳ τῶν αὐτῶν
στρατηγῶν ἔπειθ' ἔγνωσκε ἄλλῳ τῷ βα-
σιλεὺς τὸνδε τὸν πόλεμον ἐφασκεν εὐπρό-
σῳτῳ καὶ γνωσθέντι νομίσειν τὸ ἢ πρὸς
σε ἐτοιμῶς τὴν σφραγίσαν δέξασθαι πρὸς
ρεμνῶν· ἔκαμνε γὰρ αὐτῶν ἢ στρατὸν ὑπὸ
λεμῶν· παρελθόντες οἱ καλέμνρον πρὸς αὐ-
τοῖς ἀθάνατοι, δέξιθ' ἢ ἐστὶν ὄντι μνηστῆρ
ραίων ἀνδρῶν μὴ πρῶτον ἐφασαν τὴν
ρήνῃ πρὸς δέξασθαι, πρὸς ἂν αὐτοῖς ἀφ' ἑ-
λαίλοις ἐστὶν τὸν τοῖς ῥωμαίοις ἐπὶ τῶν
λαῶν βασιλεὺς, ἔπειθ' ἢ τὸν μὴ πρὸς εὐνήν συλλε-
σας ἐφύλαξεν ἐμπέμπει ἢ ὄντι ἀθανάτοις
ἐνεδραν τοῖς ῥωμαίοις ποιήσας· οἱ καὶ αὐτῶν
ἡρόμνρον, εἰς δύο τε τάγματα μερῶν ἐπέ-
μεγαλεῖν ἐγνωσαν τῶν ῥωμαίων μοῖραν
νά· οἱ ἢ ῥωμαῖοι, τὸ μὲν ἐν τάγμα τῶν περσῶν
καθορώντες, πρὸς τὴν αὐτῶν ὄρμην ἡρώ-
πίζοντο τὸ ἢ ἕτερον αὐτοῖς ἢ καθ' ἑαυτῶν

Ἐξαίφως γὰρ παρ' ἑσβάλλον μελλήσσης ἡ γῆ...
ἡ δὲ συμβολή, ἐκκύνθη κατὰ πνα Θεῶ πρὸ-
νοίαν ἐν γεωλόφῳ πρὸς στρατός Ῥωμαίων,

A Subito enim prorumpabant ad pugnam. Cumque praelium jamjam committendum esset, alter Romanorum exercitus cui praeerat Procopius Magister militum, divina sic disponente providentia ex colle prospexit. Qui cum locios & contribules suos discrimen subituros esse certicerent, Persas a tergo adoriuntur. Ita qui paulo ante Romanos interceptos circumvenerant, ipsi sunt circumventi. Hisce igitur omnibus brevi temporis spatio ad unum casus Romani ad eos qui ex insidiis prorumpabant se transferunt, eosque similiter universos jaculis confecerunt. Adhuc modum hi qui a Persis immortales dicebantur, mortales esse convicti sunt: Christo has de Persis exigente penas, eo quod plurimos cultores numinis sui, viros pios & sanctos interemissent. Ac Persarum rex de hac clade certior factus, ea quae gesta fuerant, ignorare se finxit: admittaque legatione Legatum his verbis allocutus est. Non quod Romanis cedam, pacem idcirco amplector: sed ut tibi gratificer, quem omnium Romanorum prudentissimum deprehendi. Hoc itaque modo bellum quod propter Christianos in Perside degentes susceptum fuerat, finem accepit. Quod quidem contigit Consulatu Honorii tertio decimo & Theodosii decimo, anno quarto Olympiadis trecentisimae. Simul etiam persecutio quae adversus Christianos excitata fuerat in Perside, conquievit.

Κεφ. κα΄.

CAPUT XXI.

Ὅστις ἐπὶ περσῶν αἰχμαλώτους ἀκάκιος ἀμίδης ἐπι-
σκοπος πεποιεῖ.

Quomodo Acacius Episcopus Amida, erga captivos Persarum se gesserit.

Τότε δὴ καὶ ἀκάκιον τὸν ἑ ἀμίδης ἐπί-
σκοπον, πρῶτος ἀγαθὴ φειφάνεσθον
πεποιεῖ τοῖς πάσιν ὡς γοῖ Ῥωμαίων στρα-
τιωτῶν αἰχμαλώτους περσῶν, ἐς τὴν ἀζα-
ζηνὴν πορθήσαντες ἐλαβον, ἀποδέναι τῶ πρ-
σῶν βασιλεῖ καὶ ἑδῆνα πρὸπον ἐβᾶλλον,

Eodem tempore Acacius Amidenus Episcopus, pio quodam opere perpetrato, apud omnes multo magis inclauit. Nam cum milites Romani captivos Persarum quos ipsi Azazenam vastantes ceperant, regi Persarum restitueret prorsus abnuerent, atque interim captivi qui erant circiter septem hominum millia, fame confunderentur: quae res animum regis Persarum vehementer angebat, Acacius eam rem haudquam negligendam putavit. Convocatis igitur clericis qui sub ipso erant: Deus, inquit, noster nec lancibus

indiget nec poculis. Nam neque comedit neque bibit, quippe qui nulla re opus habeat. Cum igitur multa vasa, partim aurea, partim argentea possideat Ecclesia ex benevolentia ac liberalitate eorum qui in ipsam adscripti sunt, consentaneum est ut illorum pretio captivos à militibus redimamus, eisque cibos subministremus. Cum hæc aliaque ejusmodi illis differuisset, vasa quidem sacra confuari iussit: deinde pro singulis captivis pretio militibus perloluto, aliquamdiu eos aluit; tandemque viatico instructos ad regem Persarum remisit. Hoc admirabilis Acacii facinus regem Persarum ingenti stupore percudit, quod Romani & bello, & beneficentia hostem vincere studerent. Ferunt etiam optasse regem, ut Acacius in conspectum ipsius veniret, quo ipse ejus viri aspectu frueretur: idque Imperatore Theodosio annuente factum fuisse. Cum ergo tam illustri victoria divinitus data esset Romanis, multi eloquentia præstantes in laudem Imperatoris panegyricas orationes conscripserunt, easque publice recitarunt. Ipsa quin etiam Imperatoris uxor, heroico verlu Poëmata composuit. Erat enim admodum erudita, utpote Leontii Atheniensis Sophistæ filia; à patre edocta, & in omni literarum genere instituta. Hanc cum Imperator Theodosius uxorem ducturus esset, Atticus Episcopus Christianam fecit, & in baptismo pro Athenaidæ Eudociam nominavit. Multi ergo, uti jam dixi, panegyricas orationes recitarunt: alii ut Imperatori innotescerent, alii eo consilio ut eloquentiæ suæ vim ac facultatem auditoribus ostentarent, cum eruditionem illam, quam multis sudoribus comparaverant, nullatenus latere vellent.

ἄτε ποιηρίων χρεῖζαι. ἄτε γὰρ ἐδίδίχεν, ἄτε πικρὸς ἐστὶ μὴ πωροδότης ἐστὶν ἐπιταύτων πολλὰ κειμήλια χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ ἢ ἐκκλησία ἐκ τῆς ἐυγνωμοσύνης τῶν πωροσκόπων ἀντὶ κειμήλια, πωροσκήει ἐκ τῶν ῥυσαδῶν τῶν στρατιωτῶν τὰς ἀρχαλιώτας, καὶ διαβρέψαι αὐτὰς ταῦτα ἑὰ ἄλλα πλείονα τοῖς ἀποπλήσια διεξελθὼν, χανέει μὴ τὰ κειμήλια τιμήματα ἢ τοῖς στρατιώταις ὑπὲρ τῶν ἀρχαλιώτων καβαλαίων, καὶ διαβρέψαι αὐτὰς, εἴτα δὲ εἰς ἐφόδια, τῶ οἰκίῳ ἀπέπεμψεν βασιλεῖ αὐτῆς τὸ θαυμαστὸν ἀκακίῳ πατρὶσι, πλεόν τὸν πρῶτον βασιλεῖα κατέπεμψεν, ὅτι ἀμφοτέρω ῥωμαῖοι μεμελεῖν καὶ, πλεονεκτήσει καὶ ἐνεργεσία καὶ φασὶν ὅτι ἐπὶ ἐπιθυμήσει ὁ πρῶτος βασιλεὺς εἰς ὅταν εἴδῃ αὐτὸν τὴν ἀκακίον, ἐφ' ὧτε καὶ τὸ θεῶν λαύσαυτ' ἀνδρὸς, καὶ τῆτος χυρῆος ἔβασιλεὺς θεοδοσίῳ κελεύσαντι. τὸ ἐν ἐκ Θεοδ. ἰστοροιαύτης τοῖς ῥωμαῖοις ὑπαρξάσης, πολλῶν ἐν λόγοις ἀνθῆνων εἰς τὸν βασιλεῖα βασιλικῶς ἔγραφον λόγους, δημοσίᾳ τε τῶν παρήσαν' καὶ δηλῆ καὶ ἔβασιλεὺς γαμῶν ἠρωικῶς μέτρω ποιήματα ἔγραφεν ἢ ῥηθῆναι γαμῶν. λεοντίῳ γὰρ τῶ βραχίονος τῶν ἀθλων δὲ γάτης ἔσα, ὑπο τῶ πατρὶ ἐπαίδευσεν, καὶ διὰ λόγων ἐληλύθει πανσίῳ ταύτῳ νικῶν βασιλεὺς ἐμελλεν ἀγεῖν, χριστιανῶν ὁ ἐπίσκοπος ἀπῆκος ποιήσας, ἐν τῶ βασιλίῳ, αὐτὸν ἀθλῶαῖδος ἐνδοκίαν ὠνόμασεν πολλοὶ καὶ ἐν, ὡς ἐφην, βασιλικῶς ἐλεγον λόγους: ὁ μὲν τῶ βασιλεῖ γνώριμος βελομένης χυρῆος ἐπὶ τῆς οἰκίῳ ἐν λόγοις δύναμιν εἰς πολλὰ ἀγεῖν ἑσπεδακῶς, μηδ' αὐμῶς ἀγροσῶν τῶν ἢ πολλοῖς πόνους παμδῆϊαν ἐκίησεν.

CAP. XXII,

De virtutibus qua in Theodosio juniore inerant.

EGO vero qui neque in Imperatoris notitiam pervenire studeo, nec eloquentiam ostentare desidero, ea quæ in Imperatore nostro insunt bona, absque ullo orationis fuce sincere exponere constitui. Etenim cum tam utilia sint ac fructuosa, ea silentio præterire,

Κεφ. κβ.

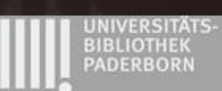
Περὶ τῶν ἀρετῶν καλῶν τῶ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ τῶ ἰσθ.

ΕΤῶ δὲ ἄτε τῶ βασιλεῖ γνωρίσιον ἑσπεδαζῶν, ἄτε λόγων ἐπίδειξιν πωροσάσαι βελομένης, αὐτὰ ἴδιὰ μὲν τῶ ἀληθείας τὰ πωροσῶτα καλά τῶ βασιλεῖ δὲ ἀπομνημονοῦσαι πωροσῶτα ἐπὶ τῶ τῶ Λιγῆσαι αὐτὰ ἔταως οἷα χυρῆος.

ἡμῶν κείνω μὴ γινώσκοντες τοῖς μεθ' ἡμᾶς
 πρώτον μὲν γὰρ ἐν βασιλείᾳ τεχθεὶς καὶ
 τεταύθεις, εἶδεν ἐκ τῆς ἀνατροφῆς εἰ-
 γχε βλακώδεις ἀλλ' ἔτιως ἦν φρονιμῶν,
 οἷς τοῖς ἐντυγχάνουσι νομίζονται διάπει-
 ρων πολλῶν εἰληφέναι πραγμάτων
 κατεργασθῆναι δὲ ἔτιως ἦν, ὡς καὶ κρύθῃ καὶ
 καύμα ἡλικίᾳς ὑπομένειν νηστεύειν τε
 τὰ πάλαι, καὶ μάστιγα τὰς καλεσμένας τε-
 τράδας καὶ πασσαλίδας ἡμέρας καὶ τέτο
 ἔποιε, ἀπὸς χειραγύζειν ἐπαυδακῶς
 οὐκ ἀλλοιοτέρα δὲ ἀσκηθεῖε κατέστησε
 τὰ βασιλείᾳ· αὐτὸς τοιγαρὲν ταῖς ἐαυ-
 τῷ ἀδελφαῖς ὀρθείζων, ἀνιφώνων ὕμνων εἰς
 τὸ θεῖον ἔλεγε· διὸ καὶ τὰ ἱερὰ γράμματα
 διὰ στίβου ἀπήγαγεν ἐντυγχάνουσι γὰρ
 τοῖς ἐπιτόκοις, ὡς ἱερεὺς πάλαι καθε-
 σθῆς, ἐκ τῆς γραφῆς διελέγετο· σιωπῆγε
 ἢ καὶ τὰς βίβλους τὰς ἱεράς, καὶ ὅσα οἱ
 ἐπιμνησθεῖς αὐτῶν συνήγαγεν, μάλλον
 ἢ φιλαμαίῳ ὁ φιλάδελφῳ παρτέρῳ
 τῷ ἀνεξήκατον καὶ φιλάνθρωπον, πάντας ἀν-
 θρώπων· παρηκολούθει· Ἰβλιανὸς μὲν γὰρ ὁ
 βασιλεὺς, καίπερ φιλοφροῦν ἐπαγγελία-
 μῶν, ὅμως οὐκ ἠνεγκε τὴν ὀργὴν καὶ
 τὴν ἐν ἀντιοχείᾳ ἀνιξαμένον αὐτὸν ἀλλὰ
 βασιλεὺς μεγίστος τῷ θεοδώρῳ παρηγήγα-
 γει θεοδόσιῳ ἢ πολλὰ χαίρειν τοῖς δι-
 ελέγεις φράσας συλλογισμοῖς, τὴν δὲ
 ἔργων ἠσκει φιλοφροῦν, ὀργῆς τε κεφαλῶν
 καὶ λυπῆς καὶ ἡδονῆς· ἔδ' ἐνα τῶν ἡδι-
 κωτέρων ἡμῶν αὐτῷ· ἀλλ' εἰδὲ ὅπως αὐτὸν
 ὀργίζοντις τετέαται· καὶ ποτὲ τι-
 μῶν τῶν γνωρίμων αὐτὸν ἐργόμενον, διὰ τί
 μόνον τῶν ἀδικούντων θανάτῳ ποτὲ
 ἐρημίσσας; εἶπε, φησὶ, δωματὸν καὶ
 τὰς τελευτήσας ἡμῶν ἐπαγαγεῖν εἰς
 τὴν ἑμὴν παρὰ ἄλλον δὲ παρὰ τῶν αὐ-
 τῶν ἐρημίσσας, εἰ μέγα ἔφη, εἶδ' ἐν-
 οχρεῖς, ἀνθρώπων ὄντα θάνατον· ὅτι μὴ
 δὲ θεῶν μὴ τὸν ἀπαξ θάνατον, ἐκ με-
 τανοίας ἀνακαλέσασθαι ἔτι δὲ τέτο βε-
 βαιῶς ἀπὸ καλῶσθαι, ὡς εἶποτε τις
 ἄξια κεφαλῆς ἐπλημμένησε τιμωρίας,
 εἰδ' ἄχει τῆς πόλεως τῶν πύλων τὴν
 ἐπὶ θανάτῳ ἀπήγετο, καὶ ἢ ἐκ τῆς φι-

A non mediocre afferret detrimentum
 posteritati, quæ illorum notitia fraudat-
 retur. Primum igitur tametsi in impe-
 rio natus atque educatus sit, nihil stupor-
 is ac recordiæ ex illa educatione con-
 traxit; verum adeo prudens semper fuit,
 ut iis qui cum ipso colloquebantur, plu-
 rimarum rerum scientiam usu ac peritia
 collegisse videretur. Fortitudo vero ac
 tolerantia tanta in eo fuit, ut algorem
 pariter & æstum generoso animo su-
 stineret; jejunaret etiam frequentissime,
 ac præsertim quartâ & sexta feriâ. Idcirco
 agebat, Christianæ religionis ritus ac-
 curate observare contendens. Deni-
 que palatium suum sic instituit, ut à
 Monasterio non multum discreparet.
 Matutino tempore ipse unâ cum so-
 roribus suis hymnos in Dei laudem
 alternis recitare consueverat. Pro-
 inde sacræ scripturæ libros memori-
 ter callebat. Et cum Episcopis qui
 ipsum adierant, tanquam veteranus
 quidam sacerdos de iisdem diserebat.
 In colligendis autem divinis libris eo-
 rumque interpretibus, longe majo-
 rem adhibuit diligentiam, quàm
 Ptolemæus olim Philadelphus. Cle-
 mentia vero atque humanitate omnes
 mortales longo intervallo superavit.
 Nam Imperator quidem Julianus, li-
 cet Philosophiæ studium proficere-
 tur, iram tamen adversus Antioche-
 nos à quibus derisus fuerat, mode-
 rari non potuit: sed Theodorum gra-
 vissimis tormentis excruciat. Theo-
 dosius vero syllogismos Aristotelis va-
 lere jubens, Philosophiam factis i-
 psis exercuit: iram ac dolorem
 comprimens & voluptatem. Nemi-
 nem unquam qui ipsum injuria affe-
 cisset, ultus est. Immo vero nullus
 unquam cum vidit iratum. Cum-
 que aliquando quidam ex familiari-
 bus eum interrogaret, quamobrem
 nullum unquam eorum à quibus læ-
 sus fuerat, capitali supplicio mul-
 tasset: utinam, inquit, etiam mor-
 tuos ad vitam revocare mihi liceret.
 Alteri etiam de eadem re sciscitanti
 ita respondit: Nec magna, nec diffici-
 lis res est, ut is qui homo sit, mor-
 tem obeat, mortuum vero ex pœnitentia
 iterum vitæ restituere, solius est Dei.
 Cæterum adeo studiose hanc virtu-
 tem excoluerat, ut si forte quis crimen
 aliquod capitali dignum supplicio ad-
 misisset, nunquam ad ipsas usque

civitatis portas fuerit abductus: sed mis-
sâ statim indulgentiâ revocatus sit. Cum
aliquando venationis spectaculum in
amphitheatro præberet Constantinopo-
li, populus vociferari cæpit: cum
ferâ bestia audax quidam Bestiarius pu-
gnet. Quibus ille ita respondit: Ne-
scitis nos cum humanitate & clementia
spectaculis interesse solitos. Quo
dicto populum instituit humanioribus
spectaculis delectari. Tanta porro pic-
tate præditus fuit, ut omnes quidem
Dei sacerdotes summopere coleret:
sed eos præcipue quos sanctitate vi-
tæ excellere cognoverat. Certe cum
Chebronensis Episcopus extremum
diem obiisset Constantinopoli, sagum
ejus cupide petiisse dicitur, eoque li-
cet admodum sordido, pro pallio usus
fuisse, cum consideret, se hoc modo
nonnihil ex ejus viri sanctimonia per-
cepturum. Quodam anno cum mala
atque incommoda tempestas esset,
confueta ac solennia in circo specta-
cula, populo ea flagitante, necessitate
compulsus edebat. Cum autem re-
ferto jam circo tempestas vehementius
ingrueret, nivalibus imbribus magno
impetu cadentibus: tunc Imperator
quomodo erga Deum affectus esset,
perspicue declaravit, populum per
præcones ita allocutus. Multo satius
est, ut omisso spectaculo omnes pari-
ter Deo supplicemus, quo ab immi-
nente tempestate servemur illæsi. Non-
dum hæc verba penitus absolverat
præco, cum ecce omnes summa ala-
crite Deo supplicantes, hymnos in
Circo concinere ceperunt. Ac tota
quidem civitas instar cujusdam Ec-
clesiæ videbatur. Imperator vero
in medio incedens privato habitu,
hymnos præcinebat. Nec spes eum
tum fefellit. Cælum enim repente ad
pristinam serenitatem rediit, & ex
annonæ penuria ingentem frugum
copiam divina providentia cunctis lar-
gita est. Si quando bellum commotum
fuiisset, Davidis exemplum imitatus,
confugiebat ad Deum, quem bello-
rum moderatorem esse intelligebat:
& precibus suis victoriam promereba-
tur. Opportune igitur hoc loco com-
memorabo, qua ratione paulo post
Petricum bellum, cum Imperator Ho-
norius defunctus esset, Asclepiodo-
to & Mariniano Consulibus, die
xviii. Kalendas Septembris, ipse

λαηρωπίας εὐθύς ἀνάκλησις εἶπετο· κα-
νήγια δέ ποτε ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ τῆς και-
σαντίνης πόλεως ἐπιελξεν· αὐτῶν, ὁ δὲ
μὲν καλεῖσθαι, δεινῶν θηρίων ἕνα τῶν ἐν-
φυῶν ἀφ' αἰσίων μάχεσθαι· ὁ δὲ πρὸς
αὐτῶν, οὐκ οἶδατε, ἔφη, ὅτι ἡμεῖς φι-
λανθρώπως εἰδισμεθα θεωρεῖν καὶ τὰ
εἰπῶν, τῶν λοιπῶν τὸν δῆμον φιλανθρῶ-
πως θεᾶσθαι ἐπαίδουσεν· οὕτω μὲν καὶ
εὐσεβῆς, ὡς πάλαι οὖν τῷ Θεῷ ἱερο-
μύτης πμᾶν· ἔξαιρέτως δὲ ἄς ἐπιτιμᾶ-
το ἐπ' εὐλαβείᾳ πλεον ἐμπροσθεν· καὶ
γεταί δὲ ὅτι τῶν χειρῶν ἐπιτοκίᾳ ἐν και-
σαντίνης πόλει τελευτήσασθαι, Καίτοι ἐπὶ
ζηῆσαι, καὶ σφόδρα ἐρρυπωμένων ἀν-
βαλέσθαι, πισύσας μεταλαβείν τινα τῶν
τῶν τελευτήσασθαι· ἀγιότητι· δυσχεμεῖ
δὲ ποτε χρομύς τῶν ἔτας, τὰ σμυθῶν καὶ
ἀεισμητῶν ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ θεαμα-
των, διὰ τὸν δῆμον ταῦτα ἐπισημῶν,
ἀναγκάτως ἐπέειλε· αἷς δὲ ἀπεπληρω-
μῶν ἀνδρῶν τῶν ἵπποδρόμου, ἐπέειπε
ὁ χεμῶν, πολλῶν νικητῶν καὶ ἀφάρ-
τη, τότε δὴ τῶν ἑαυτῶν γνώμων ὁ βασι-
λεὺς οἶαν εἶχε πρὸς τὸ θεῖον δόγμα καὶ
σησι, τῶν δῆμων πρὸς φωνήσας διὰ τῶν κα-
ρύκων· ἀλλὰ πολλὰ κρείσσον, ἔφη, καὶ
φρονήσασθαι τῆς θεᾶς, κοινῆ πάντας λα-
νεύσαι Θεόν, ὅπως ἀβλαβεῖς τῶν ἐπιχει-
ρημῶν φυλαχθῆμεν· καὶ ἄπω πᾶν ἦ-
το τὸ ἐπὶ, καὶ σὺν χαρᾷ μεγίστῃ ἐν τῷ
ἵπποδρόμῳ λίκωθόντες, ὕμνος ἐν συμ-
νίας πάντες ἀνέπεμπον τῷ Θεῷ καὶ ὅτι μὴ
D ἡ πόλις μία ἐκκλησία ἐχέτο· βασιλεὺς
δὲ μέγας ἐξήρχετο τῶν ὕμνων, ἐν ἰδιῶν
ἀθήματι πορδύομυ, ἐτῆς ἐλπίδι· καὶ
ἡμαρτῆν· ὁ ἀνὴρ γὰρ εἰς τὸ εὐδαιμόνως μετέει-
λετο καὶ ἐν σιλοδείας, ἡ τῶν Θεῶν φιλο-
φρωπία εὐετηρίαν παρέειχε τοῖς συμπα-
εἰ δὲ ποτε πόλεμος ἐκινεῖτο, καὶ τὸν Δα-
τῷ Θεῷ προσέφραξεν, εἰδὼς αὐτὸν τῶν
λέμων ἐναγματοίαν, καὶ εὐχῆ τέρας καλεῖσθαι
θεᾶς αὐτίκα γενέσθαι τὸν πρὸς τὸν
πόλεμον τῶν βασιλέων ὀνομαστῶν τελευτήσασθαι
τῶν, ἐν ὑπαίεῃ ἀσκληπιόδοτε· ἐκ μαρτυ-
τῆ πεντεκαιδεκάτῃ· ἔξαιρέτως μινος, ὅτι

τὸν τύραννον Ἰωάννην Θεὸς πνεύσας ἐτρο-
πάσατο δειγνόμεναι ἀξία γὰρ μνήμης κεινῶ
τά τότε γρόμματα ὅποια Ἰππὶ μωυσεως τοῖς
ἑβραίοις ἐπὶ ἔξω τῶν ἐρυθρῶν θάλασσαν
διαβαίνουσι, τοιαῦτα καὶ τοῖς αὐτῶν στρατιωτοῖς,
νῆκα αὐτῶν Ἰππὶ τὸν τύραννον ἐπέμψεν ἄ-
περ διαβραχέων ἐκδηθῆναι, τὸ μεγεθὺ
αὐτῶν, ἰδίας παραγματείας δέουδρον, ἐτέ-
ροις παρῆς.

A Joannem tyrannum Deo confisus supe-
raverit. Etenim ea quæ tum contige-
runt, meo quidem iudicio dignissima
sunt memoratu. Quæ enim Hebraeis
olim duce Mose rubrum mare trajicien-
tibus, eadem fere Imperatoris ducibus
e venerunt, tunc cum illos adversus ty-
rannum misit. Quæ quidem paucis
exponam, magnitudinem eorum quæ
peculiare opus desiderat, aliis derelin-
quens.

Κεφ. κγʹ.

CAPUT XXIII.

Ἰωάννην τὸν τυραννικόν ἐν Ῥώμῃ μὲν θάνατον ἰουαίῃ
καταπέτασε, καὶ ὅπως αὐτὸν ὁ Θεὸς ταῖς ἐκχαῖς διεδόξε
καμφοῖς, χεῖρὶ Ῥωμαίων στρατῶν
δέδωκε.

B De Joanne, qui post obitum Imperatoris Ho-
narii tyrannidem Romæ arripuit: & qua-
liter Deus Theodosii precibus mollitus, eum
in manus exercitus Romani tradiderit.

Τελθὶσάυτῃ δὴ Ἰ βασιλείῳς ὀνομαί, μαθὼν ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίῳς κρυπτή
μιν τὸ γρόμματον, ἑ ἀλλοῖς ἀλλως ἑδὺ πολ-
λὰς ἀπεπλάνα ὑποπέμπει δὲ λαθραίως
στρατιωτὴν εἰς Καλῶνας πόλιν ἣ αὐτῆ τ' δαλ-
ματίας ἵνα εἰ συμῆ πινεὶ βελοδὶθνα ἀει-
τὰ ὑπέλα μέρη, μὴ πόρρωθεν ὄσιν οἱ ἀμυ-
νῆμοι καὶ ἔτιω παρδολιπέσας, τότε
κατασάη τὸν θάνατον Ἰ εἰς πεποῖνην ἐν
τῆ τῆ Ἰωάννης παρῶσ ἀτῆς ὠν τῶν βασιλι-
κῶν παρραφῶων, μὴ ἐνεγκῶν τὴν ἐντυχίαν
τ' ἰδίας ἀξίας, τὴν βασιλείαν ἀρπάξει, καὶ
προσεβείας ἄποσέλλει παρῶς τὸν αὐτοκράτο-
ρα Θεοδοσίον, δεχθῆναι εἰς βασιλεία δέουμε-
νῶ ὅ ἔδου μιν παρσεβείας εἰς φρεσὴν κα-
ίσησεν ἔξαποσέλλει ἣ τὸν στρατηλάτῳ δρ-
αβέλεον, ὅς ἐν τῶ παρσικῶ πολέμῳ τὰ μέ-
γιστα ἠγωνίσαστο ἑδὲ εἰς τὰς Καλῶνας παρ-
ρημῶς, ἐπὶ δὲ αὐτῆς ἐπὶ τὴν ἀκυλῆαν, καὶ
χεῖρα τὴν καθῶς ὀνομίζετο. ἡ τὴν ἣ ὡς
ὑπεροὶ ἐδ' ἐχθῆ ἀνεμος γὰρ ἐκ αἰσίου πνεύσας,
εἰς τὰς χεῖρας αὐτὸν ἐνέβαλε Ἰ τυράννα ὅς
συνλάων αὐτὸν, ἠλπιζεν εἰς ἀνάγκη κα-
τασάη τὸν αὐτοκράτορα, ὡς ἐψηφίσατο
καὶ ἀπαρῆξαι αὐτὸν βασιλεία, εἰ σῶζετο τὸν
στρατηλάτῳ παρρηίτο ἄληθῶς τὸν ἀγῶ-
νην, ὁ τεβατιλεὺς ταῦτα πυθόμενῳ, καὶ
ὁ Ἰππὶ τὸν τυραννον ἄποσάλει στρατιωτῆς, μὴ
π πάθοι κακὸν ὑπὸ τῶ τυράννε ὁ δρδαβέ-
ει ἄπαρ ἣ ὅ Ἰ δρδαβέλει γός, μα-
θῶν καὶ τὸν πατέρα παρῶ τῶ τυράννε κατέ-
χευε, καὶ πολλὰς μυριάδας βαρβάρων

Mortuo igitur Honorio Augusto, Imperator Theodosius ea de re certior factus, ipsam quidem silentio pressit, & alia subinde atque alia fingens, multitudini imposuit. Clam vero militarem manum misit Salonas, quæ civitas est Dalmatiæ, ut si quid rerum novarum in Occidentis partibus moveretur, vindices præstò essent. His ita constitutis, tunc demum patrum sui mortem palam fecit. Interea vero Ioannes Primicerius Notariorum principis, dignitatis suæ amplitudine minime contentus, Imperium arripuit: missaque ad Imperatorem Theodosium legatione, ut ad Imperii consortium admitteretur rogavit. Verum ille legatos quidem cultodiæ tradidit: Magistrum vero militum Ardaburium misit, qui bello Persico egregiam operam navaverat. Qui cum Salonas venisset, inde Aquilejam navigavit. Ulusque est fortunâ, ut tum quidem putabatur, adversâ: prosperâ vero sicut postea apparuit. Nam cum ventus quidam asper ac violentus exortus esset, eum in tyranni manus coniecit. Capto Ardaburio, tyrannus haud dubiam spem concepit, fore ut Theodosius necessitate compulsus ipsum Imperatorem renuntiaret, si Magistrum militiae suæ salvum esse vellet. Et revera quidem Imperator ea re cognita, totusque pariter exercitus, qui contra tyrannum missus fuerat, anxius erat ac sollicitus, ne quid mali Ardaburium à tyranno pateretur. Alpar vero Ardaburii filius, cum & patrem à tyranno captivum teneri: & multa Barbarorum

millia in auxilium tyranno advenisse cognosceret, quo se verteret nesciebat. Tunc vero prevaluit iterum Deo carissimi Principis precatio. Angelus enim Dei, sub pastoris habitu, Alpari eis que qui cum illo erant duces se itineris præbuit, eosque per paludem Ravennæ adjacentem deduxit. In ea namque urbe degens tyrannus, Magistrum militum captivum detinebat. Per hanc autem paludem nemo unquam inter fecisse memoratur. Verum Deus eam quæ hæcenus invia fuerat, tunc perviam effecit. Cum igitur paludis aquas perinde atque aridum solum trajecissent, portasque urbis apertas offendissent, tyrannum ipsum capiunt, Quo quidem tempore piissimus Imperator, quantâ reverentiâ divinum numen coleret ostendit. Nam cum ei ludos Circenses edenti nuntiatum esset, tyrannum occisum fuisse, populum sic allocutus est: Eja, si placet, relictis Circi voluptatibus ad Ecclesiam pergentes, Deo cujus dextra tyrannum oppretit, grates persolvamus. His dictis, statim spectacula finita sunt ac neglecta: & per medium circum-cuncti unâ cum Imperatore psallentes, uno animorum vocumque consensu, & gratias agentes Deo ad Ecclesiam processerunt. Ac tota quidem civitas unius Ecclesiæ speciem referebat. Cum autem ad Ecclesiam pervenissent, totum in ea diem permanferunt.

Α ἐπὶ συμμαχίᾳ τῶν τυράννων παρέναι εἰδὼς, ἐξ ἑνὸς ἢ πῶς ὡρῶν τὸν τότε δὴ καὶ τῶν θεοφιλῶν βασιλέως ἐυχὴ πάλιν ἐξίχυσεν ἄγγελος γὰρ θεῶν ἐν χημαὶ ποιμένῳ, ὁ δὲ γὰρ τὰ ἀπασα κῆρας σὺν αὐτῷ, ὁ ἅγιος δὲ τῶν κειμένων τῆ ραβέννη λίμνης ἐν ταύτῃ γὰρ πόλει ὁ τυράννῳ διατρέτων εἶχε τὸν στρατὸν ὅθεν εἰς εἰς πῶπότε διαβέβηκέναι κρητὸ τότε δὴ καὶ ὁ θεὸς τὴν ἀβασίον, βάλων ἀπειργάσατο διαβάνας γὰρ διὰ ἔρημῃ τῆς λίμνης ὕδατος, ἀνωγμῆρας τὰς τε πόλας ἐυρήνας τῆς πόλεως, ἐγκοχίεις τῶν τυράννων ἐχόντο τότε δὴ ὁ εὐσεβὴς αὐτῶ βασιλεύς, ἦν εἶχε αἰεὶ τὸ θεῖον ἐν ἀβασίαν ἐπέβηξαστο ἰπποδρομίας γὰρ Ἰππικῶν, ἐμμενῶν ἀνηρῶν ὁ τυράννῳ αἰσθητικῶν ἐν τῷ δαμῶν δειρο μᾶλλον εἰ δοκεῖ, ἔφη, παρήεις τῶν τέρψῳ, Ἰππικῶν ἐυκλήριον οἶκον γυμνασίῳ, ἐχαιενηεις ἐυχὰς τῶ θεῷ ἀναπέμμεν, ἀνθ' ὧν ἡ αὐτῶ χεῖρ καθήεις τὸν τυράννον ταυτὰ εἰρητὸ καὶ τὰ μὲν τῆς θεῆας ἐπέπαυλὸ τε καὶ ἡμέλητὸ διαμέσσα τῶ ἰπποδρομῶν συμφωνίας ἀμα αὐτῶ ἐυχαιενηεις ψάλλοντες, Ἰππικῶν τὴν ἐκκλησίαν τῶ θεῷ ἐπὶ πρεύοντο καὶ ὅλη μὲν ἡ πόλις, μία ἐκκλησίῳ ἐγένετο ἐν τῶ ἐυκλήριῳ τόπῳ γυμνασίῳ, ἐκδιήμερον.

CAPUT XXIV.

Quomodo post eadē Joannis tyranni, Theodosius Imperator Valentinianum Constantii & Placidia amita sue, filium Imperatorem Roma renuntiat.

Κεφ. κδ'

Ὡς μὲν πῶ ἀναίρεσιν τῶ τυράννῳ Ἰωάννῳ, βασιλευσίν τῶν κωνσταντινῶν, πλακιδίας τῆς αὐτῶ θεῆας, ὁ βασιλεὺς ἐπέβηξαστο βασιλεὺς τῶ ἡμέρας ἀνδρῶν.

Porro interfecto Joanne tyranno, Imperator Theodosius sollicitus esse cepit, quænam Imperatorem Occidentis partibus præficeret. Erat ei confobrinus admodum adolescens, Valentinianus nomine, ex Placidia ipsius amita prognatus: quæ filia quidem fuit Theodosii majoris Augusti: soror autem Arcadii & Honorii Imperatorum. Patrem porro Valentinianus habuit Constantium, qui ab Honorio Imperator renuntiatus, cum imperium exiguo admodum tempore simul cum illo obtinisset, ex hac vita migraverat. Hunc igitur confobrinum suum, Theodosius

Π τοῦ δὲ τυράννῳ ἀναίρεσιν, ἐμμενῶν τῶν ἡν ὁ αὐτοκράτωρ θεοδόσιῳ, τῶν τῶν ἐσπερίων μερῶν ἀναδείξεε βασιλεὺς τῶ δὲ ἀνεψιὸς αὐτῶ κομιδῆ νέῳ, ἐκκλησίῳ Ἰωαννῶν ὄνομα, ἐν πλακιδίας τῆς αὐτῶ θεῆας γυμνασίῳ. ἦπερ θυγάτηρ μὲν τῶ θεοδόσιῳ τῶ μεγάλῳ βασιλέως δαμῶν δὲ καὶ ὄνομα τῶ δύο ἀνγέσων ἀδελφῶν πατρῶς τῶ ἦν ὁ ἐκκλησίῳ κωνσταντίνῳ, ὁ δὲ τῶ ὄνομα βασιλεὺς ἀναδελφῶν, ἐκ βραχυῶ αὐτῶ χρόνον συμβασιλευσας, ἐκδιήμερον ἐτελεύτησε τῶτον τὸν ἀνεψιὸν καίσαρ.

κατασπασας, ἐπι τὰ ἐσπέρια μέρη ἀνέπεμψε, τῇ μητρὶ αὐτῆς πλακιδία τὴν φροντίδα τῶν πραγμάτων ἐπιτρέψας· ὡσεὶ δὲ αὐτὸς καταλαβὼν τὴν ἰταλίαν, ὡς τὸν μὴ ἀνεψιὸν ἀναγορεύσαι βασιλέα, παρῶν ὅ τῇ αὐτῆς φροντίσει παιδεύσαι τὸς ἐκεῖ, μὴ ὑπονεύειν τοῖς τυραννοῖς ραδίως· ἀρχὴ τῆς θεσσαλονίκης γενόμενος, ὡς ἀρρώστιας διεκώλυθη πέμψας ἐπὶ τὸν βασιλικὸν σέφανον τὸ ἀνεψιὸν διὰ τῆς πατρικῆς ἡλιάνος, αὐτὸς δὲ τὴν κωνσταντίνην πόλιν ὄξυπέρρευσεν· ἀλλὰ παρὶ μὴν τέτων, ἀναρχεῖν ἠγάγεμα τὴν διήγησιν.

Auctum Caesaris dignitate in Occidentis partes direxit, matri ipsius Placidiae rerum administrationem committens. Cumque ipse in Italiam proficisci instituisset, ut & consobrinum suum Augustum renuntiaret, & Italos prudentiae suae consilis coram positus erudiret ne tyrannis facile obtemperarent; postquam Thessalonicam venisset, morbo ingruente ulterius progredi prohibitus est. Misso igitur ad consobrinum Imperiali diademate per Helionem Patricium, ipse Constantinopolim rediit. Sed de his rebus sufficere existimo ea quae dixi.

Κεφ. κέ.

Περὶ τῆς ἐπιτομῆς τοῦ ἐκκλησιῶν, ἡ ὅτι τὸ ὄνομα Ἰωάννης ἐστὶ τὸ τοῦ ἐκκλησιῶν ἐπίσκοπος, ἡ ὅτι τὸν αὐτὸν ἀναγὰν κοροῖον.

CAPUT XXV.

De Attico; quomodo Ecclesias rexerit, & Joannis nomen Ecclesiasticis tabulis inscripserit: & quod suam ipsius mortem praesciverit.

Ἀττικὸς ὁ ἐπίσκοπος, Ἰωάννης ὡς πῶς ἀτὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἠύξησε τὰ πράγματα· φροντίζει μὲν αὐτὰ διοικῶν ταῖς διδασκαλίαις ἢ τὸν λαὸν δὲ τὴν χρεῖαν παρορέπων· σιωπῶν ὅ διαίρησιν τὴν ἐκκλησίαν διὰ τὸ ὄντως ἰωάννης ἐξω αὐτῆς σὺνάγωγας, μὲν ἰωάννης ἐν ταῖς ἐυχαῖς ἐπέλθοσε πνεύματι, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τῶν κεκοιμημένων εἰσθεῖ γενεῶν, διατέτο πολλὰς ἐπαυλῆθαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐλπίσας· ἔτω ἢ μὴ μὲν οὐκ ὀκνῶ, ὡς μὴ μόνον τῶν ἐν ταῖς αὐτῆς παροικίαις πτωχῶν παρορέων, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀστυγέτασι τῶν πόλεων χημῶν ἀπέμπετον παρὰ τὴν ἀναμύθιαν τῶν δεομένων καλλισπίου γὰρ παρορέω τῆς νικαίῶν ἐκκλησίας, τριακοσίας χρυσίνας, τὰ δὲ ἀπέσειλε.

Interea vero Atticus Episcopus res Ecclesiarum mirum in modum amplificavit, cum & singulari prudentia cuncta administraret, & praedicationibus suis populum ad studium virtutis impelleret. Cum autem Ecclesiam divivam esse cerneret, eo quod Joannitae collectas extra illam celebrarent, Joannis mentionem in orationibus fieri iussit, sicut aliorum quoque Episcoporum qui fato functi erant, mentio fieri solebat: hac scilicet ratione confidens, multos ad Ecclesiam esse redituros. Ceterum adeo liberalis erat, ut non solum Ecclesiarum suarum pauperibus prospiceret, sed ad vicinas etiam civitates pecuniam transmitteret in solatium egenorum. Calliopio certe Nicænsis Ecclesiae Presbytero cum trecentos aureos mitteret, ita scripsit.

Calliopio Atticus in Domino salutem.

Καλλισπίου ἀπικὸς ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ἐμαθον μυρίας ἐν τῇ πόλει πενήτων· δὲ τὰς τῶν ἐνοσθενῶν ἐλέες· μυρίας δὲ λέγω, τὸ πλεῖστον, ἡ τὸν ἀκριβῆ δὴ τῶν δεινῶν· ἐπεὶ τοῖσι αὐτὸς μὴ ἔχω λατρεῖν δεινῶν τῶν δὲ δαψιλῆ τῇ χειρὶ δίδωμι τοῖς οἰκονομοῦσι καλῶς, συμβαίνει δὲ πᾶσι διαπορέσθαι δοκιμασίας χάριν τῶν ἐχόντων μὲν, μὴ παρεχόντων δὲ τέτοιαι, λατρεῖν ὡς φίλη μοι κεφαλὴ τέττας ἐπὶ τριακοσίας χρυσίνας, ἀνάλωθαι ὅπως αὐτῶν.

Sexcentos fame oppressos in urbe vestra esse cognovi, qui piorum hominum indigeant misericordia. Sexcentos autem tum dico, multitudinem non autem certum ac definitum numerum intelligo. Quoniam igitur accepi certam pecuniam ab eo qui larga manu donare solet bonis dispensatoribus, & nonnullos egestate premi contingit, ut probentur ij qui habent quidem, sed non erogant indigentibus; accipe vir charissime, hos trecentos aureos, eosque ut

Zz iij

"voles expende. Voles autem omnino
 "illis qui petere erubescunt, non iis qui
 "omni vitæ suæ tempore ventrem suum
 "ad questum faciendum proposue-
 "runt. Porro cum dabis, nullam re-
 "ligionis in hac quidem parte rationem
 "habeas; id unum spectans, ut esuri-
 "entes pascas, non ut eos discernas qui
 "à nostra religione sunt alieni. Ad hunc
 modum Atticus egentibus etiam procul
 positis prospexit. Sed & ut quorundam
 hominum superstitionem aboleret, plu-
 rimum laboravit. Cum enim aliquando
 accepisset, eos qui propter Judaicum
 Pascha schisma inter Novatianos fece-
 rant, corpus Sabbatii translatum ex in-
 sula Rhodo, illic enim relegatus mor-
 tem obierat, sepulturæ mandasse, &
 super tumulum illius orare solitos esse,
 missis noctu fossoribus, cadaver Sabba-
 tii in alio sepulchro abscondi iussit. Illi
 vero cum ex more venissent, ac tu-
 mulum effossim reperissent, deinceps
 eum locum colere desierunt. Idem
 præterea in nominibus imponendis ele-
 gans fuit ac venustus. Navale quidem
 in ostio Ponti Euxini situm, quod ab
 ultima vetustate *φαρμακικός* dicebatur,
 ipse *θεραπεύσιαν* nominavit, ne forte col-
 lectas illic celebrans, locum illum
 infami vocabulo appellaret. Aliud
 quoque suburbanum Constantinopo-
 leos Argyropolim cognominavit ob
 hanc causam. Vetus navale est Chry-
 sopolis, in capite Bospori sita: cujus
 mentionem faciunt, cum alii veteres
 Historiæ scriptores, tum Strabo &
 Nicolaus Damascenus, & admiran-
 dus ille Xenophon in libro sexto de
 expeditione Cyri. Idem in libro primo
 rerum Græcarum ait Alcibiadem,
 cum eam muro cinxisset, decimæ por-
 torium in ea exegisse. Nam ex Pon-
 to navigantes, illic decimam pendere
 cogebantur. Atticus igitur cum locum
 è regione Chrysopoleos situm, gratum
 imprimis & amœnum esse cerne-
 ret, consentaneum esse dixit, ut
 Argyropolis nominaretur. Quod ab
 eo dictum, statim cognomentum loco
 indidit. Porro cum quidam ei dice-
 rent, non debere Novatianos colle-
 ctas in urbibus celebrare: Nescitis, in-
 quit, quæta nobiscum passi sint, dum
 Constantio & Valente regnantibus per-
 secutionem sustineremus. Et alioqui
 testimonium perhibent fidei nostræ.
 Nam cum jam pridem se ab Ecclesia

Α *θελήσης* βελήση δὲ περὶ πάντως τοῖς ἀνεπι-
 νομένοις τῶν αἰτήσεων, ἀλλ' ἐχὶ τοῖς ἐμποροῦσι
 διὰ βίης τῶν γαστέρα *προεθετικῶσι* διδόν-
 τῶν, μὴ ἢ ἰρηστικῶν λογιστῶν κτ' ἕτερον τὸ
 μέτρον, ἐνὸς καὶ μόνου γυροῦ, τὰ τεσσάρων
 ὄντων πένωντας, ἀλλὰ μὴ λογισθῆναι ὅτι τῶν
 ἡμετέρον τρόπον μὴ φρενῆνας ἔταρξεν ὁ
 τῶν δεομένων κ' πόρροθεν ὄντων ἐφ' ἑαυτῶν
 μὴν ἀλλὰ κ' τὰς δεοσάμονας πῶν ἐκεί-
 τῶν ἐσπείραζεν πυθόμενον γὰρ ποτὲ τὰς διὰ
 τὸ ἰσθακὸν πάρα ναυαλιανῶν χερσὶν ἔσται
 τὸ σῶμα *Ἐρραβῆτις* ἐκ τῆς ῥόδου μετακομι-
 Β *Βραβῆτις*, ἐν αὐτῇ γὰρ τῆς ἡσῶ ἀεροειδῆς ἐπι-
 λυτῆσε, *Ἐρραβῆτις*, *Ἐρραβῆτις* τὰ φῶν ἐπι-
 δαι, πέμψας διὰ τῆς νυκτὸς εἰς ἑτεροῦτα-
 φον τὸ τῆς *Ἐρραβῆτις* σῶμα κρυπτικῶν ἐπι-
 λυσεῖν οἱ δὲ σιωπηλῶς ἐλθόντες, καὶ ἀνεπι-
 ρυγμῶν τὸν τάφον ἐυρήτες, *Ἐρραβῆτις* σι-
 βεν τὸν τάφον ἐπαύσαντο ἢ ἢ καὶ ἀεὶ τῆ
 θέσει τῶν ὀνομάτων *Φιλόκαλος* ἐπίκειναι γὰρ
 ἐπὶ τῶ σῶμα τῆ ἐυξείνης πόλεως κείρου,
Ἐρραβῆτις *Ἐρραβῆτις* *Ἐρραβῆτις* καλέμρον, *Ἐρραβῆτις*
 πείας ὀνόμασεν, ἵνα μὴ τὰς σιωπῆς ἐπι-
 ποιέμρον, δυσφήμῳ ὀνοματικῶν ὀνοματικῶν
 τόπον καὶ ἄλλο ἢ *Ἐρραβῆτις* τῆς *Ἐρραβῆτις*
 πόλεως *Ἐρραβῆτις* ὀνόμασεν, *Ἐρραβῆτις* αἰτίας
 C *τοιαύτης* χρυσοπόλις ἐπίκειναι *Ἐρραβῆτις* ἐστὶν,
 ὁ καίτοι μὲν ἐν *Ἐρραβῆτις* *Ἐρραβῆτις* *Ἐρραβῆτις*
 ἢ αὐτῆ πολλοὶ τῶν παλαιῶν συγγραφεῶν,
 κ' *Ἐρραβῆτις* τῆ, καὶ ὁ *Ἐρραβῆτις* νικολάου
 καὶ ὁ ἐν λόγοις τῆς *Ἐρραβῆτις* *Ἐρραβῆτις*, ἐν τῇ
 τῆ ἐκλήτῆς κύριε ἀναβάσεως, καὶ ἐν τῇ πρῶ-
 τη τῶν ἑλληνικῶν *Ἐρραβῆτις* ἀεὶ αὐτῆς, ὅτι ἀνεπι-
 διάδης ἀπολεχίσας αὐτῶν, δεκάδωρον
 ἐν αὐτῇ κατέσχεσε τὰς γὰρ δεκάτας οἱ δὲ τῆ
 πόλις πλείοντες ἐν αὐτῇ παρῆγον καλέμρον
 D ἐν ὁ ἀπικὸς τὸν κατὰ τὴν χρυσοπόλιος το-
 πον ἐυτερεπῆ τῆς *Ἐρραβῆτις*, *Ἐρραβῆτις* τῆ
Ἐρραβῆτις *Ἐρραβῆτις* *Ἐρραβῆτις* καὶ *Ἐρραβῆτις* ὁ *Ἐρραβῆτις*
Ἐρραβῆτις, ἐυθύς τὴν ἐπωνυμίαν ἐκράτειν πῶν
 ἢ *Ἐρραβῆτις* πρὸς αὐτὸν, μὴ ὀφείλειν ναυα-
 λιανῶν ἐνδὸν σιωπῆσαι τῶν πόλεων, ἐπὶ
 οἶδατε, εἶπεν, ὅσα ἡμῖν διωκομένοις ἐπι-
 κωσῶντες κ' *Ἐρραβῆτις* συμπεπρόσθεται
 ἄλλως τῆ, ἐφῆ, καὶ μάρτυρες τῆς πίστεως
 ἡμῶν καθεστήκασι παλαιὰ γὰρ τῆς ἐκκλησίας

χωροῦσιν, ἐδὲν ᾤει τὴν πίσιν ἐμαιοτόμη-
 σαν ἐν Νικαίᾳ δὲ πόλει διὰ χειροτονίαν ἐπισκό-
 πε Ἰβρίμυρος, ἀσκληπιάδην τε τὸν ἐκείνου α-
 νατων ἐπισκοπὸν γηραιὸν ὄντα ἰδὼν ἠρώτησε,
 πότες ἐμαιοτῆς ἐπισκοπῆ ὧν τυγχάνεις;
 ὃ ἰβήρην εἰπὼν, ἐμδαίμων, ἔφη, τυγ-
 χάνεις ὡ ἀνθρώπε, τοσάυτε χρόνε καλῶ ἔργε
 ἐπιμελέμευ. ᾤει δὲ τὸν αὐτὸν ἀσκλη-
 πιάδην, ἔγω, ἔφη, τὸν μὲν ἀνατὸν ἐπαινώ.
 ὅτ' ἀνατὸν ἐπαινῶς ὃ δὲ ἀσκληπιάδην ξενοφω-
 πῆδαις ὃ δὲ ἀσκληπιάδης, πῶς τῆτο, ἔφη, λέ-
 γεις ἐπίσκοπε ἐκείνου μὲν, ἔφη ὁ ἀθηκός, B
 ἐπαινώ, ὅπ' τοῖς ἐπιθύσασιν κοινωῦσαι ἐχ-
 εἶλω τῆτο γὰρ ἀνὴρ αὐτὸς ἐγὼ ἐποίησα
 ὅτ' ἰνανατὸν ἐπαινῶ, ὅπ' ᾤει ἐπι-
 λῶ πῆσμάτων, τῆς κοινωῖας ὅτ' λαϊκῶς
 διακλῆσαι πρὸς ταῦτα ὁ ἀσκληπιάδης,
 ὅτις, ἔφη, ἔπιθύσαι, καὶ ἄλλαι πολλαὶ
 τῆς γραφῆς εἰσὶν ἀμαρμα πρὸς θάνατον,
 δι' αἷμεις μὴ πρὸς ὅτ' κληρικῶς, ἡμεις
 ὅτ' ἔπιθύσαι λαϊκῶς διακλῆσαι, Θεὸς μόνος τὴν
 συγχώρησιν αὐτῶν ἐπιτρέποιες. ᾤει γὰρ δὲ
 ἀθηκός καὶ τὴν ἐπιθῆτελθῆν ἀναχωρῶν γέν
 ἰνανατῆς, πρὸς καλλιόπον τὸν ἐκεί πρὸς ἐ-
 τερον, περὶ δὲ, ἔφη, πρὸς Φθινοπῶρε ἐπὶ τὴν
 κωνσταντῆ πόλιν μετ' αὐτῆς ζῶντα θεάσασθαι
 γὰρ θεοδωκῆς, ἐκαλάθη μετ' ἐγὼ τῆτο εἰπὼν,
 ἐδὲ μαρτυρῶ ἐν γὰρ τῷ εἰκοστῷ πρῶτῳ ἔπει τῆς
 ἐπισκοπῆς ἑαυτῆ, τῆ δὲ ἐκατῆ ἔδωκε μὴ
 ἔτελεῦτησεν, ἐν ἰσαλαίᾳ θεοδοσίῳ τὸ ἐν-
 δῆατον καὶ ἐαλεβλιανῆ καίσαρος τὸ πρῶτον
 ὁ μόνος βασιλεὺς θεοδοσίῳ ἐκ τ' θεοσαλο-
 νικῆς ἰσπερὲς, τὴν ἐκκομιδὴν αὐτῆ ἐ
 καλεῖσθαι ἐφθασε γὰρ πρὸς μῆας ἡμέρας τῆς
 εἰσὸς τῆ αὐτοκράτορος, ἀθηκός ᾤει θεοδοσίῳ D
 τῆ ταφῆ ὅτις εἰς μακρὸν ὃ καὶ ἡ ἀναγόρευσις
 ἔνε ἐαλεβλιανῆ ἐμλυθῆ, ᾤει τὴν τρίτῳ
 ἐκατῆ ἔαυτῆ μὲν ὁ δὲ ἐκεί.

A se junxerint, nihil tamen quod ad fidem
 pertinent innovarunt. Cumque aliquan-
 do ordinandi Episcopi causa Nicæam
 venisset, Asclepiadem Novatianorum
 Episcopum admodum senem conspicu-
 tus, interrogavit quot annos in Episco-
 patu transegisset. Qui cum quinquaginta
 annos transegisse se respondisset: Beatus es,
 inquit, o homo, qui tanto temporis spatio
 tam bonum opus administraveris. Eidem
 quoque Asclepiadi aliquando dixit: Ego
 Novatum quidem laudo: Novatianos vero non
 probob. Turbatus hoc dicto Asclepiades: Quo-
 modo, inquit, hoc dicis Episcopo. Cui
 Atticus: Ego, inquit, illum laudo, quod
 cum iis qui sacrificaverant communicare
 noluerit. Idem enim & ipse fecissem.
 Novatianos vero minime probob, qui ob
 levia delicta laicos à communione excludunt.
 Ad hæc Asclepiades ita respondit: Præter
 sacrificium idolorum, sunt & alia multa
 peccata ad mortem, ut loquuntur scripturæ:
 propter quæ vos quidem clericos, nos vero
 etiam laicos à communione removemus,
 soli Deo potestatem condonandi illis relinquentes.
 Cæterum Atticus etiam tempus obitus sui præcivit.
 Nam cum Nicæa discessurus esset, Calli-
 pios illius loci Presbytero ita dixit: Cura
 ut ante Autumnum Constantinopolim venias,
 si me adhuc vivum videre cupis. Serius enim
 si veneris, superstitem me non reperies.
 Quod cum dixisset, à veritate non aberravit.
 Anno quippe Episcopatus sui primo & vice-
 simo, die sexto Idus Octobris abiit è vita,
 Consulatu Theodosii undecimo & Valentiniani
 Cæsaris primo. Porro Imperator Theodosius
 ab urbe Thessalonica reversus, funeri ejus
 non interfuit. Etenim Atticus, pridie quàm
 Imperator Constantinopolim ingrederetur,
 sepulchro conditus fuerat. Nec multò post
 nuntiata est nuncupatio augusta Valentiniani
 Junioris, die x. Kalend. Novembres.

Κεφ. κς'

CAPUT XXVI.

Περὶ σπινθῆ ἢ μὲν ἀτῆκὸν κωνσταντῆ πόλεως ἐπι-
 σκοπὸν ἔαυτῆ.

De Sisinnio, qui Attico in Episcopatu Con-
 stantinopolitano successit.

ΕΤῆρο δὲ μὲν τῶν τελευταίων ἀθη-
 κῶδ, πολλὴ φιλονεικία ᾤει χειρο-
 τονίας ἐπισκοπῆ, ἄλλων ἄλλων ζητούντων

CÆterum post obitum Attici, ingens
 contentio de ordinatione Episcopi
 exorta est, alii alium postulantibus.

Quidam enim Philippum Presbyterum cupiebant: quidam Proclum, qui etiam Presbyter erat. Sed universus populus communi consensu Sifinnium optabat. Qui & ipse Presbyter quidem erat: non tamen in ulla intra urbem Ecclesia constitutus: sed in suburbano Constantino-
poleos cui nomen est Elæa, Presbyterii gradum sortitus fuerat. Situm est hoc suburbanium ex adverso urbis regiae, & illic ex antiqua consuetudine dies festus Ascensionis Dominice ab universo populo celebratur. Hujus autem viri desiderio omnes laici flagrabant, tum quod pietatis nomine celeberrimus ubique esset, tum præcipue quod pauperibus fovendis etiam ultra vires suas incumberet. Prævaluit igitur studium laicorum: ordinatusque est Sifinnius pridie Kalendas Martii, Consulatu proximè sequente, qui fuit Theodosii duodecimus & Valentiniani Junioris Augusti secundus. Posthac Philippus Presbyter, quoniam alter ipsi antepositus fuerat, ordinationem illam pluribus reprehendit in ea quam conscripsit Historia Christiana. Ubi & ordinatum simul & ordinatores perstringens, ac præcipue laicos; ea dicit quæ literis mandare equidem nolum. Neque enim ullo modo probare possum ejus temeritatem, qui talia scriptis suis prode-
dere ausus fuerit. Sed de illo pauca dicere, haudquaquam intempestivum puto.

CAP. XXVII.

De Philippo Presbytero Sidenis.

Philippus patria quidē fuit Sidenis. Est autem Side urbs Pamphylia, ex qua Troilus etiam Sophista originem duxit, cui se Philippus propinquitate generis junctum esse gloriabatur. Cum autem esset Diaconus, cum Jo-
anne Episcopo ut plurimum versabatur. Idem in studiis literarum multum operæ & laboris posuit, pluresque omnis generis libros collegit. Porro Asianum dicendi genus amulatus, multa elucubravat. Nam & Juliani Imperatoris libros confutavit, & Christianam Historiam composuit, quam in triginta sex libros divisit. Singuli autem libri plures continent tomos; adeo ut simul omnes sint propemodum mille numero.

ἄνεις μὲν γὰρ, Φησι, Φίλιππον τὸν πρεσβύτερον ἐζήτηεν τινές ἢ πρεσβυτέρου ἢ πρεσβυτέρου ἢ κοινῆ ἢ πᾶς ὁμοῦ ἐπόθει γινεῶν σισίνιον, ὃς πρὸς πρεσβύτερος μὲν ἦν καὶ αὐτός ἐπιδημιᾷ ἢ τῶν ἐπιδημιᾶς τὴν πόλεως ἐκκλησιῶν ἐπιτακτοῦ, ἀλλ' ἐν παρολίω τῆς κωνσταντινουπόλεως ὃ ἐπὶ ὠνυμον ἐλαία, τὴν ἱεροσωμῶν ἐκκλησιῶν ὅπως καὶ ἀντικρὺ μὲν καίται τὴν πόλεως ἐν αὐτῷ ἢ ἐξ ἐβας ἢ ἀναλήψιμῳ τὰ σωμῶν ἐπιτελεῖται πάνδημῳ ἐορῇ πόθον ἢ ἐργασίας ἀνδρῶν πάντες οἱ λαϊκοὶ, ὅτι ἐπ' εὐλασίᾳ ἀπειροῦ ἦν, ἐμαλιστα ὅτι ἐδὴ πῆλιν ὑπὲρ δύναμιν θάλασσαν ἐσπῶδα ζῆν καὶ ἐκτετησεν ἐν ἡ τῶν λαϊκῶν ἀσπιδί καὶ χειροτονίας σισίνιῳ τῇ εἰκάδι ἰογδοῦ τῆς Φεβρουαρίου μηνός, τῇ ἐξῆς ἑορτασία, ἥ τις ἦν θεοδοσιῶν τὸ δέκατον καὶ βαλεντινιανῶν ἔξ νεωτέρων ἀρχῆς τὸ δεύτερον ἐπιτελεῖται Φίλιππῳ ὁ πρεσβύτερος, ὅτι αὐτὸς ἀπεκρίθη ἕτερος, πολλὰ τῆς χειροτονίας καθήκον ἐν τῇ πεποιμηνη αὐτῷ χριστιανικῇ ἰσορίᾳ, διαβάλλων καὶ τὴν χειροτονίαν, ἢ ἐδὴ χειροτονίασας, καὶ πολλὰ πλέον ἐδὴ λαϊκῶν τοιαῦτα τὰ ἄλλα, οἷα ἐκ ἀνελόμην ἀσπιδῶν γραφῆ, ἐπιτελεῖται καὶ ἐκ ἀποδέχομαι τὴν ἀπειροῦ, ἐπιτελεῖται τοιαῦτα γραφῆ ἀσπιδῶν τολμησάντων μισθῶ ἢ ἀπὸ αὐτῶν εἶπεν, ἐκ ἀκαιοῦ εἶναι ἡγῆμαι.

Κεφ. κζ.

Περὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου, ἢ ἀπὸ σίδου.

Φίλιππος σιδίτης μὲν ἦν τὸ γένος, οὐκ ἔστιν ὁ πόλις τῆς παμφυλίας, ἀπὸ τῆς ἀρχαίας καὶ παλαιᾶς ὁ βίβλος, ἢ καὶ συγγενῆ αὐτῶν εἶναι ἐσεμνυῖτο διάκονος ἢ ἦν, ἐπεὶ τὰ πολλὰ τὰ ἀποστόλων ἰωάννη σιμων ἐφίλοστο δὲ καὶ ἀποστόλους, καὶ πολλὰ καὶ παλαιὰ βιβλία σιμωνῆς ἐπιλάσας δὲ τὸν ἀσπιδῶν τῶν λόγων χαρῆσθαι, πολλὰ σιμωνῶν τατα ἔξ βασιλέως ἰστανῶν βιβλία ἀσπιδῶν ἢ χριστιανικῆν ἰσορίαν σιμωνῶν ἦν ἐν τριάντοισι ἐξ βιβλίων διατελεῖται ἐκαστὸν δὲ βιβλίον εἶχε τόμους πολλούς, οἷς ἐστὶν πάντα ἐξῆς εἶναι χιλίας ἑκατὸν εἰς ἑκάστην τῇ

ἐκάστου τόμου ἰσάξῃ τῷ τόμῳ τῶν μὲν οὖν
 πραγματείαν ταύτην, ὅτι ἐκκλησιαστικῶν
 ἰστορίαν, ἀλλὰ χριστιανικὴν ἐπέγραψεν·
 πάσης ἢ συνεισφέρει ἕλας εἰς αὐτῶν, δι-
 κωμῶναι βελόμην, μὴ ἀπειρώς ἔχῃν ἑαυ-
 τῶν τῶν φιλοσόφων παιδευμάτων, διὸ καὶ
 συνειχῶς γεωμετρικῶν τε καὶ ἀστρονομι-
 κῶν καὶ ἀριθμητικῶν καὶ μουσικῶν θεωρη-
 ματῶν ποιεῖται μνήμην· ἐκφράσεις τῶν λέ-
 γαν ἡρώων, καὶ ὀρέων, καὶ δένδρων, ἔς ἄλλων
 πῶν εὐτελῶν· δι' ὧν καὶ χαυῖνῃ τὴν πραγμα-
 ματείαν ἐργάσατο· διὸ καὶ, ὡς νομίζω,
 ἀρχαίαν αὐτὴν καὶ ἰδιώταις καὶ εὐπαιδευ-
 τοῖς πεποιθέν· οἱ ἰδιώται μὲν γὰρ τὸ κεκομ-
 μωμένον τῆς φράσεως ἰδέειν ὀκλίχρυσον· οἱ δὲ
 εὐπαιδευτοί, τῆς ταυτολογίας καταγνώ-
 σάουσι· ἀλλ' ἕκαστος μὲν παρὶ τῶν βιβλίων
 ὡς ἔχει γνώμης κενέτω· ἐγὼ δὲ ἐκείνῳ φη-
 μι, ὅτι τοὺς χρόνους τῆς ἰστορίας συγγέει μνη-
 μονεύσας γὰρ τῶν ἑσθλῶν ἀνδραγαθῶν θεοδοσί-
 χροῦν, αὐτῶν δὲ τῶν ἀθανάσις τῶν ἑσθ-
 λῶν χρόνους ἀνεδραμεν· καὶ τῆτος πλεί-
 σον ποιεῖ καὶ τοσαῦτα μὴ παρὶ Φιλίππων·
 ὅτι ἐπί σισίννῃ γεγονεν ἀναγκαῖον εἰπεῖν.

A Argumentum vero cujusque tomus ipsius
 tomum magnitudine exaequat. Ca-
 terum hoc opus, non Ecclesiasticam
 Historiam, sed Christianam inscripsit.
 Variam porro eruditionem in id opus
 congescit, dum videri vult Philosophi-
 carum disciplinarum haudquaquam
 expertus. Proinde Geometricorum &
 Astronomicorum theorematum, Ar-
 rithmeticorum quoque ac Musicorum
 passim mentionem facit. Describit
 item insulas & montes atque arbores,
 B & alia quaedam parvi momenti. Un-
 de opus laxum reddidit ac solutum: ac
 proinde doctis pariter atque indoctis,
 ut mihi quidem videtur, inutile illud ef-
 fecit. Nam indocti quidem, dictio-
 nis ornatu perspicere non possunt: do-
 cti vero, inanem verborum repetitio-
 nem condemnant. Verum unusquis-
 que de his libris pro arbitratu suo judi-
 cet. Ego vero id unum dico, rerum
 gestarum tempora ab eo confundi.
 Postquam enim Theodosii Imperatoris
 res gestas commemoravit, statim re-
 currit ad tempora Episcopi Athanasii.
 Idque ab illo saepenumero fieri solet.
 Sed de Philippo haecenus. Nunc de iis
 quae Sisinnii tempore acciderunt, di-
 cendum omnino est.

Κεφ. κη.

C A P. XXVIII.

Ἡ πρόκληρος κηρὸν ἐπίσκοπον ἐσισίννῃ· ἐχειροτόνησεν·
 οἱ δὲ κυζικηνοὶ τῶν τῶν προσεδέξαντο.

Quomodo Sisinnius Proclum Cyzici Episcopum
 ordinavit. quem tamen Cyziceni
 suscipere noluerunt.

Τὸ δὲ κυζικηνῶν ἐπίσκοπος τελευτήσαν-
 τος, ὁ σισίννῃ· πρόκληρον ἐχειροτόνησε
 πρὸς ἐπισκοπὴν τῆς κυζικῆς· μέλλοντος οὖν
 διαγῆν ἐπ' αὐτὴν, φθάνουσι οἱ κυζικη-
 νοί, καὶ χειροτόνησιν ἀνδρα ἀσκητικόν, ὃ ὄνο-
 μα ἦν δαλματί· καὶ τῆτος ἐποίησαν,
 ἀμειλίψαντες τὸ νόμον· καὶ ἐλθόντος, ὡς ἀ-
 γνῶμη τῆ ἐπισκόπου κωνσταντίνου πόλεως,
 χειροτονια ἐπισκόπου μὴ γίνεσθαι ἡμέ-
 λησαι ἢ τῆ νόμου τούτου, ὡς ἀπικῶ μόνῳ
 εἰς πρόσωπον παρὰ θεόν· ἐμμένει οὖν ὁ
 πρόκληρος, οἰκείας μὴ ἐκκλησίας μὴ προ-
 σέως, ὡς ἵλας ἐκκλησίας τῆς κωνσταντίνου πό-
 λεως καὶ τὰς διδασκαλίας ἀνθῶν· ἀλλὰ
 παρὶ μὴ τῆτος, κατὰ χάρεαν ἐξέμην· σισίν-
 νῃ δὲ, ἔσθ' ἑ δύο ὅλους ἐνιαυτοὺς ἐπίβου-
 τῆ ἐπισκοπῆς, ἐτελεύτησεν ἐν ὑπατείᾳ ἰε-

Mortuo Cyzicenorum Episcopo,
 Sisinnius Proclum urbis illius An-
 tititem ordinavit. Sed dum ille eò
 profectioem parat, praevertentes eum
 Cyziceni, Dalmatium quendam Mo-
 nasticae professionis virum, sibi Epi-
 scopum constituerunt. Idque ab illis
 factum est, contempta lege qua sanc-
 tum est, ne praeter sententiam Episcopi
 Constantinopolitani ulla fiat sacerdo-
 tis ordinatio. Porro legem istam ideo
 neglexerunt, quod solius Attici per-
 sonae haec praerogativa concessa esse vi-
 deretur. Manfit igitur Proclus, pro-
 priae quidem Ecclesiae administratione
 spoliatus; in Ecclesiis vero Constans-
 tinopoleos concionando maximam
 gloriam adeptus est. Verum de illo
 dicemus suo loco. Sisinnius autem
 cum in Episcopatu nondum biennium
 explevisset, ex hac luce migravit, Hie-

rio & Ardaburio Consulibus, die nono A
Kalendas Januarii. Vir ob temperan-
tiam quidem vitæque sanctitatem & ob
benignitatem erga pauperes celeberrim-
us. Moribus vero simplex & affabi-
lis, ac proinde à negotiis alienus. Quam
ob causam molestus fuit negotiis ho-
minibus, apud quos in opinionem venit
ignavia.

είς καὶ ἀρδαβυρείς, τῆ εἰκάδι τεταρτῆ δὲ
δεκεμβερίως μὲν ἀπὸ τῆ σαφροσύμῃ μὴ
κῆβίω ὀρθῶ κῆ φιλοπῶχια περιδοῦναι τὸ
ἡδῶ εὐπροσπίος τε κῆ ἀπλᾶς εὐδία τῆ
το ἀπρᾶ μόνες εὐρεῖς διὸ κῆ τοῖς φιλοπῶχα-
μοσιν λυπηρὸς ἦν, κῆ ἀδρανείας δόξα ἔλα-
βε παρ᾽ αὐτοῖς.

CAP. XXIX.

Κεφ. κθ.

Quomodo post mortem Sifinnii, Nestorius Anti-
ochia accitus, Constantinopolitanum Episcopa-
tum suscepit: statimque qualis esset de-
prehensus est.

Β. αὐτῶ τῶ τελευτῶ σισιννίου ἐκ τῆς ἀντιοχείας ποτα-
πεμφάμενος, ἐπισκοπον κωνσταντίνης πόλεως πεποιθότα-
τον, ὃς ἐν δὲ ἐπισημῶν οὐκ αὐτῶ ἦν.

POST obitum Sifinnii, propter homi-
nes inanis gloriae studiosos, placuit
Imperatoribus neminem ex Ecclesia
Constantinopolitana ad Episcopatum
promovere, licet multi Philippum,
nec pauciores Proclum ordinari sum-
mo studio contenderent. Peregrinum
igitur hominem Antiochia evocare fa-
tius visum est. Erat illic vir quidam, no-
mine Nestorius, ortus ex urbe Germa-
nicia, sonora voce & expedita facundia.
Atque idcirco illum tanquam idoneum
ad docendum populum accersere de-
creverunt. Elapso itaque trium men-
sium spatio, Nestorius Antiochia ad-
ducitur. Qui ob temperantiam qui-
dem à plurimis predicabatur. In reli-
quis vero quali ingenio & quibus mori-
bus fuerit, ex prima ejus concione
prudentiores quique statim deprehen-
derunt. Ordinatus enim die quarto
Idus Apriles, Felice & Tauro Con-
sulis, illico coram universo populo
Imperatorem alloquens, celebrem il-
lam protulit dictionem. Da mihi, in-
quit, Imperator, terram haereticis pur-
gatam, & ego tibi caelum retribuam.
Mecum haereticos debella: ego Persas
tecum debellabo. Haec verba licet
quidam ex vulgo qui haereticos ode-
rant, libenter amplexi sint, iis tamen,
ut dixi, qui interiorem animi sensum ex
verbis conjicere norunt, perspecta sta-
tim fuit hominis levitas & violentia,
cum inanis gloriae studio conjuncta:
quippe qui ne brevissimi quidem tem-
poris moram sustinens, in hujusmodi
verba prorupisset, & antequam ipsam,
ut vulgo dicitur, civitatis delibasset
aquam, acerrimum se persecutorem

Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν σισιννίου ἐδύνα-
τοῖς κρατέσει, μηδένα μὴν διατρεφῆ-
νοσσεδάσας ἐκ τῆ ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐπι-
σκοπὴν προχειρίζεσθαι καίτοι πολλοὶ μὴ
τὸν φίλιππον, πολλῶν δὲ τὸν προχλὸν γε-
ρονηθῆναι σπυδόντων ἐπήλυδα δὲ οὐκ
ἀντιοχείας καλεῖν ἐβέλοισι ἦν γάρ τις οὐκ
νεσοεῖ τῆνομα, τὸ μὴν χυρὸ γεμεμα-
χεύς εὐφωρὸ ἢ ἄλλως κῆ εὐλαλὸς διὰ
ὡς προσπιτῆ δόξον εἰς διδασκαλίαν ἐκασο
μεταπέμπεσθαι τειμήνης οὖν διαδραμῶ
τῶ, ἀγεται ἐκ τῆ ἀντιοχείας ὁ νεσοεῖ
ὅς ἐστι ἐπί σαφροσύμῃ μὴν, ὡς αὐτῶ πλείους
ἐκηρύττετο ὅποιῶ ἢ ἦν ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖ-
θῶ, ἀπὸ τῆ πρώτης αὐτῶ διδασκαλίας τῶ
εὐφρονοῦντας ὅσα ἔλαθε χειροτονῆσθαι
τῆ δεκάτῃ τῆ ἀπριλλίως μὲν, οὐκ αὖτε
τεία φίλιππῶ κῆ ταύρας, εὐθύς ἐκείνῃ
τὴν περιδοῦναι ἀφῆκε φωνὴν ἐπὶ τῆ λαῶ πα-
τὸς, πρὸς τὸν βασιλέα τὸν λόγον ποιήμα-
ν δὲ δὸς μοί, φησιν, ὦ βασιλεῦ καταστάντι
γῆν τῆ αἰρετικῶν, καὶ γὰρ οἱ τὸν ἐρανοῖ ἀπὸ
δώσω συγκατέλε μοι τὸς αἰρετικῶς καὶ
συγκατέλε οἱ τὸς πύρας ταῦτα λέγ-
θέντα, εἰ καί τινες τῶν πολλῶν πρὸς τὸς ἡ-
ρετικῶς ἀπεχθῶς ἔχοντες, ἡδέως ἐδέχοντο
ἀλλ' οὖν γε, ὡς ἔφην, τὸς εἰδῶτας ἐκ λόγῳ
γνώμην τεκμήρασθαι, ὅσα ἔλαθεν ἐδὲ τὸ
φον τῆς διανοίας, ἐδὲ τὸ θυμικὸν ἐκ τῶ
τῶ κῆ κενόδοξον ὅτι μὴ ἢ τὸ βραχέστα-
τον εἰς ὑπερθεσιν ἀναχόμενον, εἰς τὴν
ἕτας προήχθη λόγους ἀλλ' εἰ δέ κῆ τῶ
παρομιαν εἰπεῖν, μὴ ἢ τῆ τῆς πόλεως οὐκ
τῶ ἢ ἡν γευσάμενον, διάπυρῶ δὲ αὐτῶ

ἐδείκνυτο πέμπτη γέ οὐκ ἔτι τῶν χειρονομιῶν ἡμετέρας ἐκλήθειον τῶν δρεσιανῶν, ἐν ᾧ ἐν παραθύροις πυλῶν, καὶ θελεῖν βαλομένης, εἰς δὲ πύλαις αὐτῶν ἤλασεν ὁρῶντες ἡδὲ καὶ ταῖς μενοναυτοῦ εὐκλήθειον τόπον, πύρεμβαλόνης ὑφῆσαν αὐτὸν Ἰπνεμηθεν ἢ τὸ πῦρ καὶ τὰς παλαιμύρας οἰκίας ἀνήλωσε. Θόρυβός τε ἐκ τούτου ἐκ τῶν πόλιν ἐχρησέ, καὶ οἱ δρεσιανοὶ πρὸς ἀμυναὴν ἠντιεπίζοντο· ἀλλὰ τὸ μὴ κακὸν παρῆναι εἰς ἔργον ἐσωεχώρησεν ὁ τὴν πόλιν φυλάσων θεός· πυρκαϊὰν ἢ τὴν λοιπὴν ἀπεκαλοῦν ἄλλον, ἐμονοὶ οἱ τῶν αἰρέσεων, ἀλλ' ἠὲ καὶ οἱ οἰκίῳι τ'πίσεως· ἐγὼ ἐπαύετό· ἀλλὰ κατὰ τῶν αἰρέσεων τεχνάζομεθα, τὸ ἐπ' αὐτῶν τὴν πόλιν ἀνέτρεψε· καὶ ἡδὲ ναυαγίαν ἐσκύλην ἐπεράτο, ἡποκινέομεθα· εἰς οἷς ὁ ναυαγιανῶν Ἰπισκοποῦ παυλοῦ ἐπ' εὐλαβείᾳ ἀειδόθη· ἢν· ἀλλ' οἱ κραταιώτες παρανεσθ' καλέσελλον αὐτῶν τὴν ὄσμη· ὅσα ἢ ἀειλάσαν, λυδίαν τε καὶ καίαν κακὰ τοῖς θεοσαρκαϊδοκαίταις ἐποίησε, καὶ ὅσοι δὲ αὐτὸν πολλοὶ περὶ μίλητον καὶ σαρδεις ἐν τῇ γηρομνησάσθ' ἀπέθανον, ἀξολιπῆ μοι δοκῶ· ὅποιαν μὴν οὖν καὶ διὰ ταῦτα, καὶ διὰ τὴν ἀθυροῦν αὐτῶν γλώσσαν δίκην ἐδωλεμετ' ὀλίγον ἔρω.

A ostenderet. Quinto igitur post ordinationem suam die, Ecclesiam Ariano-rum in qua occulte preces faciebant, subvertere aggressus, eos ad desperatio-nem coegit. Nam cum Ecclesiam suam everti cernerent, ipsi injecto igne eam combusserunt. Porro ignis ulterius serpens, contiguas etiam domos absumpsit. Ea res tumultum in urbe excita-vit: jamque Ariani ad vindictam se pa-rabant. Verum custos civitatis Deus, malum ulterius progredi non est passus. B Exinde vero incendiarium eum voca-runt non haeretici solum, verum etiam ejusdem cum illo fidei cultores. Non enim quiescebat, sed adversus haereticos subinde calumnias struens, civi-tatem quantum quidem in ipso erat, subvertebat. Nam & Novatianos ve-xare conatus est, stimulante eum invidia, eo quod Paulus Novatianorum Episcopus religionis gratia ubique cele-braretur. Verum Principes impetum illius, admonitionibus suis represserunt. Quantis autem malis Quattadecima-nos per Asiam, Lydiam & Cariam affe-cerit, & quam multi ejus causa apud Mi-letum & Sardes seditione facta interie-rint, silentio transmittendum puto. C Quas autem poenas tum ob ista, tum ob effrenem linguæ petulantiam dederit, paulo postea dicam.

Κεφ. λ΄.

C A P. XXX.

Tria tempora ubi τὸ ἐν Θεοδοσίῳ Βουργουνδίων ἐχρησίσθησαν.

Quomodo Theodosii junioris Principatu Burgundiones Christianam religionem amplexi sint.

Πράγμα μῆτροι περὶ τόνδε τὸν χρόνον ἄξιον μνήμης γηρομνησάσθ' ἐπιθεῖν ἐστὶ βαρβαρον, πέρεσεν τὴν πόλιν ἔχον τὴν οἰκίαν, βουργουνδίωνες καλοῦνται· οὗτοι βίον ἀπράγμονα ζῶσιν αἰετῶν ἡδὲ καὶ πάντες εἰσὶν καὶ ἐκ ταύτης μισθὸν λαμβάνοντες, ἀποτρέφονται· τῆτοις συνεχῶς τὸ ἐθῆν τῶν ἔθνων ἐπερχόμεθα, ἐλεηλάτει τὴν χώραν αὐτῶν καὶ πολλὰς πολλάκις αὐτῶν ἀνήρουν· οἱ ἢ ὑπο ἀμνηστία, ἀνθρῶπα ἀποσφενδαίνοντες· θεῶ δὲ τμη ἐπιτρέψαι ἑαυτῶς ἐδείκνυτο· κατὰ νοῦν δὲ λαμβάνοντες ὅτι ρωμαίων ὁ θεός ἰσχυρῶς τοῖς φοβεμύροις αὐτῶν βοηθεῖ, κοινῇ γνώμῃ πάντες ἐπὶ τὸ

Nunc vero rem memoratu inprimis dignam, quæ per id tempus contigit, narrabo. Gens est barbara, trans flumen Rhenum sedes habens, eorum qui Burgundiones vocantur. Hi vitam quietam & a negotiis alienam ducunt. Quippe omnes fere sunt fabrilignarii, & ex hac arte mercedem capientes, semetipfos alunt. In horum fines assidue irruentes Hunni, regionem illorum vastabant, multosque ex ipsis subinde interficiebant. Itaque Burgundiones ad consilii inopiam redacti, nullius quidem hominis auxilium implorarunt, sed Deo cuiquam sese committere statuerunt. Cumq; animadverterent, Romanorum Deum illis qui numen ipsius revererentur, certissimum auxilium

præbere, omnes communi consensu ad Christi fidem se contulerunt. Exemplo igitur ad quandam Gallia civitatem profecti, postulant ab Episcopo ut Christianum baptismum suscipiant. Ille cum septem dies jejunare eos iussisset, ac fidei rudimentis instituisset, octavo tandem die baptismo donatos dimisit. Exinde fidenti animo adversus Hunnos progressi sunt: nec spes eos fessellit. Et enim rege Hunnorum cui nomen erat Optar, præ nimia ciborum ingluvie nocte quadam suffocato, Burgundiones in Hunnos duce destitutos subito irruentes, paucique plurimos aggressi, victoriam reportarunt. Cum enim ipsi tria duntaxat hominum millia essent, Hunnorum decem circiter millia interfecerunt. Ex eo tempore Burgundionum gens Christianam religionem studiosissime professâ est. Sub idem tempus Barba Arianorum Episcopus extremum diem obiit, Consulatu Theodosii tertio decimo & Valentiniani tertio, die octavo Kalendas Julii. In cuius locum substitutus est Sabbatius. Sed de his fatis.

πισεύσαι πῶς χρεῖσθ' ἑλληλύτασιν ἡγεμόνοι τε ἐν πόλει μιᾷ τῆς γαλλίας, καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῷ Ἐπισκόπῳ τυχὲν χριστιανικῶν βαπτισμάτων· ὃ ἵ ἐπὶ ἐπιπέτῳ ἡμέρας καθ' ἡμέρας νηστεύσαι αὐτοὺς, καὶ τὴν πίσυνωτηγῆσας αὐτοὺς, τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ βαπτίσαι ἀπέλυσε· φάρραλοι οὖν ἔτοι κ' τῆς τερανῶν ἐπορεύοντο, καὶ τῆς ἐλπίδος ἕνεκα μαρῶν τῷ βασιλέως τῆς ἑνῶν ὑπὸ ἀδηφαγίας ἐν νυκτὶ διαρραγῆναι· ὡς οἴμα ἔπλασθ' ἦν, οἱ βεργουζιῶνες ἀσπληγτοῖς ἐπιτέμνῳ, ἐλίγοι τε πρὸς σφοδρὰ πολοὺς συμβαλόντες ἐνίκησαν· τριχίλιον μόνον, περὶ τοὺς μυρίους κατήνεγκαν· καὶ ἐξ ἐκείνου τὸ ἔθνος διαπύρως ἐχριστιανισεν ὑπὸ ἡ τρίτον τὸν χρόνον, καὶ βασιλεὺς τῆς ὁρσανῶν ἐπίσκοπος ἐτελεύτησεν, ἐν ὑπατείᾳ θεοδοσίου τὸν τρισκαδέκατον καὶ ἑκατηνεννιάκοντα τὸ τρίτον, τῇ εἰκάδι τεταρτῆς ἰουνίου μηνός· ἔκαθ' ἡμέρας εἰς τὸν ἄρον αὐτῆς σαββάτιον· περὶ μὲν δὲ τῆς τοσαῦτα εἰρήδω.

CAPUT XXXI.

Κεφ. λα΄.

Quibus malis Nestorius Macedonianos afflixerit.

Ὅσα πειρώσασιν ὑπὸ νησοῦν μακεδονικῶν.

CAETERUM Nestorius contra morem institutumque Ecclesie se gerens, alios impulit ut ipsum in huiusmodi rebus imitarentur, quemadmodum apparet ex iis quæ sub ipso contingere. Quippe in Helleponto Antonius quidam Germanæ civitatis Episcopus, Nestorio adversus hæreticos laxienti morem gerens, Macedonianos acerbè exagitare coepit, mandatum Patriarchæ defensionis loco prætexens. Et Macedoniani quidem aliquandiu vexationem eius patienter tulere. Sed posteaquam Antonius eos vehementius persequi instituit, illi tantam molestiam ferre amplius non valentes, spe salutis abjecta ad gravissimam insaniam proruperunt: & summis quibusdam hominibus qui iusticiam libidini postponebant, cum interfecerunt. Cum hoc scelus perpetrassent Macedoniani, Nestorius ex eo factò occasionem furoris sui traxit. Suavit enim Imperatoribus, ut Ecclesie illis adimerentur.

Νεσοῖος μὲν τοῦ πῶς τὸ εἰσὸς τῆς ἐκκλησίας περὶ αὐτῶν, καὶ ἀλλοῖς ἐν τοῖς τοῖστοις ἐαυτὸν μισῶσαι ἐποίησε, ὡς τὰ ὑπὸ αὐτῆς ἡγεμόνα δέκνυσιν ἐν γερμανίᾳ γὰρ πόλει τῷ ἑλλησπόντου ἀντώνῳ ἐπίσκοπῳ ὦν, καὶ πειρώμενῳ τῆς νησοῦν περὶ τοὺς ἀρετικῶν ὀρμηῆ, μακεδονικῶν ἐλαύνειν ἐσπούδαζε, πρὸς ἡμᾶς ἀπολογία τὴν τῷ πατριάρχῳ πρὸς αὐτὸν λαμβάνων οἰδὺν μακεδόνιοι, μέχρι μὲν τῆς τὸν σκυλμὸν ὑπέμενον· ἐπεὶ ἡ αὐτῶν ὀρμηῆ τῶν σφοδρότερον ἔσκυλλε, μετὰ τὴν φέρουτες τὸ ἀχθῆναι· εἰς χαλεπὴν ἀπόνοιαν ἵσταται ὑποπέμψαντες τε ἀνδρας ἐν δόξῳ τὸ ἀγαθὸν τῆς ἡδέως πειρώμενους, ἀναίρετον αὐτὸν τῆς τοῦ μῦσῶν μακεδονικῶν ἡγεμονίας, ὁ νησοῖος ὑπόφρων τῆς ἰδίας ὀρμηῆς ἔλαβε τὰ ἡγεμόνα· πειρῆ τε τῶν κεραιῶντας, τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν ἀφῆκεν.

ἀφρέθησαν οὖν ἢ τε ἐν κωνσταντίνῃ πόλει... ἀφρέθησαν οὖν ἢ τε ἐν κωνσταντίνῃ πόλει... ἀφρέθησαν οὖν ἢ τε ἐν κωνσταντίνῃ πόλει...

A Ablatae sunt igitur illis, tum ea quam habebant Constantinopoli, ante veteres muros urbis regiae, tum illa quam habebant Cyzici; aliaeque plures earum quas in vicis Helleponti obtinebant. Porro ex Macedonianis nonnulli Consubstantialis fidem amplexi, ad Ecclesiam se contulerunt. Verum ut est in vetere proverbio, nec ebriosis vinum unquam deficit, nec certamen contentiolo. Accidit ergo, ut Nestorius qui alios expellere satagebat, ipse quoque Ecclesia exturbaretur ob hujusmodi causam.

Κεφ. λβ.

B

CAP. XXXII.

Περὶ ἀναστάσιου πρεσβυτέρου, δι' ὃν ἐνεβόησεν ἡ ἐκκλησία ἐπὶ τῷ δουλοῦ κατωχέθῃ.

De Anastasio Presbytero, a quo Nestorius ad impietatem perductus est.

Σίλω ἀπὸ ἀναστάσιου πρεσβυτέρου, ἡμα ἀπὸ ἐκ τῆς ἀντιοχείας σαλεύς... Σίλω ἀπὸ ἀναστάσιου πρεσβυτέρου, ἡμα ἀπὸ ἐκ τῆς ἀντιοχείας σαλεύς...

E Rat familiaris Nestorii Anastasius Presbyter, qui unā cum illo profectus fugerat Antiochia. Hunc Nestorius magno in honore habebat, ejusque consilio in rebus gerendis utebatur. Hic igitur Anastasius quodam die cum in Ecclesia doceret, dixit haec verba. Nemo Mariam vocet Deiparam. Maria enim homo fuit. Ex homine autem Deus nasci non potest. Id ubi auditum fuisset, multos tam ex clero, quam ex plebe pariter conturbavit. Olim enim didicerant, Christum confiteri Deum, nec ullatenus ob susceptam humanæ salutis dispensationem, cum tantquam hominem à divinitate se jungeret; sequentes doctrinam Apostoli ita dicentis. Etsi Christum cognovimus secundum carnem, nunc tamen non cognoscimus amplius. Et iterum. Quapropter sermonem de Christo relinquentes, ad perfectionem contendamus. Cum ergo hac de re tumultus, uti dixi, in Ecclesia ortus esset, Nestorius dictum Anastasii confirmare studens: nolebat enim eum quem ipse tanti faceret, ut impie loquentem coarguisset ipse de hac controversia subinde in Ecclesia differuit: quaestiones ea de re pervicaciter proponens, & vocem Deiparae perpetuo rejiciens. Proinde cum hac quaestio ab aliis aliter excepta esset, dissidium ortum est in Ecclesia. Ac veluti in nocturna quadam pugna temere dimicantes, modo hac, modo illa dicebant, idem affirmantes pariter & negantes. Nestorium

vero plerique in ea sententia esse existi-
 mabant, ut Dominum nudum esse ho-
 minem assereret, & Pauli Samofatenis
 ac Photini dogma in Ecclesiam inveh-
 ret. Verum hac de re tanta altercatio
 tantusque tumultus est excitatus, ut
 opus fuerit generali concilio. Ego ve-
 ro cum libros à Nestorio editos legif-
 sem, hominem imperitum esse depre-
 hendi. Prorsusque dicam ut se res habet.
 Nam neque odio & inimicitia addu-
 ctus, vitia illius antea commemoravi:
 nec ut quibusdam gratificer, bona quæ
 in illo deprehendi oratione mea exte-
 nuabo. Mihi quidem videtur Nesto-
 rius, nec Paulum Samofatensem, nec
 Photinum imitatus: neque omnino nu-
 dum hominem Christum dicere. Sed
 solum Deiparæ vocem velut larvam
 quandam reformidat. Idque illi ex
 gravissima contigit imperitia. Cum
 enim naturali facundia esset præditus,
 eruditus quidem videbatur, revera ta-
 men erat indoctus. Libros etiam ve-
 terum interpretum haudquaquam le-
 gere dignabatur. Atrogantia enim e-
 latus ob dicendi facultatem, non fa-
 tis accurate vetustioribus legendis ope-
 ram dabat, sed seipsum reliquis omni-
 bus præstare arbitrabatur. Primum
 igitur ignoravit, in Catholica Joannis
 Epistola ita scriptum esse in antiquis
 exemplaribus. Omnis spiritus qui se-
 sum à Deo separat, non est ex Deo. Hanc
 enim sententiam è vetustis exemplari-
 bus sustulerunt ii, qui ab hominis di-
 spensatione divinitatem separare stude-
 bant. Quamobrem & prisca interpretes
 idiplum observaverunt, fuisse nimirum
 quosdam qui hanc Epistolam deprava-
 rint, hominem à Deo sejungere cupien-
 tes. Est quippe humanitas copulata
 divinitati: nec jam duo sunt, sed unum.
 Hoc testimonio freti veteres, Mariam
 Dei genitricem dicere non dubitarunt.
 Nam & Eusebius Pamphili in tertio li-
 bro de vita Constantini ad verbum ita
 scribit: Nam & Emanuel, quod est no-
 biscum Deus, pro nobis nasci sustinuit:
 & locus nativitatis ejus Bethlehem ab
 Hebræis est appellatus. Idcirco Deo
 carissima Helena Augusta Deiparæ vir-
 ginis partum eximiis monumentis or-
 navit: sacram illam speluncam omni
 cultus genere illustrans. Sed & Ori-
 genes in primo tomo Commentario-
 rum in Epistolam Pauli ad Romanos,

ὅδοσαν παρὰ τοῖς πολλοῖς εἶχεν, ὡς ἡλικίαν
 ἀνθρώπων λέγων τὸν κύριον, ὡς πάντες τὸ
 ζαμοσατέως καὶ Φωλιανοῦ τὸ δόγμα εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν ἀγαγόν' ἀλλὰ περὶ τὰς τοσαύτας
 ἐκνήθη ζήτησις καὶ ταραχὴ, ὡς καὶ συνόδος
 οἰκουμένης διετήθη· ἐγὼ δ' ἐθύχην τὸν
 παρὰ νεσορίους λόγοις δοθεῖσιν, ἀγνοῦντα
 ἐφευρίσκω τὸν ἀνδρα, καὶ μετ' ἀληθείας ἐξ
 ἐδ' ἐγὼ εἶπε ἀπεχθάνομ' ὅτι πρὸς ἀλλοῖς, ὡς
 εἶχεν ἐλαττωμάτων ἐκνήθη· ἔτε χαρῆς
 μὲν ὁμοίως, ἐλαττωθέντα ὡς ἐφευρόν, οὐκ ἔστι
 μαι· ἔμοι δοκεῖ ὁ νεσορίους, ἔτε τὸν ζαμοσα-
 τέα παῦλον (ζηλῶν, ἔτε μὲν Φωλιανὸν, καὶ οἱ
 λως ἡλικίαν ἀνθρώπων λέγων τὸν κύριον· ἀλλὰ
 τὴν λέξιν μόνον ὡς τὰ μορμολύκια πεφύκε-
 ται· καὶ τὸτο πέποιθεν ἰσομαθίας πη-
 λῆς· φυσικὸς γὰρ ἐυλαλῶν, πεπαίδευται
 μὲν ὀνομαζέσθαι τὴν ἀληθείαν, ἀναγωγὴν ἰ-
 λαστῶν παλαιῶν ἐρμηνεύων βίβλων, ἀπὸ
 μανθανῶν τυφάμενος γὰρ ἰσομαθίαν ἐυλα-
 τίας, οὐκ ἀκριβῶς ὡς εἶπε τοῖς παλαιῖς·
 ἀλλὰ πάντων κρείττονα ὀνομαζέσθαι ἐαυτὸν· ὡς
 τινὰ γοῦν ἠγόρησεν, ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ ἐκ-
 κλησίᾳ γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιῖς ἀντιγρα-
 φοῖς, ὅτι πᾶν πνεῦμα ὁ λυεῖ τὸν ἰησοῦν, ὅτι
 θεὸς οὐκ ἐστὶ ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν οὐκ ἔστι
 παλαιῶν ἀντιγράφων περιεῖλον, οἱ χωρὶς
 ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπων βυλομαθίαν
 τὴν θεότηα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἐρμηνεύσαντες
 τὸτο ἐπεσημάναντο, ὡς τινες εἰσι ραδι νεσο-
 σαντες τὴν ἐπιστολήν, λυεῖν ἀπὸ τῆς θεότη-
 ἀνθρώπων θέλοντες· συναναλήπτου γὰρ
 θεοπότης τῆς θεότης καὶ ἐκέτι εἰσὶ δὲ οὐ, ἀλλὰ
 ἐν τῷτο θάρρουῶτες οἱ παλαιοὶ, θεοὶ οὐκ ἔστι
 μαρίαν λέγων οὐκ ὠκνησαν· ἔτε γὰρ καὶ
 ψαμφίλα ἐσοῦντο ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ
 εἰς τὸν βίον κωνσταντίνου, κατὰ λέξιν ταύτην
 φησὶ καὶ γὰρ καὶ γέννησιν ὑπομνήσειν οὐκ
 ἡμῶν θεὸς δι' ἡμᾶς ἠνέχετο· καὶ τὸτο
 αὐτῆς τῆς ἐνοσάρκας γνήσεως, ὀνομαστικῶς
 ἐβεβαίωσεν ἡ βηθλεὲμ ἐκνηυήθητο· διὸ δὲ καὶ
 ἡ βασίλισσα ἐλένη ἡ θεοφιλεσάτη, τῆς θεο-
 τῆν κησὴν μνήμασι θαυμασίως κατεσκεύασεν
 μετ' ὡπαντοίας τὸ τῆδε ἱερῶν ἀίθρον Φωλιαν-
 νουσα· ὡς αἰετὸς δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ
 εἰς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολήν ἐπιστάτω

ἐρμηνεύων πῶς θεοτόκῳ λέγεται, πλατείως
 ἐξήτασε Φαίνεσθαι τῶν ὀνομασθέντων ἀγνοή-
 σαι τὰς πραγματείας τῶν παλαμῶν διό
 καθὼς ἔφην, τὴν λέξιν μόνην παύσαται
 ἐπεὶ οὐ ψιλὸν ἐ λέγει ἄνθρωπον τὸν χειρὸν,
 ὡς φωτεινὸς ἢ παύλῳ ὁ Σαμοσατεύς, καὶ
 αἰσχροδοτεῖσθαι αὐτῷ προσομιλίᾳ διδασκα-
 σθαι, ὡς ἔδαμοθ τὴν τῷ θεοῦ λόγῳ ὑπόστα-
 σιν ἀναρεῖ, ἀλλὰ πανταχοῦ ἐνυπόστατον
 αὐτὸν ὁμολογεῖ καὶ ἐνέσιον ἔμην ὡς φω-
 τεινὸς καὶ ὁσαμοσατεύς, ἀναρεῖ αὐτῷ τὴν
 ὑπαρξίν τῷ τοῦ καὶ μανηχαίοι, καὶ οἱ δὲ τοῦ
 μανηχαίου δογματίζων ἐτόλμησαν ἔτι
 μὲν αὐτῶν νεσορίον φρονοῦντα ἐνερίσκω ἐγὼ,
 ἐκ τῶν ἀνερίων αὐτῷ λόγων, καὶ ἀφ' ἧς
 οἱ ἐρασκαὶ αὐτῷ λέγουσιν ἔμικρὰν μὲν τοῖς
 ἑσχατῆν τῆ οἰκουμενῆς ἢ ψυχρολογία νεσορία
 ἐκλήθησεν.

A exponens, quâ ratione dicatur Deipara, eam quaestionem latissime pertractavit. Apparet igitur Nestorium scripta veterum penitus ignorasse. Et ob eam causam, ut jam dixi, solam Deiparâ vocem impugnat. Christum enim nudum hominem ab illo non dici, sicuti Photinus & Paulus Samosatensis dixerunt, homilia ab illo editâ fatis docent. In quibus nusquam Verbi Dei hypostasin tollit, sed personam illud habere, ac substantivum esse, ubique profitetur; nec quemadmodum Photinus & Paulus Samosatensis, substantiam ei adimit, quod quidem & Manichæi & Montani sectatores asserere non dubitarunt. Et hanc fuisse Nestorii sententiam, partim ex libris ejus quos quidem perlegi, partim ex fautorum illius sermonibus deprehendi. Ceterum stulta illa Nestorii garrulitas orbem terrarum non mediocriter perturbavit.

Κεφ. λγ'

CAPUT XXXIII.

Περί τῆς ἐνομιμίας τοῦ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἐπὶ τῶν θυρῶν δ' ἄλων.

De piaculo in ipso altari majoris Ecclesie & servis fugitivis commissõ.

Καί τῶν ἡγεμονῶν, ἐπισυνέβη μυστα-
 γόν τι πρᾶγμα κατὰ τὴν ἐκκλησίαν
 ἡρώδαι οἰκείται ᾧ ἐνός τῶν μεγάλα δυνα-
 μίων, βασιλεῖς ὄντες τὸ γένῳ, ἀπηνῆς τῷ
 θεῷ ὅτε περὶ μὲν τῆ ἐκκλησίας προσφύ-
 γησὶ καὶ ἔξῃ φροεῖτες, εἰς τὸ θυσιαστήριον εἰ-
 σπηλάσαν ἑσχατὰ μὲν τοῖς τε ἐξελεθῆναι,
 ἐδὴν τε ὅπως ἐπειθοῦτο· ἀλλ' ἐμποδῶν ταῖς
 ἱεραῖς λειτουργίαις ἐγίνοντο· ἐπὶ τε ἡμέρας
 πολλὰς τῷ ἔξῃ γυμνὰ κατέχοντες, ἐτοιμοὶ
 πρὸς τὸ ἀμύνεσθαι πάντα τὸν προσιόντα ἐγί-
 νοτο· καὶ δὴ ἕνα τῶν κληρικῶν ἀποσφάξαν-
 τες, καὶ ἄλλων τραυματίσαντες, τέλῳ ἐπι-
 κατέσφραξαν ἑαυτοὺς· καὶ τις τῶν παρόν-
 των, ἐκκαλοῖ ἐλεγε σημαίνον τὸν μολυσμὸν
 τῶν αἰμάτων, ἐπιλέγων ἀρχαῖα τινὸς ποιητῆ δύο
 ἰάμβους.

CUM hæc ita gesta essent, forte contigit ut nefarium quoddam facinus in Ecclesia perpetraretur. Cujusdam enim præpotentis viri servi, natione Barbari, domini sui atrocitatem experti, ad Ecclesiam confugerunt; strictisque gladiis ad ipsum altare profilierunt. Cumque rogarentur ut inde abscederent, nullâ ratione adduci poterant, ut parerent, sed impedimento erant quominus divinum officium celebraretur. Et plurimis diebus evaginos vibrantes gladios, quemvis ad se accedentem ferire parati erant. Tandem vero cum ex Clericis unum interfecissent, alium autem vulnerassent, semetipsos pederunt. Unde quidam ex iis qui aderant, templi profanationem nihil boni dixit portendere, duos veteris cujusdam Poetæ senarios in eam rem adducens.

Namque hæc malorum signa sunt ubi plurimum,

Cum sacra dirum templa polluit scelus.

Nec opinione suâ falsus est is qui ista dixerat. Etenim disidium populi, & ejus qui disidii auctor fuerat depositio portendebatur.

Σημεῖα γὰρ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι φιλεῖ,
 ὅταν ἐν ναοῖς ἐγκατασκήψῃ μῦθος.
 Καὶ τῆς δόξης ὁ εἰπὼν ἔδημαρτεν τὴν διαί-
 ρεσιν γὰρ ὡς εἴκεν ἐσήμαινε τὴν λαῶν, καὶ κα-
 ταιρεσθῆναι αἰτίαν τῆς διαίρεσεως.

CAPUT XXXIV.

A

Κεφ. λδ'.

De prior e synodo Ephesi adversus Nestorium
congregata.Περί τῆς ἐν ἐφέσῳ πρῶτον κατὰ νεστορίου
εὐαγγελιστῆς συνόδου.

Quippe haud multo post Imperator, edicto proposito omnes undique Episcopos ad civitatem Ephesiorum convocavit. Statim ergo post festum Paschæ diē, Nestorius cum ingenti promiscuæ plebis multitudine Ephesium advenit, multosque illic Episcopos congregatos reperit. Cyrillus vero Alexandrinus Episcopus nonnihil cunctatus, circa Pentecosten adfuit. Juvenalis vero Hierosolymorum Episcopus, quinto post Pentecosten die adventavit. Joanne porro Antiochenæ urbis Episcopo moras prolixius trahente, hi qui aderant quæstionem discutere cæperunt. Et Cyrillus Alexandrinus quibusdam quasi sermonum velitationibus pugnam exorsus est, Nestorium studens perterere: quippe qui infenso erga illum animo esset. Porro cum multi Christum Deum esse confiterentur, Nestorius dixit: Ego vero eum qui bimestris ac trimestris exstitit, Deum appellare non possum. Atque idcirco mundus sum à sanguine vestro, nec in posterum amplius ad vos accedam. His dictis, congregari deinceps cepit cum reliquis Episcopis qui ipsius sententiam sequebantur. Itaqui Episcopi qui aderant, duas in partes divisi sunt. Et ii quidem qui cum Cyrillo erant, in Concilio residentes, Nestorium evocarunt. Verum ille vocatus non paruit, usque ad Joannis Antiochenensis adventum presentiam suam differens. Tum Cyrillus & qui cum illo erant, lectis sæpius concionibus quas de ista quæstione Nestorius ad populum habuerat, cum ex earum lectione judicassent, Nestorium constanter de filio Dei impie locutum esse, cum deposuerunt. Quo facto, illi qui cum Nestorio erant alio seorsum Concilio congregato, Cyrillum & unà cum illo Memnonem Ephesinæ urbis Episcopum vicissim deponunt. Nec multo post advenit Joannes Antiochenensis Episcopus. Qui cum ea quæ gesta fuerant cognovisset, Cyrillum averfatus est tanquam totius tumultus auctorem, quippe qui temerario ac præcipiti impetu ad depositionem Nestorii

Ὅ γὰρ πολὺς ᾧ ἐν μέσῳ χρόνῳ, καὶ τοὺς
πανταχοῦθεν ἐπισκόπους πρὸς αὐτὸν
Ἐβρασιλέως εἰς τὴν ἐφεσίαν συνίεναι ἐκέλευ-
σεν· εὐθύς οὖν μετὰ τὴν τῆς πάσχα ἑορτῆς
νεσορίῳ σὺν πολλῇ δυνάμει ὄχλων πα-
ρηγὴν εἰς τὴν ἐφεσον, εὐρέσκει τε πολλοὺς τῶν
ἐπισκόπων συελλυθότας ἐκεῖ· ὁ δὲ τῆς
Βαλεξανδρείας κύριλλῳ μικρὸν ὑστέρησας,
ἄπει τὴν πεντηκοστὴν ἀπήντησεν· ἀπέμει-
μεν τὴν πεντηκοστὴν ἡμέραν, καὶ ἰουδαίου
ὁ τῆς ἱεροσολύμων, ἐπέστη ἰωάννης δὲ τῆς
ἀντιοχείας βραδύναντῳ, οἱ παρόντες
ἀνεκινουῦντο ζήτημα καὶ κύριλλῳ ἀπὸ
Ξανδρείας, ἀκροβολισμὸς πῖνας ἐποιεῖται
τῶν λόγων, νεσορίον ταραττεῖν βραδύ-
ναντῳ, καὶ ᾧ ἀπεχθῶς εἶχε πρὸς αὐτὸν
καὶ δὴ πολλῶν θεολογούντων τὸν χρόνον
ἐγὼ, ἔφη νεσορίῳ, τὸν χρόνον διμην-
C μαῖον καὶ τριμηνιαῖον, ὅσα ἂν θεῶν ὀνομα-
σαιμι καὶ διατέτο καθ' ἑαυτὸν εἰμι δοτὶ
αἵματῳ ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς νῦν, πρὸς ἡ-
μᾶς ὅσα ἐλεύσομαι καὶ ἅπαντα εἰπῶν, με-
τὰ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων ἡθροίσω, καὶ
τῇ αὐτῇ ἠκολούθουν γνώμῃ διαμενεῖται
ὄν οἱ παρόντες εἰς δύο τμήματα· αὐτῶν
πρὸς κύριλλον, συνέδριον ποιήσασθαι
ἐκέλευσαν τὸν νεσορίον. ὁ δὲ εὐχόμενος
σεν, εἰς τὴν παρεσίαν ἰωάννου τῆς ἀντι-
οχείας ὑπερτιθέμενον· οἱ δὲ πρὸς κύρι-
D λλον, τὰς προσομιλίας νεσορίου ἀπὸ
ζήτηματῳ εἰρήκει, πολλὰκις ὑπανα-
τες, ἐξ αὐτῶν τε κρίναντες εὐτόμως βλασφῆ-
μῆσαντα εἰς τὸν υἱὸν τῆς θεῆς, καθ' ἑαυτὸν αὐ-
τούτου χρόνον, πρὸς νεσορίον ἐπὶ
καθ' ἑαυτοὺς συνέδριον ποιήσασθαι, καὶ
ταρῶσι κύριλλον, καὶ σὺν αὐτῷ μεμνονῶν
τὸν τῆς ἐφέσεως ἐπίσκοπον· ὅσα εἰς μακρο-
ν καὶ μεταὰυτὰ ἐπέστη ἰωάννης ὁ τῆς ἀντι-
οχείας ἐπίσκοπος· καὶ γινούσθαι χρόνον
χρῆστο πρὸς κύριλλον, ὡς αἰτίον τῆς
μῆνης ἰαραχῆς, τὸ φερμῶς ποιήσασθαι τὴν
καθ' ἑαυτὸν

καθαίρεσιν κύριλλου ἡ ἀμα καὶ ἰουβενά-
 λίου ἀμυνόμενοι τὸν ἰωάννην, καθαιρεῖ ἢ
 αὐτὸν τέτων δῆποτε ἔτω συμπεφυμένον,
 γὰρ οὐ νεστέρι εἰς κοινωνίαν προσέασαν τὴν
 φιλοικίαν, ἐν μεταμελείας θεοδόκον τὴν
 μαρίαν ἐκάλει, λέγων λέγει δὲ, φησὶ, καὶ
 θεοτόκου ἡ μαρία, καὶ παυσάδω τὰ λυπη-
 ρὰ ἀλλ' εἰς αὐτὸν ἐν μετανοίας ταῦτα
 λέγοντα προσεδέξατο· διὸ καὶ ἀρχὴ νῦν κα-
 θηκῆναι εἰς ἔξοριαν πεμφθεὶς εἰς τὴν ἁ-
 σίαν κατοικεῖ, ἢ μὴ ὡς τότε γρομφη σῶο-
 θῆ, τοῖσιν ἔχε τὸ τέλος· καὶ πέπραχται
 μὴ ταῦτα ἐν ὑπατεία βράου καὶ ἀντιόχου,
 τὴν ἐκάλει ὁ γδοῦν τῆ ἰουβίς μινός· ἰωάννης ὁ
 καταλαβὼν τὴν ἀντιόχην, καὶ πολλὰς
 συναγαγὼν ἐπισκόπους, καθαιρεῖ κύριλλον,
 καὶ κατεκληύετο τὴν ἀλεξάνδρειαν μι-
 κρον τε ὑπερον λύσαντες τὴν ἔχθραν, συνέ-
 λησαν τε εἰς φιλίαν, καὶ ἀλλήλοις τὰς θεό-
 κους ἀπέδωσαν μὲν ὅτι τὴν νεστέρι καθαίρεσιν,
 ὅτι ἐν τῇ κωνσταντίνῃ πόλει ταραχὴ κατὰ
 τὰς ἐκκλησίας ἐγένετο· διηρέθη γδοῦν λαὸς διὰ
 τὴν ἰσφάτας εἶπον, ψυχρολογίαν αὐτῶν
 καὶ ἡρώτοι ψήφω πάντες οἱ κληρικοὶ αὐ-
 τῶν ἀπέμαρσαν ἔτω γδοῦν οἱ χριστιανοὶ κα-
 λῶν εἰσώθη τὴν κατὰ βλασφήμου ψή-
 φων, ὅταν αὐτὴν ὡσαυτε ἐν σήλη ἀνασήσαν-
 τες, φανερὰν τοῖς ἀπάσι κατὰ σήσωμην.

A prorupisset. At Cyrillus adjuncto sibi
 juvenale, Joannem ulcisci volens, ipsum
 quoque Episcopatu disceinxit. Rebus in
 hunc modum confusus ac perturbatis,
 animadvertens Nestorius contentio-
 nem usque ad communionis perniciem
 devenisse, pœnitentiâ ductus Mariam
 Deiparam appellare cœpit, his verbis u-
 tens: Dicatur, si placet, Maria Deipa-
 ra, & similtas omnis conquiescat. Ve-
 rum licet mutatâ sententiâ hæc diceret,
 nemo tamen illud admisit. Quippe et-
 iamnum depositus & in exilium missus,
 Oasin incolit. Et Synodus quidem eo
 tempore celebrata hunc habuit exitum.
 Gesta vero sunt hæc Basio & Antiocho
 Consulibus, die quarto Kalend. Julii.
 Porro Joannes Antiochiam reversus,
 convocatis plurimis Episcopis, Cy-
 rillo, qui jam Alexandriam redierat, E-
 piscopatam abrogavit. Sed paulo post
 depositis inimicitis ad concordiam re-
 deunt, Episcopalem sedem sibi mutuo
 restituerunt. Cæterum post depositio-
 nem Nestorii, gravissimus tumultus Ec-
 clesias Constantinopoli occupavit. Nam
 ut supra dixi, divisus est populus ob
 inanem ac stultam illius garrulitatem.
 Clerici quidem omnes communi suf-
 fragio cum anathematizarunt. Sic enim
 nos Christiani sententiam contra impie-
 loquentes prolatam vocare consuevi-
 mus, quando illam velut in tabula pu-
 blice propositam, omnium oculis ac no-
 titiâ subijimus.

Κεφ. λε΄.

CAPUT XXXV.

Ἡμεῖς τὴν καθάρισον νεστέρι, τὸν πρόκλον τινῶν βυλομένων
 ἐξοριῶν ἀπορριπείζονται τινες τῶν ἐπισκόπων μαξιμιαν-
 νίου τῆς κωνσταντίνης πόλεως ἐπίσκοπον.

Quomodo post abdicationem Nestorii, cum qui-
 dam Proclum in Episcopali sede collocare voluis-
 sent, quidam Episcopi Maximianum Consttan-
 tinopolitanum Episcopum elegerunt.

Πᾶν περὶ ἐπιλογῆς ἐπισκόπων ζήτησις
 ἦν καὶ πολλοὶ μὲν φίλιππον, ἔ καὶ
 ἰδὴ ἐπειρηθῆναι, πλείους ὅτι τὸν πρόκλον
 ἐπεδέξατο καὶ ἐκράτησεν ἀντὶ τὸν πρόκλου
 γνομή, εἰ μὴ τινες τῶν μεγάλα δυναμέ-
 νων ἐκάλει, φήσαντες κανόνα ἐκκλησια-
 στικὸν καλεῖν, τὸν ὀνομαζέντα τινὸς πό-
 λεως ἐπίσκοπον εἰς ἑτέραν μεταφέρεσθαι
 πόλιν τῆτο λεχθέν καὶ πισευθέν, τὸν
 λαὸν ἡσυχάζειν ἠνάγκαζεν. τετραμη-
 νιαίου ὅτι διαδραμοῦντῶ χρόνου μετὰ τὴν

Post hæc de eligendo Episcopo rur-
 sus disceptatum est. Ac multi qui-
 dem Philippum cujus jam antea men-
 tionem fecimus: plures vero Proclum
 nominabant. Et prævaluisset omnino
 sententia eorum qui Proclo suffraga-
 bantur, nisi quidam quorum maxima
 erat auctoritas obstitiissent, Ecclesiastico
 canone vetitum esse dicentes, ne is qui
 alicujus civitatis designatus fuerit Epi-
 scopus, ad aliam civitatem transferatur.
 Quibus verbis cum fidem populus ac-
 commodasset, deinceps conquievit.
 Elapso igitur quatuor mensium spatio à
 Bbb

depositione Nestorii, Maximianus eligitur Episcopus : vir Monasticam quidem vitam degens : in Presbyterorum tamen ordinem ipse quoque cooptatus. Hic sanctitatis opinionem jampridem fuerat adeptus, eo quod propriis sumptibus monumenta construxisset, in quibus religiosi viri post obitum sepelirentur. In sermone autem rudis fuit atque imperitus : vitamque quietam & a negotiis alienam præoptabat.

νεσοείς κατάγεισιν, προχλείθει προς τὴν ἐπισκοπὴν μαξιμιανὸς ὄνομα, αὐτὴ ἀσκητικὸς μὴν τὸν βίον ἐποίησεν, πρὸς ἐπιτέλειαν ἐπέταλλο· ὅσα ὑπόληψιν εὐλαδίας παλάμῃ ἐκέλευσε, διόποιέοις ἀναλώμασι κατεσκεύαζε μνήμασιν, ὡς ἐν αὐτοῖς τὰς εὐλαδίας τελευτῶντας κηδεύεσθαι· ἡ δὲ ἰδιότης τῶν λόγων, καὶ ἀπραγμονέσθων ζῆλον προσηγορεύει.

CAPUT XXXVI.

Exempla quibus hic scriptor, ut sibi quidem videtur, adstruit, non esse prohibita ab uno Episcopatu ad alterum translationem.

SED quoniam nonnulli Ecclesiasticum Canonem allegantes, Proclum, qui jam tum Cyzicena urbis Episcopus nominatus fuerat, ordinari prohibuerunt, paucis hac de re dicere constitui. Ii qui tum ista dicere ausi sunt, mihi quidem videntur non omnino vera dixisse: sed vel præ invidia qua adversus Proclum flagrabant, ea confinxisse, vel certe regulas & pleraque alia quæ in Ecclesiis utiliter gesta sunt, penitus ignorare. Etenim Eusebius Pamphili in sexto Ecclesiastica Historiæ libro refert, Alexandrum cujusdam urbis in Cappadocia Episcopum, cum orationis causâ Hierosolymam venisset, & in locum Narcissi Episcopi constitutum esse, atque exinde toto vitæ suæ tempore Ecclesiam illam administrasse. Adeo apud majores nostros promiscui usus res fuit, Episcopum ab alia civitate in aliam transferre, quoties necessitas postularet. Quod si etiam necesse est Canonem hac de re constitutum huic Historiæ intexere, omnino perpicuum fiet, quam falso citatus sit ab illis qui ordinationi Procli intercesserunt. Canon igitur ita se habet. Si quis Episcopus cujuspiam Ecclesiæ ordinatus, non petrexit ad Ecclesiam cui ordinatus est, non ex sua culpa, sed vel quod populus eum admittere recuserit, vel ob aliam causam non ex sua culpa profectam, hic honoris & ministerii sit particeps, modo nihil molestiæ afferat rebus Ecclesiæ in qua congregatur. Excipere autem debet quidquid Provinciae synodus de causa ipsius judicans constituerit. Et canon quidem hujusmodi est. Cæterum quo magis constet plures Episcopos ab aliis civitatibus

Κεφ. λς΄.

Παραδείγματα δι' ὧν ὡς δοκεῖ πατασκούροι ἐσχηματισμένοι ἀκάλυτον εἶρα τὴν ἀπὸ θρόνου εἰς θρόνον μεταστάσαν.

ΕΠὶ δὲ τινες ἐπιφημισαυτες ἐκκλησιαστικὸν κανόνα, ἐκάλυσαν τὸν πρόκλον ἐθρονισθῆναι, ἠδὴ τὸν κυζικίου ὀνομασθέντα ἐπισκοπον, βέλομαι ὡς ἐτετραβραχίον ἐμοὶ δοκοῦσιν ἀληθεύσαι, οἱ τοτε ταῦτα γὰρ ἐπιχρήσαντες, ἀλλ' ἢ κατὰ σκευασμὸν φθόνου τῶν πρὸς τὸν πρόκλον, ἢ ἀγνοεῖν καὶ τὸν κανόνα, καὶ τὰ πολλὰς χρονοῦσιν ὡς τὰς ἐκκλησιαστικὰς γράμματα· εὐσεβίου γοῦτο ἰσχυρῶς ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ιστορίᾳ, ἀλεξάνδρον μίαν τῶν ἐκ καππαδοκίας πόλεων ἐπίσκοπον ὄντα ἐν χῆς ἐνεκα ἐπιτάσσεται τὸν ἀλεξάνδρον, κατὰ τὸν ἰσχυρῶς ἐκκλησιαστικῶν φησὶ, καὶ ἐστὶν ὁ παλαιὸς ἐπίσκοπος ἐκκλησίας διαβίβει προσήναι ἔτι μὲν πρὸς τὰς παλαιότεροις ἡμῶν ἀδιαφοροῦσιν πόλεως εἰς πόλιν μείλα γὰρ ἐπίσκοποι ἴσως χρεία ἐκείνη· εἰ δὲ τὸν ἀπὸ τῆς πόλεως τῆδε σκευῶσαι τῇ συγγραφῇ, δὲ χρονοῦσιν πρὸς αὐτὴν κατεφύσασθαι οἱ τὸν πρόκλον ἐπιτάσσεται κατὰ τὸν κανόνα· ἐστὶ δὲ ὁ κανὼν ὅτι ἐπίσκοπος ὁ χρονοῦσιν εἰς παροικίαν μὴ πέλθοι εἰς ἄλλο ἐκκλησιαστικὸν, ἢ παρὰ τὴν αἰτίαν, ἀλλ' ἢ τὸν διὰ τὴν ἑαυτοῦ παρὰ τὴν δι' ἑτέραν αἰτίαν ὅσα ἀγάγῃς χρονοῦσιν πρὸς μείλαν τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν μὴ δὲν παρενοχλεῖται τοῖς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἐνθα αὐτὸν συνάγεισιν ἐκ ἐκκλησιαστικῶν αὐτὸν, ὅπερ αὐτὸν ἐπαρχίας συνόδου πρὸς τὸ παρελάμειον ὀφείσῃ· ὅσα μὲν εἰς ὁ κανὼν ὅτι πολλοὶ ἐπίσκοποι καὶ διὰ ἑτέραν πόλιν

εις άλλας μετένεχθησαν, δια τὰς κτ' καιρὸν τῶν ἐκκλησιῶν χρείας, αὐτῶν τῶ μετένεχθέντων τὰ ὀνόματα παρὰ τὴν ἑαυτῶν πατέρων ἐχρόσθη τὴν ἐπίσκοπος, ἢ ἐπὶ δὴ οἱ τ' ἀρεστηρῶν πόλεως αὐτὸν ἐκ ἐδεχοντο, ὁ τ' ῥώμης ἐπίσκοπος ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐν θρονῷ καθῆναι ἐν κορινθῶ τῆ μητροπόλει, καὶ ἐκεῖ ἐπίσκοπος ἐβίβηθη τὸν αὐτὸν ἐκ τῆ ἐκκλησίας δια βίβησε τὴν γρηγορίου ὀνομαζομένου, πρότερον βασιμῶν μίας τῶ ἐν καππαδοκίᾳ πόλεων ἐπίσκοπος ἦν εἴτα γέγονε ναζιανζῆ μελίτιος πρότερον τ' ἐν σεβαστείᾳ ἀρεστηρῶν ἐκκλησίας, καὶ μετὰ αὐτὰ τ' ἐν ἀντιοχείᾳ πρότερον δούσιθεον τὸν σελευκίαν ἐπίσκοπον, ἀλέξανδρον ὁ ἀντιοχείαν ἐπίσκοπος ὁ εἰς ἑρσον τ' ἐκκλησίας μελίτιος ὁ ῥένερεντος διὰ ἀρχῶν τ' Φωκίης, μετὰ αὐτὰ μετένεχθη εἰς ἴστρον ἰωάννης ἀπὸ γόρδου τ' λυδίας, μετένεχθη ἐν προκονήσῳ, καὶ τ' ἐκεῖ ἀρεστηρῶν ἐκκλησίας παλλάδιος ἀπὸ ἐλενοπόλεως, μετένεχθη εἰς ἀσσυρια ἀλέξανδρος ἀπὸ ἐλενοπόλεως, μετένεχθη εἰς ἀσσυριας θεόφιλος ἀπὸ ἀπαμείας τ' ἐν ἀσία, μετένεχθη εἰς διδοξίαν πόλιν, τὴν τὸ παλαιὸν Καλαμβρίαν καλεσμένην πολυκαρπὸς ἀπὸ σεβαστείαν τ' μουσίας, μετένεχθη εἰς νικόπολιν τ' θρακίης ἱεροφίλος ἀπὸ τραπεζπόλεως τ' φρυγίας, μετένεχθη εἰς πλωλὸν πόλιν τ' θρακίης ὁ παλιμῶς ἀπὸ ἀγαδάμιας τ' φρυγίας, μετένεχθη εἰς ἀντιόχῳ τ' τρωαδίας ἀλέξανδρος ἀπὸ φιλιππῶν πόλεως τ' θρακίης, μετένεχθη εἰς τρωάδα καὶ τρεῖς μὲν ἐπὶ τῶ παρῶν ὁ ἐκ τῶ οἰκείων πόλεων εἰς ἑτέρας μετὰ ἐθελῶν, αὐτὰρ ἑτέρας ἐμνημονόσαι μὲν ἀπὸ φιλιππῶν πόλεως τῆς θρακίης μετένεχθη εἰς τρωάδα, χρησίμων βασιλῆα ἐμνημονόσαι νομίζω.

Ad alias translatos fuisse ob intervenientes subinde Ecclesiae necessitates, ipsa eorum qui translati sunt nomina recensebo. Perigenes Patris ordinatus fuerat Episcopus. Sed quoniam ejus civitatis incolae illum admittere recusabant, Romanae urbis Episcopus eum in Metropolitana sede Corinthi constitui iussit, mortuo Ecclesiae illius Episcopo. Itaque Perigenes toto deinceps vitae suae tempore huic Ecclesiae praefuit. Gregorius Nazianzenus, primum quidem Sasimorum urbis Cappadociae Episcopus fuit: postea vero Nazianzi. Melitius prius Sebastenae Ecclesiae Episcopatum gessit: postea vero Antiochenam rexit Ecclesiam. Dositheum Seleuciae urbis Episcopum Alexander Antiochenensis Episcopus Tarsum Ciliciae transtulit. Reverentius ab Arcis urbe Phoenices postea Tyrum translatus est. Joannes ab urbe Lydiae Gordo Proconnesum traductus est, ejusque loci Ecclesiam gubernavit. Palladius ab Helenopoli Aspunam translatus est. Alexander ab Helenopoli Adrianos transiit. Theophilus ex urbe Asiae Apamea translatus est Eudoxiopolim, quae olim Selembria dicebatur. Polycarpus ab urbe Mæciae Sexantapristi Nicopolim Thraciae translatus est. Hierophilus ex Trapezopoli Phrygiae Plotinopolim Thraciae migravit: Optimus ab Agdamia Phrygiae urbe Antiochiam Pisidia translatus fuit. Silvanus a Philippopoli Thraciae Troadem. Tot igitur Episcopos qui ex suis sedibus ad alias translati sunt, hoc loco commemorasse sufficiat. De Silvano vero qui ab urbe Thraciae Philippopoli Troadem transportatus est, operae pretium fore arbitror pauca dicere.

D CAPUT XXXVII.

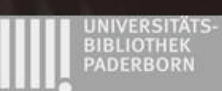
De Silvano qui Philippopoli translatus est Troadem.

Κεφ. λζ.

Μετὰ τὴν τῆ ἀπὸ φιλιππῶν πόλεως εἰς τρωάδα μετένεχθη.

Σιλβανὸς ῥήτωρ μὲν ἐγγενὸς πρότερον τρωαδίας τῆς θρακίης ἀκριβῶς ὁ χριστιανιστὴν ἐπέσχετο, καὶ τὸν ἀσκητικὸν βίον ἀσκήσας, τέλεινα φασὶν ἔσχετο μετὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸν ἀπὸ φιλιππῶν πόλεως ἐπίσκοπος ἐβίβηθη εἰς τρωάδα, ἀπὸ φιλιππῶν πόλεως κατέστησεν ὁ δὲ τρεῖς ἐνιαυτοὺς ἐν τῇ θρακίᾳ διαγαγὼν, καὶ μετὰ τὸ

Silvanus primum in Troili Sophistae scholarhetor fuit. Sed cum ad Christianae religionis perfectione tenderet, & Monasticum vivendi genus confectaretur, pallium rhetoricum gestare recusavit. Postea vero Atticus Episcopus eum comprehendens, Philippopolis Episcopum ordinavit. Qui cum tres annos in Thracia transeisset, nec frigus tole-

tare posset : erat enim corpore admodum tenui & imbecillo : Atticum rogavit ut loco suo alterum ordinaret , nullam aliam ob causam domicilium Thraciæ detrectare se affirmans , quàm ob frigus . Altero igitur ea de causa in ejus locum suffecto , Silvanus Constantino- poli permansit , Monasticam disciplinam illic sedulo excolens . Adeo vero à deliciis erat alienus , ut in urbe frequentissima sapenumero Sparteis sandaliis calceatus prodiret in publicum . Aliquanto post temporis spatio Episcopus Troadis ex hac luce migravit . Quae de causa Troadenfes Constantinopolim veneruat , Episcopum postulantes . Cumque Atticus deliberaret quemnam illis ordinaret Episcopum , forte Silvanus ejus visendi gratiã ingressus est . Quem Atticus simulatque aspexit , omnem sollicitudinem abjecit ex animo . Et Silvanum alloquens : Non habes , inquit , amplius excusationem ullam qua Ecclesiæ administrationem refugas . Troas enim caret algore . Ecce jam locus infirmitati corporis tui commodus , à Deo paratus est . Noli igitur cunctari , frater , sed Troadem proficiscere . Itaque Silvanus eò migravit , & miraculum illic edidit quod nunc commemorabo . Maxima navis oneraria quæ πλατή vulgo dicitur , ad ingentes columnas devchendas in Troadenfi littore recens fabricata fuerat . Ea in mare deducenda erat . Sed quamvis multis funibus magnaue hominum multitudine traheretur , nullatenus movebatur navis . Quod cum plures per dies fieret , crediderunt universi navem à dæmone detineri . Itaque Silvanum Episcopum adeuntes , rogarunt ut eo loco orationem facere vellet . Neque enim aliter navem protrahi posse credebant . Ille vero de se modeste sentiens , peccatorem se esse dicebat , opusque illud justicij suum esse , non suum . Victus tamen illorum precibus , accessit ad littus . Completaque oratione , unum ex funibus apprehendit , horratuque est ut operi incumbere . Cumque illi navem leviter impulsissent , navis celeri cursu in mare provoluta est . Hoc miraculum à Silvano perpetratum , cunctos illius Provinciae incolas ad pietatem permovit . Sed & in reliquis egregius vir fuit Silvanus . Qui cum animadverteret , clericos ex liti-

Φέρων τὸ κρῦθ· λεπτόν γ' εἶχε πᾶν καὶ αὐτὸν
 νες τὸ σῶμα, παρεκάλεσε τὸν ἀπικόν, ὡς ἐς
 τόποι αὐτῶ ἕτερον χερσονήσαι· Φήσας δὲ ἔ-
 δέν ἕτερον, ἢ διὰ τὸ κρῦθ· ὡς δὲ εἶπε
 θράκη διαγωγῆν ἕτερον ἐν διαίτη ἀδικαι-
 τασα δ' ἔθ'· ἔμειναν ὁ σιλβανὸς ἐν τῇ κωνσταν-
 τίνῃ πόλει, ἰὸν ἀσκητικὴν βίον ἀκρωσ μετ' ἐξ-
 μιν· Ἔσχετο δὲ ἀτρυφῶ· ὡς ἡ πόλις
 ἐν ἑσέτω πλήθ' ἔτλη καὶ τῆς πόλεως, ὅτι
 χορῆλιαν σανδάλιον προσεχεῖσ' ἔχρας ἐ-
 τιν' διαγενομένη, ὁ τῆς ἐν τρωάδι προ-
 σῶς ἐκκλησίας ἐτελεύτησεν διὸ παρήσαν
 τρωῶες ζῆτιες ἐπίσκοπον ἀπικὸν ἢ δια-
 πιλομένον ἵνα χερσονήσῃ, συνέβη τὸν σιλβαν-
 νὸν ἐπὶ θῆαν παρεῖναι αὐτῷ ὁ δὲ θασάμω
 αὐτὸν, διδύς τιν' φροῦίδα ἐπέθετο, καὶ περὶ
 τὸν σιλβανόν, ὁρᾷετι πρόφασιν ἔχεις, ὅτι
 πρὸ ἀποφυγῆς ἐκκλησίας φροῦίδα ἢ
 τρωῶας κρυμὸν ὄσθ' ἔχ' ἢ ἄλλ' ἰδέσθαι τὸ πρῶ-
 θ' ἀκαίρῳ πρὸς τὴν ἐσῶμα· ὁ δὲ ναυὸν
 θεῶ δ' ἰτρεπίζεαι· μὴ μέλλε ὄν ἀδελφῶ,
 ἀλλ' ἐπὶ τῷ τρωάδι προσβέ· μετ' ἐστὶ
 ἐκεῖ ὁ σιλβανὸς κ' θαῦμα ἐν ταῖς χερσὶ αὐτοῦ
 γενομένον διηγήσομαι ναῦς ἀχ' ὁ φορῶν· με-
 γίστη ἢ τῆς μεγάλης κομίζεσθαι κινῆσαι, πρὸ
 τὴν αὐτὴν ὀνομάζεσθαι, νεωστὶ καὶ ἐσκέδατο ἐν τῇ
 τρωάδι αἰγιαλῷ ἰαυτὴν τε ἐδ' καὶ ἄλλοι
 ἀδ' εἰς τὴν θάλασσαν πολλῶν τε καλωδίων
 πολυπληθείας ἀνδρῶν ἐλκόντων αὐτὴν, ἐ-
 δαμῶς ἐκινεῖτο ἡ ναῦς ἐπ' ἄδη· ἔστο ἐπιπο-
 λαῖς ἡμέραις ἐγένετο, ἠψήθησαν δαμόνιον κα-
 τέχνη τῷ ναυῷ· καὶ γενομένοι παρὰ τὸ ἐπι-
 σκοπον σιλβανόν, παρεκάλεν αὐτὸν διελθῆναι
 Δεπὶ τῷ τῷ τελέσαι ἐτῶ γ' ὁ μόνως τῆν ναυὸν
 καθελεν δ' ἰωαὶ ἐπίσθυσαν· ὁ δὲ μετ' ἐστὶ
 ἰών, ἀμαξίωλὸν ἑαυτὸν ἀπεκάλει, καὶ ἐστὶ
 τὸ ἔργον δικαίως εἶναι τινός, ἐμὴν ἑαυτῶ ὅτι
 παρησάντων δ' ἐν, ἦκε παρὰ τὸν αἰγιαλὸν
 διελθῆναι τε ἐπιπέλασας, ἢ ναῦο ἐνός τῶν ἰσ-
 νίων, καὶ τῶ ἔργῳ παρεκελεύετο ἔχεσθαι
 δὲ βραχύν ὀδισμὸν ποισαμύων, ὁ φορῶν
 ἢ ναῦς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπορεύετο· τῶ τῷ
 θαῦμα ἐν ταῖς χερσὶ σιλβανῶ γενομένον· πα-
 τας τῆς κ' τῷ ἐπαρχίαν εἰς διελθῆναι
 ἦγαν ἢ δὲ σιλβανὸς καὶ τὰ ἄλλα αἰνῶ ἀγ-
 θός· καλῶν γὰρ τῆς κληρικῶς ἐμπροσθεν

παιδῶν τῶν δικαζομένων ἐρεγγεσίας, ἐ-
δὲνα τὸν Ἐκλήρη δικαστὴν ἐδίδε πόλε' ἀλλὰ
τῆ βιβλία τῶν δεσμῶν δεχομένου, παρε-
καλεῖνά τῶν πιστῶν λαϊκῶν, ὃν ἠδὲ Φιλῆνα τὸ
δικαζομένους τ' ἐρεγγεσίας ἀπήλασαν' ἢ δια-
ταῦτα γένε μεγίστην δύσκλησαν πᾶσα πᾶσιν ἐκεκ-
τῆσθαι μὴ παρὶ σιλβανῆ, εἰ ἢ ἐν παρεκείσθ
ἐπιβίαι, ἀλλ' ἐκ ἀχρείως ἠγέμαι μημιλλυ αὐ-
τῶν γεγονότων ἐπ' ἀνέλθωμεν ὅθεν δ' ἔξεθη-
μεν· μαξιμανῆ τῶν πρὸ προχρησθῆσθαι εἰς
τῆ Ἐπισκοπῆν ἐν Ἰταλία βᾶσσε καὶ ἀντιό-
χου παρὶ τὴν εἰκάδα πέμπτην τῆ ὀκτωβρίου μη-
νά τῶν ἐκκλησιῶν ἠούχαζε πράγματα.

Agantium controversiis questum captare, neminem unquam ex clero judicem dedit. Sed acceptis litigantium libellis, advocabat unum ex fidelibus laicis, quem æquitatis studiosum esse norat: eique causæ cognitionem committens, litigantes à contentione revocabat. His de causis Silvanus maximam sibi famam apud omnes comparavit. Hæc de Silvano, licet in excessu dicta, non tamen sine fructu à nobis commemorata esse arbitror. Nunc revertamur eò unde digressi sumus. Cum Maximianus ad Episcopatum Constantinopolitanum evectus fuisset, Basso & Antiocho Consulibus, die octavo Kalendas Novembris, Ecclesiarum tumultus quievit.

Κεφ. λθ'

CAPUT XXXVIII.

Περὶ τῶν ἐν κείτῃ Ἰουδαίων, ὅπως ἔχεισαν τὴν κρητικὴν πόλιν.

Quomodo ex Judæis qui in Creta erant, multi Christianam religionem amplexi sunt.

Περὶ δὲ τὸν χρόνον τῆτον πολλοὶ τῶν ἐν κρητικῇ Ἰουδαίων ἐχειρίανισαν διὰ πάθος τῶν ἀπαλειῶν πρὸς Ἰουδαίῳ ὑπεκρίνατο εἶναι μωσῆς πεπεμφθῆσαι ἵνα ἐλεῖται τῶν ἐργῶν, ὅπως αὐτὸς τὴν νῆσον οἰκίστας Ἰουδαίους ἐκείνην διὰ τῆς θαλάσσης ἀγαγόν' αὐτὸς γὰρ εἶναι ἐλεῖται, ὁ καὶ τὸν Ἰσραὴλ πάλαι διὰ τῆς ἐρηθῆς θαλάσσης τῶσας ἐφ' ὄλθον ἐν ἐνιαυτῶν παρὶ καὶ ἑκάστην τὴν νῆσον πόλιν· καὶ τὰς ἐν αὐταῖς οἰκουῦσας Ἰουδαίους, ὅσοι αὐτὰ πρὸς αὐτὸν ἀπέειπε παρήνθ' τὰ πάντα τὰ χρημάτα καὶ τὰ κτήματα καὶ ἀλιπῶν ἀξίον γὰρ αὐτὸς διὰ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὑπαχρῆστο· οἱ δὲ ταῖς τοιαύταις ἐπιπέσει βεβηλῆμοι, πάντων μὴ τῶν ἐργῶν ἠμεδῶν καὶ ἐφ' ὅσον ὅ ἢ ὡν ἐκείνην, τοῖς ἐπιπρῶτον ἀφέντες λαμβάνειν αὐτὰ· ἐπεὶ δὲ ὅ τῆν ἡμέραν ἢ ὁ ἀπαλειῶν Ἰουδαίῳ ἐσήμαινεν, ἠγάτο μὴν αὐτὸς, ἠκολούθησεν ὅ οἱ σύμπασις, ἀμα γυναῖξί καὶ τῆ μικρῆ ἡλικία· ἀρχὴν αὐτὸς ἐπὶ τὴν ἀκρωτήριον ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐκβύσθη, καὶ οὐκ ἔστιν ἀλιπῶν ἐκείνου· τῆτο ἐν ἐπιάνοι οἱ πρότεροι τῶ κρημνῶ προσπελάσαντες, καὶ οὐκ ἔστιν ἐκείνου, τῆτο μὴν τοῖς κρημνοῖς προσρηγνύμενοι, τῆτο ὅ καὶ εἰς τὸ ὕψος ἀποπνιγμένοι ἢ πλείους ἀν διεφθάρσαν, εἰ μὴ θεὸς προνοήσῃ παρῆτυχον

Eodem fere tempore multi ex Judæis qui in Creta erant, Christianam fidem amplexi sunt ob hujusmodi casum. Veterator quidam Judæus Mosén se esse finxit, seque missum à cælo, ut Judæos Cretam incolentes susciperet, eosque per mare deduceret. Se enim esse ajebat qui olim Israelitas per mare rubrum ducens servasset. Totam igitur insulam & singulas ejus urbes unius anni spatio peragravit, & Judæos qui in illis degabant, impulit ut sermonibus suis fidem haberent. Hortabatur autem illos, ut omnem pecuniam ac suppellectilem cum prædiis relinquerent. Pollicebatur enim se illos per siccum mare in terram promissionis ducturum esse; Illi vero ea spe in fraudem inducti, opus omne negligere cœperunt: & ea quæ possidebant spernentes, capiendi illa licentiam cuiusvis obvio concedebant. Postquam dies ab impostore Judæo designatus illuxit, ipse quidem præire cœpit: sequebantur autem universi cum uxoribus & parvulis. Eos ergo in promuntorium quoddam mari imminens cum duxisset, ex eo sese in mare præcipitare jussit. Atque id fecere primi illi qui ad præruptam rupem accesserant. Qui quidem protinus perierunt, partim scopulis illisi, partim aquis submersi. Multoque plures periissent, nisi divinâ quâdam providentiâ piscatores ac negotiatores Bbb ij

Christiani adfuisse. Hi nonnullos eorum aquis jam prope profocatos, e mari extrahentes fervarunt: qui tum demum amentiam suam agnoverunt, cum in tanto discrimine versarentur. Reliquos vero ne se in mare deicerent prohibuerunt, interitum eorum qui se prius projecissent, eis referentes. Judæi ergo cognita tandem fraude, suam quidem in credendo imprudentiam damnarunt. Pseudomoysem autem illum interficere cum vellent, comprehendere minime potuerunt. Repente enim ex oculis evanuit; multosque in eam suspicionem adduxit, fuisse illum demonem quendam exitiosum, qui ad perniciem gentis ipsorum humanam speciem induisset. Atque ob hanc calamitatem multi tunc ex Cretensibus Judæis, relicto patrio cultu, ad Christi fidem se contulerunt.

ἄνδρες χριστιανοί, ἀλιεῖς τε καὶ ἔμποροι οἱ τὰς μὲν ἀνιγομένους ἀνέλκοντες ἔσονται, ὅτε τῆς αἰσίας ἀδύσιν ἐν τῷ κακῶς παρὰ λαμβάνοντας τὰς δὲ ἄλλας ἀνιγομένους ἑαυτοῖς, μνησθῆναι τῶν ἀπώλειαν τῶν πλεονεκτημάτων ἑαυτοῖς οἱ καὶ γινώσκοντες τὴν ἀπάτην, ἐμὲ μόνον μὴ τῶν ἀλλοτρίων ἑαυτῶν πίστιν τὸν δὲ ψευδομωσὴν ἀνιγομένους, συλλαβεῖν ἔδεδωκέναι ἀφαιρῆσαι γὰρ ἐχέτω, ἰσχυροῦν τε παρέχεται τοῖς πλεονεκτημασί, ὡς εἰπὶ δαίμων ἀλάσως, ἀφαιρῆσαι ἑμαυτοῦ, ἐπιλύμη τὴν ἐκείνου ἔστιν ἀπὸ τοῦ δια ἧς ἕτεροπάθη πολλοὶ ὅτε τῶν ἐπιτηρητῶν ἰσχυροῦν, χαίρειν τῷ ἰσχυρισμῷ φερασάντες, τῇ πίστιν τὴν χριστιανισμῷ ἑαυτοῦ ἠρώρησαν.

CAPUT XXXIX.

De incendio Ecclesia Novatianorum.

Non longo post tempore Paulus Novatianorum Episcopus, pii viri prorsusque Deo cari existimationem adeptus est, & quidem multo majorem quam antea. Nam cum gravissimum incendium Constantinopoli contigisset, cujusmodi nunquam antea factum fuerat: Quippe magna pars urbis regiae eo incendio conflagravit; adeo ut horrea etiam maxima & thermæ quæ dicuntur Achilleæ funditus perierint: ignis cuncta depascens, tandem ad ipsam Novatianorum Ecclesiam quæ juxta Pelargum sita est, accessit. Paulus igitur Episcopus cum Ecclesiam suam periclitari cerneret, ad altare profiliens, custodiam Ecclesiæ & eorum quæ in Ecclesia erant, Deo commendavit, nec cessavit pro civitate & pro Ecclesia preces fundere. Deus verò orationem illius exaudivit, sicut eventus ipse declarat. Ignis enim quamvis in Ecclesiam illam per januas simul ac fenestras omnes irrumperet, nihil tamen damni intulit. Sed multa quidem vicina in circuitu loca penitus absumpsit: ipsam vero Ecclesiam in medio flammarum, cernere licebat, de incendio triumphantem. Cumque id per duos dies ac totidem noctes duravisset, incendium quidem

Κεφ. λθ.

Περὶ τοῦ γεγονότος ἐμπρησμοῦ ἐν τῇ νεκριατῇ ἐκκλησίᾳ.

Μικρὸν δὲ μετὰ τὸν χρόνον, παύσας τῶν ναυαπανῶν ἐπίσκοπος, φιλικῶς ὄντως ἀνδρὸς δόξαν ἐκτησάμενος, πολλῶν πλείονος ἢς ἐνεκτικτο πρῶτον συμβῆναι γὰρ ἐμπρησμόν ἡρώδηαι χαλκῶν τάλων, καὶ οἱ ἐδέπωποτε ἐγεγονε πρῶτον πολὺ γὰρ μέγεθος τῆς πόλεως τὴν πύρε καθηνάλωσεν ὡς καὶ τὰ μέγιστα τῶν ὀρίων ἀπολέσθαι, καὶ τὸ δημόσιον, ἐπάνυμον ἐσὶν ἀχιλλεύς τέλει ἐπομῆρον τὸ πύρε, καὶ τῇ ναυατιανῶν ἐκκλησίᾳ, τῇ κειμένη πλησίον τῶν πελαγεῶν ἐβάλλεν· ἐπεὶ δὲ ὁ ἐπίσκοπος παύσας κινδυνύσασα τῇ ἐκκλησίᾳ ἔμεγα, ἐστὶν δῆσας εἰς τὸ θυσιαστήριον, θεῶν τῶν ἐκκλησίᾳ τῆ σωτηρίας ἐπέτροπέ καὶ δέλιπεν διχομήνη ὑπέερε τῆς πόλεως τῆ δὲ κληίε τόπος· θεός δὲ ἄρα ἐπίπε τὸ ἀνδρὸς, ὡς τὸ ἔργον ἀπέδῆξεν τὴν εἰς τὸν δικήριον διὰ πασῶν θυρῶν καὶ ὄρων εἰσπεσόν, ἐδὲν ἐλυμμένα ἄλλα πλεονεκτημάτων τῶν περιεχθέντων ἰσχυροῦν τὸν ἧ μὴ ἰδεῖν ἐν μέσῳ ὄρω πύρε, καὶ αὐτὴ τὴν ὑπερέβαλλεσαν ἑκαυστῆ καὶ ἐπὶ δύο νυχθήμερα χρομήν, ἀπὸ τῶν

μὴν ὁ σὺμπας ἐμπρησμός, πολλὰ μέρη καί α-
ναλώσας τὴ πόλεως· ἢ ὅτι ἐκκλησία ἐώρατο ἀ-
καρῶν· καὶ ὅτι θάυμασόν, ὅτι μὴ καπνὸς
ἦν ἰδῆν ἐν τοῖς ξύλοις ἢ τοῖς αὐτῆς·
ἔτι μὲν ἐγγόνεσσι τὴν ἐπὶ καὶ δεκάτῳ
αὐγῆς μηνός, ἐν ὑπαίφια Θεοδοσίου τοῦ α-
ρεσκαίου δεκάτου, καὶ μαξιμίου ναυαγίου ὁ σὺ-
στρατὶς ἐκκλησίας ἐξέκενεν καὶ ἕκαστον ἐπὶ
ἐπιπέδῳ, καὶ τὴν ἐπὶ καὶ δεκάτῳ αὐγῆ-
ς μηνός, ἀρχαίως ἑλίας ἀρχαίως πέμποντες
τῷ Θεῷ ὁρῶντες πάντες διὰ τὸ ἐπὶ αὐτῆς συμ-
βῆναι θάυμα, τιμῶσιν ἐξέκενεν τὸν ὅσον, καὶ
ὡς ἀληθῶς ἅγιον προσκυνῶσιν, ἔμονον χρι-
στῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλληνιστῶν οἱ πλείονες·
ἅπαντα μὲν καὶ ἴστων.

A profus restinctum est, quo magna pars
civitatis conflagavit. Ecclesia vero il-
lesa atque integra cernebatur. Et quod
magis mirandum est, ne fumi quidem
vestigium in lignis ejus & parietibus ap-
parebat. Id accidit die XVI. Calen-
das Septembris, Theodosio XIV. &
Maximo Consulibus. Ex eo tempore
Novatiani conservatæ Ecclesiæ suæ me-
moriæ celebrant quot annis, die XVI.
Calendas Septembris, gratia cum pre-
cibus Deo persolventes. Sed & omnes
non Christiani solum, verum etiam ple-
rique Gentilium, ob miraculum quod
ibi gestum est, loco exinde honorem
habent, eumque velut sacrosanctum ve-
nerantur. Sed de his hactenus.

Κεφ. μί.

CAPUT XL.

Ὁ μαξιμιανὸς ἐπίσκοπος διαδίδχεται πρόκλῳ.

Quomodo Proclus Maximiano successerit.

Μαξιμιανὸς ὁ δὺο ἐμιαλῆς πρὸς τοῖς
πέντε μηνῶν ἡσυχῶς τῆς ἐκκλησίας
προσεύχεται, ἐτελεύτησεν ἐν ὑπαίφια Θεοδοσίου καὶ
ἀσπαρῶ, τῇ δεκάτῳ τῆς ἀπριλίου μηνός.
ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ἐν αὐτῇ τῷ ἐξ ὁδομάδα ἐναὶ τῶν νη-
στῶν, τῷ γέντιάζουσαν τῇ τῆ πάχα ἐορῆ·
ἡμερᾷ τῷ καλεῖται κίμνη τῷ τε δὴ καὶ ὁ βα-
σιλεὺς Θεοδοσίῳ, ὅπως τῆ πράγματι
προσένησεν ἵνα γὰρ μὴ πάλιν καὶ ἐπιλογῆς
ἐπισκόπου ζητησῆς ἢ καὶ βασιλῆος τῆ ἐκκλησία
κίμνη, μὴ μελλήσας, ἀλλ' ἐτι κίμνη τῶ σὺ-
μαίῳ μαξιμιανῶ, τοῖς παρῶν ἐπισκόποις
ἐπιτίθει τὸν πρόκλον ἐπέτρεψεν τῷ γὰρ καὶ
τῶ ἐπισκόπῳ τῶ ρωμαίων κελῶν ἐπιστολαί
παρῶν ἐγίνοντο σύμψηφοι, ἀς ἐκεῖνῳ ἀπέ-
σταλκεν κινεῖλλον τῶ ἀλεξάνδρειας, καὶ ἰωάν-
νη τῶ ἀσισιαίης, καὶ ῥόφῳ τῶ Θεσσαλονίκης,
διδασκῶν ὡς ἐδὲν κωλύει τὸν τε ἑτέρας πό-
λεως ὑπομαρτυρία ἢ καὶ ὄντα ἐπίσκοποι, εἰς ἀλ-
λων μεταθεσθῶν ἐν θρονῶν εἰς ἕν ὁ πρῶ-
τος, τῷ ἐκκομιδῶ τῶ μαξιμιανῶ σὺ-
μαίῳ ἐκείνου αἰο καυθῶς ὁ ἦδη, καὶ καὶ αὐ-
τῶ βασιλεὺς διέξελε τῶν.

Maximianus vero cum per bien-
nium ac menses quinque Eccle-
siam pacate administrasset, fato functus
est, Areobindo & Aspare Consulibus,
pridie Idus Apriles. Erat tunc septi-
mana jejuniorum, quæ festum Pascha-
le proxime antecedit: ejusque septi-
mana feria agebatur quinta. Quo qui-
dem tempore Imperator Theodosius
prudenter huic negotio prospexit. Et
enim ne rursus de eligendo Episcopo
ambigeretur, eaque res tumultum in
Ecclesia excitaret; absque ulla cuncta-
tione, nondû deposito Maximiani cor-
pore, Episcopis qui aderant mandavit,
ut Proclum in Episcopali folio colloca-
rent. Id enim Cælestini quoque Epi-
scopi Romani literæ tunc exhibitæ con-
firmabant, quas ille Cyrillo Alexan-
driæ Episcopo & Joanni Antiocheno
& Rufo Thessalonicensi in eam rem
miserat: docens nihil ob stare quo mi-
nus is qui alicujus Ecclesiæ nominatus
sit, aut re ipsa existat Episcopus, ad
aliam Ecclesiam transferatur. Itaque
Proclus in sede Episcopali collocatus,
corpus Maximiani sepulturæ tradidit.
Sed nunc tempus est ut de illo pauca di-
camus.

CAPUT XLI.

A

Κεφ. μα.

De Proclo Episcopo, cuiusmodi vir fuerit.

Περὶ πρόκλου ἐπισκόπου, ὁποῖός τις ἦν.

ΠROCLUS ab ineunte ætate lector fuit, & scholas frequentans, Rhetoricæ operam dedit. Cum autem ad virilem pervenisset ætatem, versabatur assidue cum Attico Episcopo, ejusdemque Notarius fuit. Cumque magnos jam progressus fecisset, ad Diaconatus gradum Atticus eum evexit. Exinde ad Presbyterii honorem promotus, à Sisinnio sicut antea dixi, Episcopus Cyzici est ordinatus; Sed hæc quidem diu antea contigerant. Tunc vero Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopatum obnuir. Vir optimis moribus, si quisquam alius, præditus. Quippe ab Attico eruditus, cunctas ejus virtutes studiose imitatus est. Patientiam vero magis etiam quam Atticus excoluit. Nam hic quidem interdum terribilem se hæreticis exhibebat: Proclus vero placidus erga omnes fuit, dum hæreticos hac ratione potius quam vi, ad rectam fidem adducere studeret. Cum enim nullam omnino hæresin exagitare instituisset, mansuetudinis dignitatem integram conservavit, ac veluti depositum quoddam Ecclesiæ restituit. Qua in re Imperatorem Theodosium imitatus est. Nam huic quidem ratum fixumque fuit, adversus fontes non uti imperiali potestate: isti vero propositum erat, parvifacere si quis de Deo aliter quam ipse sentiret.

ΠΡΟΚΛΟΥ ἐν πρώτῃς ἡλικίαις ἀσχημάτως, καὶ ῥητορικῆς ἐγένετο ζηλωτὴς τελέσας ὅτις ἀνδρα, τὰ πολλὰ παρὰ τὸν σκοπὸν ἀθικῶ, ὑπογραφὴς ἀπὸ τῶν ἁγίων ἡρώδου πρεσβυτέρου ὅτι αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς διακονίας ἀθικὸς πρεσβυτέρου ἀξιώθεις ὅτι καὶ πρεσβυτέρειν ὡς πρεσβυτέρου ὑπὸ σιανίης πρεσβυτέρου κληρικῆς ἐπιστολῆς πρεσβυτέρου ταῦτα μὴ ἴδῃ ἠρώδου ἐν νεώτερον τότε δὴ τὸν κωνσταντινικὴ πόλιν ἐκκλησιῶν τὸν θρόνον ἐκλήρωθη ἢ ἢ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν ὁ, εἰ καὶ πρὸς ἄλλου ὑπὸ τῶν ἀθικῶν παρὰ θεοῦ, πάντα αὐτὰ τὰ χρῆσά ἐμμεσάλο τὴν ὁ ἀνεξικακίαν πλέον ἢ ἐκείνου ἔσκησεν ὁ μὴ τῶν τοῖς αἰρεσιῶταις. Θεοδωροῦ καὶ ἑαυτὸν ἐπέδεικνυσεν ὅτι ὁ πρὸς τοῖς πᾶσιν ἐγένετο, τῶν ὅτι μάλιστα αὐτῶν βία πρὸς ἀγεῶν προνοῶν αἰρεσῶν τῶν ἐν μιᾷ σκύλλειν αἰρεσιῶν, τὸ ἀξίωμα τῆς πρῶτης τῆς ἐκκλησίας φυλάξαι, ἀπὸ τοῦ κληρικοῦ τῶν μέσων, τὸν βασιλέα μνησθῆναι Θεοδοσίον ἐκείνῳ μὴ δέχεσθαι, κατὰ τῆς ὑπαίθρου μὴ χρῆσασθαι τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας τῶν ὅτι μικρὰ φρονίσαι τῆς μητρικῆς τῶν ἀθικῶν ἢ ἐφρονεῖν αὐτοῦ.

CAP. XLII.

Κεφ. μβ.

Qualiter hic scriptor probitatem Theodosii Junioris pluribus verbis extollit.

Ὅτι φιλοῦ καταβάλλεται λόγον ὁ συζητῶν, ὅτι τὸν ἡρωδὸν γαδίας τὴν βασιλικὴν Θεοδοσίῳ τὴν.

OB hæc igitur Imperator Theodosius Proclum magnopere laudabat. Nam & ipse veris Dei sacerdotibus similis erat; nec eos ullo modo probabat qui alios persequi studerent. Quin etiam audacter dixerim, eum omnes veros ac germanos sacerdotes mansuetudine longe superasse. Et quod de Moyse scribitur in libro Numerorum: Erat Moyles vir mitissimus præ cunctis hominibus qui terram incolunt: hoc & de Imperatore Theodosio nunc dici potest, cum mitissimum esse præ cunctis

ΕΠΙ τῶτοις μὴ ὄντι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἀπέδεχετο καὶ τῶν αὐτοῦ τοῖς ἀντιθέτοις ἀρμυνοῖς ἐφάμιλλου ἢ καὶ ἐδάμαστος ὁ κεν ἐθέλοντας ἀπέδεχετο τολμῶντας ἀνείποιμι, ὅτι τῆς πρῶτης καὶ πάλαι ἀληθῶς ἱερωτέρους ὄντα, κατὰ ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν δεινῶν ἐπὶ μουσικῆς Θεοδοσίου θεωτοῦ μουσικῆς πρῶτου σφόδρα πᾶσι τας τῶν ἀνθρώπων τῶν ὄντων ἢ τῶν τῶν σικαὶ νῦν εἶπεν, ὅτι βασιλεὺς Θεοδοσίος πρῶτος σφόδρα παρὰ πάντας τῶν ἀνθρώπων

τας ολλας επι τ γης δια ταυτων γδ αυτες την πεσοθηα, κ ο θεος τες πολεμιες αυταδ διχα πολεμικων αγωνων υπεταπεν ως εδξεν αυτε κ τ τυραννε ιωαννε τροπαια, και η επιγενομενη μελαυτα των βαρβαρων απωλδα οια γδοις παλαι δικαιοις υπηρχε πασα θεε, ταυτα κ επι τ γδ ε των χρονων τω θεοφιλεσατω βασιλει παρειχεν ο των ολων θεος κ ε κατακειν ταυτα γραφω, αλλα μη τ αληθειας, α παπ γρομενα γνωριμα παραδησομι.

A hominibus qui degunt in terris. Etenim ob hanc illius manluetudinem, Deus absque praeliis hostes sub potestatem illius redegit, ut victoria de Joanne tyranno relata, & quæ subsecuta est Barbarorum clades, abunde declarant. Nam quæ olim iustis hominibus à Deo præstita esse dicuntur, ea nostris quoque temporibus piissimo Imperatori huius universi Deus contulit. Neque vero per adulationem hæc à me dicuntur: sed res omnibus cognitæ ac perspectas, uti se habent, verissime exponam.

Κεφ. μγ.

Οσα πιποθασιν οι βαρβαροι τη τυραντω ιωαννη συμμυχησαντες.

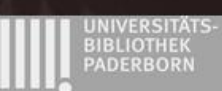
CAP. XLIII.

Quot & quanta mala passi sint Barbari qui Joanni tyranno suppeditas tulerant.

Μετα γδ την τε τυραννε αναιρεσιν, οι βαρβαροι ες ενενθ προς βοθηαν ηρωικων εκαλεσεν, ετοιμη ησαν καταερχομενοι ρωμαϊων περμαται ταυτα ο βασιλης πυθωρθη, συνηθως την περ τετων ορολιδα επετρεψε τω θεω διχαως τε ορολιδας, εδκ εις μακρην εξελυσεν α εξητει καεση οια γδ δη ε εχρηστο τοις βαρβαροις, καλονεπακεσαι εψησκε μην αυτων ο επαρχθη, ο ονομα ην ρεγας, βληθεις κερουνω ταιως τε επιλαδομενη, το πλειστον των υπων αυτηρωπων διεφθερε και ε τετο μονον εξηρκεσεν αλλα γδ κ πυρ εξερανε καεληθη, πολλες τμη υπολειφθεντων αναλωσεν κ τετο εις δεσμεγισον τες βαρβαρες καεσθησιν, ε τσοετον οπ παρθε ετηνη γηραιων το ρωμαϊων οπλα αναιρην ετολμησαν αλλ οπ παλιν υπο ιαχουε θεε βοηθεμδους εφδουεσκον τότε δη και ο επισκοποθ προκλθη, οκ τε εκεκινη προφηειαν επ οικλησιας διδακτων, τη ηρωικη εν θεε σωηεια διασταμοσας, ικανως εθαυμασθη η ο προφηεια ετη αυτη κ συηε ανθρωπω, παροφτησεν επι γωγ αεχοντα, ρως,μισοχ και εδελ κενω γδ αυτον θανατω, και αιματι, και νεω κατακλυζοντι, και λιθοις χαλαζης και πυρ και θεϊον βρεξω επ αυτον, και επι παστας τες μετ αυτη, και εις εθνη πολλα μετ αυτη κ μεγαλυνησομαι, κ ενδοξαθησομαι, κ γνωθησομαι εναντιον πολλων εθνων και γνωθηται, οπερω ειμι ο κυριθη.

ET enim post cædem tyranni, Barbari quos ille in subsidium suum adversus Romanos evocaverat, ad vastandas Romanorum Provincias sese accingebant. Quod cum audisset Imperator Theodosius, ejus negotii curam ut facere solitus erat, Deo commisit: & precatationibus incumbens, brevi id consecutus est quod optabat. Quæ autem Barbaris acciderint, operæ pretium fuerit audire. Dux quidem eorum cui nomen erat Rohas fulmine percussus interiit. Deinde secuta pestis, maximam partem Barbarorum qui sub illo erant, neci dedit. Neque vero hic malum substitit: sed & ignis è cælo missus, multos ex iis qui superfuerant absumpsit. Atque ea res gravissimum terrorem incussit Barbaris, non tam propterea quod contra bellicosam Romanorum gentem bellum movere ausi fuissent, quàm quod præpotentem Deum iis auxilio esse intelligerent. Tunc etiam Proclus Episcopus sermonem faciens in Ecclesia, cum Ezechielis Prophetiam salutatum à Deo collatæ adaptavisset, ingenti plausu & admiratione exceptus est: Prophetia autem sic habet. Et tu fili hominis prophetiza super principem Gog, Rhos, Misoch & Thobel. Judicabo enim illum morte & sanguine & imbre inundante & lapidibus grandinis. Ignem & sulphur pluam super illum & super multas gentes quæ cum illo sunt. Et magnificabor atque glorificabor, & cognoscar in conspectu multarum gentium: & scient quia ego sum Dominus.

Ccc

Ob hæc igitur, ut dixi, summa omnium A admiratione exceptus est Proclus. Imperatori vero propter ipsius mansuetudinem, tum alia multa contulit Dei providentia, tum hæc præcipue quod jam dicturus sum.

σφόδρα μὴν ἔν, ὡς ἔφην, ἐθαυμάζειν ἐπὶ τούτοις ὁ πρὸς κλῆ. τὰ δὲ γε βασιλεῖα διὰ τὴν πραότητα, καὶ ἄλλα μὴν πλείετα παρὰ τὴν τῆς θεᾶς πρόνοια ἐν ᾗ κατέκινον.

CAPUT XLIV.

Κεφ. μδ.

Quomodo Valentinianus Junior Eudoxiam Theodosii filiam duxit uxorem.

Ὃς ὁ βασιλεὺς ἑλευθεριανὸς ἐν τῷ εὐδοξίαν ἔγαμεν τὴν θυγατέρα τοῦ θεοδοσίου.

ERat ipsi filia, Eudoxia nomine, quam ex Eudocia conjugè suscepit. Hanc Valentinianus ipsius consobrinus, quem ipse Occidentis partium Imperatorem creaverat, sibi uxorem dari postulavit. Cumque Imperator Theodosius id annuisset, & ambo Augusti meditarentur alicubi in confinibus utriusque imperii nuptias celebrare, placuissetque ut singuli dimidium viæ peragentes Theffalonice id facerent: Valentinianus Theodosio per literas significavit, ne se tantopere fatigaret: se namque venturum esse Constantinopolim. Postquam igitur Occidentis partes idoneis præsidis firmasset, nuptiarum gratiâ Constantinopolim advenit. Quibus celebratis Ildoro & Senatore Consulibus, mox accepta uxore, in Occidentem reversus est. Et hæc quidem eo tempore felicitas contigit Imperatori.

HἮν αὐτῷ θυγάτηρ ἐν τῆς γαμεῖν ἐν δοκίας, ὄνομα εὐδοξία ταύτην ἐκ ληνιμανὸς ὁ ἀνεψιὸς ὑπὸ αὐτῶν ἐσπείραμεν καὶ αὐτὸς βασιλεὺς, ἤτησε παρὰ τὸν λαβεῖν ὡς ἡ ὁ βασιλεὺς ἐπένευσε θεοδοσίῳ, καὶ ἐβελούον ἐν μεσαρχίᾳ τῶν τῶν γάμων τελέσαι, ἐδόκει ἡ μερυσάμεν τὴν ὁδὸν, ἐν τῇ θεσσαλονικῇ τῆτο ποιεῖται μνηεὶ ἐκ ληνιμανὸς μὴ σκυλλεδαί αὐτῶν γῆξιν εἰς τὴν κωνσταντινέπολιν. ἀσθαλιεὶ σάμψρο ἐν τῷ ἐσπείρα μέρη, αὐτὸς ἐπὶ τὴν κωνσταντινέπολιν ἀφ᾽ ἀρχῆς τῶν γάμων γινεῖν ἐπιβλεπόμενος ἐν ὑπαλεία ἰσίδωρος καὶ σινάτορος, λαβὼν τῶν γαμεῖν, αὐτῶν ἐπὶ τῷ ἐσπείρα μέρη ἀνέδραμα τοῦτο μὲν ἔν, καὶ τὸ δὲ τῷ βασιλεῖ διτύχημα γινόμεν.

CAPUT XLV.

Κεφ. μέ.

Quomodo Proclus Episcopus Imperatori persuasit, ut Joannis corpus ab exilio transferret Constantinopolim, & in Ecclesia Apostolorum deponeret.

Ὃς ἐπίσκοπος πρὸς κλῆ πείσκει τὸν βασιλεῖα, τὸ αὐτὸ μετακομίσαι, εἰς κωνσταντίνην πόλιν ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἐν τῇ τῶν ἀποστόλων ἐκκλησίᾳ κατατίθειν.

NEc multo post Proclus Episcopus, Neos qui ob depositionem Joannis sese ab Ecclesie corpore se junxerant, ad unitatem revocavit, eorum dolorem prudenti consilio demulcens. Qua autem ratione istud perfecerit, jam dicendum est. Joannis corpus quod Comanis sepultum erat, annuente Imperatore Constantinopolim deportavit, anno post ejus abdicationem quinto ac tricesimo. Idque solenni pompa per urbem traductum, ingenti cum honore in Ecclesia Apostolorum deposuit. Hoc igitur modo pacati hi qui Joannis causâ seorsum conventus agebant, ad unitatē

Οὐκ εἰς μακρὰν ἡ μὲν τὸ δὲ τὸν χριστὸν, ἡ δὲ ἐπίσκοπος πρὸς κλῆ τῶν χριστιανῶν διὰ τὴν τῆς ἐπισκόπου ἰωάννου καὶ θείας ἐπιπέτασε, φερύσῃ ἀφ᾽ ἀρχῆς τῶν σάμψρος τὴν λύπην αὐτῶν ἢ ἡ τῆτο πῶν, λαβὼν τὸ σῶμα ἰωάννου ἐν κομάνοις τεταμμένον, βασιλεῖα πείσας, τριακοσῶν πέμπτῃ ἐπὶ τὴν κατὰ τῆσιν, εἰς τὴν κωνσταντινέπολιν μετεκόμισε καὶ μὲν πολλῆς λαμπρότητας πομπῆσας αὐτὸ, εἰς τὴν ἐπιπέτασε τῶν ἀποστόλων ἐκκλησίαν ἀπέθετο. περὶ τῶν ἐν ἐπὶ τῆτω οἱ δὲ αὐτὸν χωρὶς ἰμῶν, τῆ

ἐκκλησία λυώθησαν ἢ γέγονεν τῇ ἐξῆκταδε... κἀπὶ ἰσχυροῦς βασιλέως Θεοδοσίου, ὡς ἐπὶ τῷ ἐδδόμενῳ ἢ εἰκάδα τῆς ἰαννουαρίου μηνός...

A Ecclesie redierunt. Id autem contigit sextodecimo Consulatu Imperatoris Theodosii, die VI. Calendas Februarias. Ceterum hoc loco mirari subit, qui factum sit, ut invidia livor Origenem quidem mortuum appetierit, Joanni vero pepercerit.

Κεφ. μς.

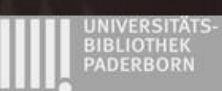
CAPUT XLVI.

Περὶ τῆς θανάτου παύλου τῆς νουατιανῶν ἐπισκόπου, ἢ τῶ μὲν αὐτῶν χειροτονηθέντος μαρκιανῶ.

De morte Pauli Novatianorum Episcopi, & de Marciano ejus successore.

Ὀλίγον δὲ μὲν τὴν τῆς σάμαλῶ ἰωάννη ἀποθῆσθαι, ἢ παῦλος ὁ τῆς τῆς νουατιανῶν ἐκκλησίας ἐτελευτήσεν, ἐν ὑπαλείᾳ τῆς αὐτῆς, ὡς ἐπὶ τὴν μίαν ἢ εἰκάδα τῆς ἰαννουαρίου μηνός...

Lapso autem modico temporis spatio post reliquiarum Joannis depositionem, Paulus quoque Novatianorum Episcopus è vivis excessit, eodem Consulatu, die duodecimo Calendas Augusti. Qui in suo funere omnes religionum sectas, licet inter se discrepantes, unam quodam modo effecit Ecclesiam.

Κεφ. μη.

CAPUT XLVIII.

Μετ' ἑταλασίην τῆς καίσαρίας καππαδοκίας ἐπισκοπῆτι.

De Thalassio Caesarea Cappadocia Episcopo.

Πρόκλῳ ὁ ἐπίσκοπῳ κ' τὸν αὐτὸν τῶν χρόνον ἀεὶ τῶ ἐπικαυδεκάτην ὑπαίειαν τῆ βασιλείας, πρᾶγμα, ἰθαυμαστὸς ἔχεισε, καὶ οἷτε ἑδὲ τῶν παλαιῶν ἐπισκόπων πεποιθὲς φέμεν γ' ἐπισκόπος τῆς ἐν καίσαρειά καππαδοκίας τελευτήσαντι, παρήσαν καίσαρῆς ζήλοισιν ἐπίσκοπον ὡς ὁ δὲ ἐπισκοπῆσι πρὸς τῶ ἐπισκοπῆτι ἀρχιεπίσκοπο, συνέβη κ' τῶ ἀνδρῶ ἐν ἡμέρα Καθεσάτων, πάντας τῶ τῆς γεσεσίας συγκλητικῶ ἐπὶ τῶ ἐκκλησίαν παρῆναι ἐν οἷς ἦν κ' ἑταλασίῳ, ἀνετῶ ὑπαρχον χείρας ἀρχιεπίσκοπῶ ἐν ἰλλυρικοῖς ἐθνοῖν τε καὶ πόλεων μὴ μὴ ὁ ἀντὶ, ὡς φημὸς ἰστορεῖ, τῶ τῶν ἐμῶν μερῶν ἐγγχειρῶς τῶ τῆ βασιλείας Φερύδα, ἐπιβαλῶν χείρα οὐ πρόκλῳ, ἀντὶ ὑπαρχῆ ἐπίσκοπον τῆς καίσαρειας ἀνεδείξαι ἀλλὰ τῶ μὴ κ' τῶ ἐκκλησίας ἐτοπρόεκοπῆν ἡμεῖς ὁ ἀλλοῦθα πετῆν ἰσοεῖαν κατὰ πῶσαντες, ἐν εἰρήνῃ διάγῆν ὡς πάντα ἑκ ἐκκλησίας, καὶ πόλεις τῶ ἐθνη διχόμεθα: εἰρήνης ἰσοεῖας, ὑπόθεσιν οἷ ἰσοεῖοι γεφῶν ἐθέλοισιν ἐχ' ἐξῆσιν ἐπὶ κ' ἡμεῖς, ὡ ἰερεῖς τῶ ἀνδρῶν πετῆ ἰσοεῖας, τὸ ἐπιταγματῶ ἐν ἐπὶ τῶ βιβλίοις ἐκλεῖναι, ὅσα ἀν ἡυπορήσαντ' ὑπόθεσιν, εἰ οἷ Φιλῆνες τῶ εἰσῆς ἡσυχαζῶν πετῆ ἰσοεῖας: ἀεὶ κ' ἡ ἰσοεῖα ἡ ἐβδόμεν, χροῖον ἐτῶν τετράκοντα δύο: ἡ ὁ πᾶσα τ' ἐπὶ τῶ ἰσοεῖας, ἀεὶ κ' χροῖον ἐτῶν ἑκατόν τεσσαράκοντα: ἀεὶ κ' ἀμῆν δὴ ἀπὸ τῶ πρῶτον ἐτῶς τῆς διακοσιοστῆς ἐβδόμενκοστῆς πρώτης οὐλυπιάδῳ, ἐν ἡ ἀντοροδῆτη βασιλευσάντων κατὰ πῶσαντες ὁ ἐπὶ τὸ δίδωται ἐτῶ τ' τριακοσιοστῆς πέμπτης οὐλυπιάδῳ, ἐν ἡ ἡ ἐπικαυδεκάτη ὑπαίειαν τῶ βασιλείας Θεοδοσίῳ δέδδο.

Proclus vero eodem tempore, Consulatu scilicet Theodosii septimo decimo, rem plane admirabilem, & qualem nemo unquam ex veteribus Episcopis gesserat, aggressus est. Mortuo enim Firmo Caesarea Cappadociae Episcopo, Caesarienses Constantinopolim venerunt, Episcopum postulantes. Cumque Proclus dispuerit quem ad Episcopatum illum promoveret, forte accidit, ut ad ipsum salutandum cuncti Senatores die Sabbathi in Ecclesiam venirent: inter quos erat etiam Thalassius, qui provinciarum & civitatum Illyrici Praefecturam administraverat. Cum vero Orientis quoque partium administratio ei mox ab Imperatore credenda esset, ut fama erat: Proclus ei manum injiciens, pro Praefecto Praetorii Episcopum Caesarea illum constituit. Et res quidem Ecclesiae in hunc modum prospere succedebant. Ego vero hoc loco finem Historiae nostrae facturus, opto ut omnes ubique Ecclesiae & urbes atque provinciae in pace degant. Quamdiu enim pax erit, Historiae scribendae studiosis nullum suppetet argumentum. Nam & nos qui mandatum tuum septem libris explevimus, o sacratissime vir Dei Theodore, omni ad scribendum materia destituti fuisset, si hi qui seditionibus delectantur, quiescere maluissent. Continet autem septimus hic historiae liber res gestas spatio annorum duorum ac triginta. Tota vero historia septem libris comprehensa continet spatium annorum centum & quadraginta. Exorsa quidem ab anno primo Olympiadis ducentesima septuagesimae primae, qua Constantinus Imperator est renunciatus; definens autem anno secundo trecentesima quinta Olympiadis, quo Imperator Theodosius septimum decimum Consulatum dedit.

Τέλος ἐκκλησιαστικῆς ἰσοεῖας σωκράτους χολασικῆς.

Finis Ecclesiasticae Historiae Socratis Scholastici.

